

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1 - Reflecties stuurgroepleden	6
Herstelconsulenten Leuven-Hulp en Leuven-Centraal.....	6
CAW regio Leuven.....	7
Bemiddelingsdienst arrondissement Leuven	8
Parket Leuven meerderjarigen.....	9
Parket Leuven minderjarigen	11
Justitiehuis Leuven	12
Stad Leuven	14
K.U.Leuven	15
Vzw Suggnomè – Forum voor herstelrecht en bemiddeling.....	17
Politie Leuven.....	19
Oikoten vzw.....	20
Balie Leuven	22
Hoofdstuk 2 – Inhoudelijke reflecties van de verschillende bemiddelingsprojecten	23
GAS-bemiddeling en politieke schadebemiddeling	23
GAS-bemiddeling in 2007.....	23
Politieke schadebemiddeling in 2007	25
Herstelbemiddeling Minderjarigen	27
Inleiding.....	27
Herstelbemiddeling minderjarigen: inhoudelijke bespreking cijfers	27
Kritische reflecties, aandachtspunten en prioriteiten voor 2008	29
Herstelgericht Groepsoverleg (Hergo)	32
Inleiding.....	32
Hergo: inhoudelijke bespreking cijfers.....	32
Knelpunten en uitdagingen voor 2008.....	34
Vrijwilligerswerking.....	36

Inleiding.....	36
Vrijwilligerswerking: inhoudelijke bespreking van de cijfers	36
Uitdagingen voor 2008.....	37
Project ‘Hergo op school’	38
Inleiding: algemeen kader.....	38
Hergo op school: inhoudelijke bespreking van de cijfers.....	38
Structurele werking in 2007	40
Kritische reflectie en aandachtspunten 2008	41
Herstelbemiddeling meerderjarigen	43
Inleiding.....	43
Inhoudelijke bespreking van de cijfers.....	43
Nieuwe wet, nieuwe procedure, nieuwe afspraken,.....	46
Inhoudelijke reflecties.....	48
Besluit.....	49
Bemiddeling in de fase van de strafuitvoering.....	51
Bemiddeling in de fase van de strafuitvoering: de cijfers	51
Besluit.....	53
Inhoudelijke reflecties.....	53
BIJLAGEN	54
GAS-bemiddeling en Politiële schadebemiddeling: de cijfers 2007	54
Herstelbemiddeling Minderjarigen: de cijfers 2007.....	57
Herstelgericht groepsoverleg: de cijfers 2007	63
Hergo op school: de cijfers 2007	65
Herstelbemiddeling meerderjarigen: de cijfers 2007	67
Bemiddeling fase strafuitvoering : de cijfers 2007.....	72
Peacemaking Circle Training	76
Kuifje in Oslo, 24 tot 28 september 2007	76
Personeelsbezetting BAL 2007.....	82
GAS-bemiddeling en PSB.....	82

HB.....	82
HB+.....	82
BSU.....	82

INLEIDING

Welkom 'in' het jaarverslag van BAL.

De trouwe lezer zal opgemerkt hebben dat het jaarverslag in een nieuw kleedje werd gestoken en dat hiermee ook de inhoud veranderd is! Niet omdat we elke vijf jaar uit zijn op iets nieuws wel omdat er ook bij BAL grondige veranderingen zijn gebeurd en we dit ook wilden veruitwendigen.

2007 was het jaar van:

- de vele nieuwe collega's die een nieuwe dynamiek op gang brachten in ons team
- het team herstelbemiddeling minderjarigen dat in aantal verdubbeld
- Oikoten wordt een volwaardige werkgever voor de bemiddelaars minderjarigen en dient een aanvraag in, in samenspraak met vzw BAS! voor de HCA diensten van Leuven en Brussel en sloot een overeenkomst hieromtrent af met de Vlaamse Gemeenschap
- er is nu ook een GAS - bemiddelaar voor het arrondissement Leuven, waardoor we meer en meer tot een lineair aanbod van bemiddeling komen
- de stad Leuven is niet langer werkgever van enkele bemiddelaars maar behoudt wel een engagement naar de dienst toe en blijft deelnemen aan de stuurgroep
- de vrijwilligers blijven vrolijk bemiddelen en investeren in de ontmoeting met de cliënten
- Hergo op school wordt een begrip'je' in de regio Leuven
- Het team van BAL...zoekt zijn plaats in heel dit nieuwe gegeven en rolt verder
- ...

Het ganze team van BAL bestaat uit 13 medewerkers verspreid over 4 projecten¹. Politieële schadebemiddeling - GAS bemiddeling, herstelbemiddeling minderjarigen, herstelbemiddeling meerderjarigen en bemiddeling in de fase van de strafuitvoering.

In de tweede helft van 2007 hebben we ervoor gekozen om de 4 verschillende projecten opnieuw meer los van elkaar te organiseren wat betreft de praktijkwerking. Elk project vergadert opnieuw wekelijks om de dossierwerking te ondersteunen en structureel de projecten verder uit te bouwen. Het ganze team van BAL vergadert niet meer tweewekelijks maar zeswekelijks. Deze teamvergaderingen zullen voornamelijk thematisch ingevuld worden met relevantie voor alle projecten. In 2007 hebben we aan dit overleg een start gegeven door de missie en visie van BAL op papier te zetten. Deze zal u volgend jaar in dit verslag kunnen vinden. Deze tekst zal nog voorgelegd worden aan de stuurgroepleden en aan de respectievelijke werkgevers.

Wel blijven we als bemiddelingsdienst achter het idee staan om een gecoördineerd aanbod van bemiddeling te voorzien in het gerechtelijk arrondissement Leuven. De minimale afstemming van de projecten en de samenwerking zowel in concrete dossiers als naar sensibilisering toe blijven een belangrijke meerwaarde om in deze vorm van samenwerken extra te investeren.

Om de projecten op mekaar af te stemmen, de stuurgroepvergaderingen voor te bereiden en op de hoogte te blijven van ontwikkelingen binnen de verschillende bemiddelingsprojecten overleggen drie teamverantwoordelijken om de drie weken.

In dit jaarverslag zal u dit jaar ook bijdragen vinden van de stuurgroepleden. Na een tiental jaren samenwerking van deze stuurgroep zijn we voornamelijk benieuwd of de visie rond herstelrecht en bemiddeling ook werkelijk doorsijpelt binnen de lokale organisaties en hun deelwerkingen van de stuurgroepleden.

¹ Voor de personeelssamenstelling zie bijlage achteraan

Wij willen onze partners bedanken voor hun bijdrage! Dit geeft alvast inhoud en stof ter discussie voor één van onze volgende stuurgroepvergaderingen.

Verder kan u over al de bemiddelingsprojecten lezen hoe ze kwantitatief en kwalitatief te werk gingen tijdens 2007. U vindt hier eveneens reflecties, aandachtspunten en knelpunten van het afgelopen werkingsjaar. In de bijlagen vindt u de tabellen en de cijfers van de projecten.

De uitdagingen voor 2008 liggen op verschillende vlakken:

- organisatorisch zoeken hoe BAL als dienst efficiënt en coherent kan bijdragen aan een op herstel gericht beleid in het arrondissement Leuven en dit door het aanbod van bemiddeling mee te coördineren
- de verwettelijking voor herstelbemiddeling minder- en meerderjarigen is reeds voltrokken, de plaats van politieke schadebemiddeling binnen dit gegeven hopen we in 2008 meer te kunnen uitklaren door oa. het organiseren van een congres
- de plaats van GAS bemiddeling binnen dit geheel en de opstart hiervan in de verschillende gemeenten
- de integratie van herstelbemiddeling binnen Oikoten
- de steeds wederkerende uitdaging om een evenwicht te vinden tussen het structurele bemiddelen, het individuele dossierwerk en het voortdurend in overleg gaan
- naar buiten komen met de vrijwilligerswerking en eventuele start met een nieuwe groep vrijwilligers
- conceptueel en methodische verder uitbouwen van de projecten hergo en hergo op school
- de blijvende toetsing van onze bemiddelingspraktijk aan de principes van bemiddeling
- partijen in gesprek brengen met elkaar....

Veel leesgenot!

Reacties welkom bal@leuven.be

HOOFDSTUK 1 - REFLECTIES STUURGROEPLEDEN

Na een tiental jaren samenwerking van de stuurgroep 'herstelrecht en bemiddeling' zijn we voornamelijk benieuwd of de visie rond herstelrecht en bemiddeling ook werkelijk doorsijpelt in de lokale organisaties en deelwerkingen van de stuurgroepleden. We zijn niet op zoek gegaan naar de formele standpunten van de overkoepelende structuren rond dit thema. Deze teksten zullen dan ook dienen als een soort van werkinstrument om tijdens 2008 hierover het gesprek aan te gaan. Volgende vragen gaven we mee als richtlijn om de teksten vergelijkbaar te maken:

- Als partner, als organisatie, neem je deel aan deze stuurgroepvergaderingen, hoe vertaalt zich dat naar de lokale organisatie, naar de deelwerkingen?
- In welke mate en hoe leeft de visie van herstelrecht en bemiddeling (of niet) binnen de deelwerkingen? Waar komen ze hiermee in aanraking en hoe percipiëren en appreciëren zij dit,...?
- Is de eigen organisatie, de deelwerking bezig rond dit thema of staat dit ver van hun eigen praktijken en denkwelden?
- Waarom engageert u zich in een stuurgroep rond bemiddeling en herstelrecht? Wat zijn hiervoor de meerwaarden voor uw organisatie? Welke engagementen nemen zij hierin op?

HERSTELCONSULENTEN LEUVEN-HULP EN LEUVEN-CENTRAAL

Sinds 2000 werkt er in iedere gevangenis een herstelconsulent, tegenwoordig attaché herstelgerichte detentie genaamd. Hij heeft als specifieke taak om de gevangencultuur en –structuur van de gevangenissen meer op de schade van misdrijven en herstel te richten. Hiervoor werkt hij samen met diensten binnen en buiten de gevangenis. De attaché herstelgerichte detentie is dus het aanspreekpunt binnen de gevangenissen wanneer het over herstel gaat.

Uiteraard gaan ook andere personeelsleden van de gevangenissen met het ideeëngoed aan de slag. Daarom durven we ook stellen dat de herstelidee de afgelopen jaren in de Leuvense gevangenissen (en hun externe partners) ingang vond. Een aantal praktijkvoorbeelden kunnen dit staven:

- Een herstelgericht vormingsaanbod voor gedetineerden is verankerd
- Concrete herstelacties zoals slachtoffer-daderbemiddeling of het herstelfonds (Leuven Hulp) worden omkaderd door verschillende diensten (PSD, JWW, herstelconsulent)
- In beide gevangenissen bestaat een werkgroep met penitentiair beampten
- Nieuwe initiatieven zoals het Leuvens overleg herstelgerichte detentie en intervisiemomenten voor individuele begeleiders van daders of slachtoffers vinden relatief eenvoudig ingang
- Het herinrichten van bepaalde processen (onthaal, afbetaling van de burgerlijke partij, ...) kan relatief eenvoudig besproken worden
- ...

Uiteraard is nog niet elk personeelslid van de gevangenissen even mee met de herstelidee en wachten er ook op structureel vlak nog heel wat uitdagingen. Enkele voorbeelden van zaken die in de toekomst nog moeten aangepakt worden:

- Vele personeelsleden van de gevangenissen verwarren het rehabilitatief gedachtegoed met het herstelgericht werken

- Nog niet alle processen, van belang voor dader en slachtoffer, lopen even goed in de Leuvense gevangenissen. Zo kan er bijvoorbeeld nog beter rond burgerlijke partij gewerkt worden
- ...

De slachtoffer-daderbemiddeling is voor de gevangenissen een bijzonder belangrijk aanbod. Gedetineerden sensibiliseren en motiveren om rond de gevolgen van hun misdrijven aan de slag te gaan zonder hen ook effectieve mogelijkheden om met elkaar in communicatie te gaan aan te bieden, zou een bedenkelijke werkwijze zijn. De aanwezigheid van een concrete herstellende actie als de slachtoffer-daderbemiddeling is met andere woorden een onontbeerlijke schakel in de uitbouw van een gevangenis waarin aandacht is voor schade en slachtofferschap.

Hoewel ook op lokaal niveau overleg bestaat tussen de gevangenissen en de bemiddelingsdienst van Leuven, is deelname aan de stuurgroep bemiddeling en herstelrecht een logische stap voor de attaché herstelgerichte detentie. De stuurgroep laat immers toe om de algemene evoluties op het vlak van de slachtoffer-daderbemiddeling op te volgen en, op de gepaste momenten, een inbreng te doen vanuit de zeer specifieke invalshoek van de gevangenis. Tevens beschouwen we de stuurgroep als een groep personen die als het ware een coalitie vormen om de bemiddeling, en bij uitbreiding het herstelrecht, concrete ingang te doen vinden in onze maatschappelijke structuren. In dat opzicht heeft de stuurgroep ook voor de gevangenissen een grote meerwaarde.

Frank Geets(Leuven-Centraal) en Geert Van Aerschot (Leuven-Hulp)

CAW REGIO LEUVEN

Herstelgericht werken in het CAW regio Leuven

CAW Regio Leuven onderschrijft de herstelgerichte visie van het Algemeen Welzijnswerk. Tijdens onze cliëntcontacten willen we de dader-slachtoffer tegenstelling overstijgen en criminaliteit bekijken vanuit een spanningsveld tussen dader, samenleving en slachtoffer. We peilen bij daders en slachtoffers of ze bereid zijn stil te staan bij de feiten en gevolgen en of ze hier op een constructieve manier mee willen omgaan. De hulpverlener zal tijdens de begeleiding de andere partij niet uit het oog verliezen en zal regelmatig toetsen of een cliënt bereid is om herstelgericht te werken, met respect voor het proces dat hij/zij doorloopt. Persoonlijke schuld, schuldverwerking en ontschuldiging zijn hierbij belangrijke aanknopingspunten.

We gaan uit van meerzijdige partijdigheid: een visie en werkmethode waarbij er steeds rekening wordt gehouden met de belangen, de beleving en de rechten van de andere partij (dader, slachtoffer of samenleving). Dit betekent niet dat elk slachtoffer met zijn dader moet geconfronteerd worden in een persoonlijke ontmoeting, wel dat beiden in contact komen met elkaars 'wereld'.

Om herstelgericht te kunnen werken moeten de samenleving en overheden voldoende mogelijkheden bieden. Het is onze taak om hen aan te spreken en hier ook structureel aan mee te werken door: een kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod, samenwerkingsverbanden met welzijnsgerichte, politionele en justitiële partners en sensibilisering naar de bredere samenleving. CAW Regio Leuven gaat bovendien aan de slag met signalen die invloed hebben op herstelgerichte hulpverlening. Daarmee willen we een preventiebeleid ontwikkelen rond herstelgerichte thema's en structureel onwelzijn aanpakken.

Herstelgericht werken op structureel niveau impliceert dat we de belangen van de verschillende partners in het gezamenlijk beleid erkennen. Herstel is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. Ieder heeft vanuit zijn rol een opdracht te vervullen en is hierop ook aanspreekbaar.

CAW Regio Leuven als lid van de stuurgroep

Deelname aan de stuurgroep betekent voor ons een verbreding van onze kijk op en benadering van problemen zowel op maatschappelijk als op casuïstisch niveau. Alle relevante partners en sectoren zitten rond de tafel waardoor overleg en afstemming mogelijk zijn. Daarnaast willen we de thema's die aan bod komen in een stuurgroep vertalen naar de dagelijkse praktijk en mogelijke signalen uit het concrete werk terugkoppelen naar de stuurgroep.

Het Algemeen Welzijnswerk richt zich op de meest kwetsbaren. In aanraking komen met Justitie maakt mensen kwetsbaar. CAW Regio Leuven engageert zich om vanuit een welzijnsgerichte invalshoek mee te denken over hoe de verschillende partners van de stuurgroep deze doelgroep kunnen bereiken en welk herstelgericht aanbod het CAW kan bieden. Wij willen tijdens onthaal- en begeleidingsgesprekken verder kijken dan de aanmeldingsproblematiek (=vraagverduidelijking) en een onmiddellijke oplossingsgerichte aanpak.

We werken emancipatorisch: mensen verantwoordelijkheid voor en invloed op hun eigen problemen teruggeven, kijken waarin hun kracht schuilt en hoe zij deze kunnen waarmaken. Bemiddeling is hierbij de manier om in dialoog te zoeken naar oplossingen.

Herstelgericht werken in de praktijk

Herstelgericht werken is goed geïntegreerd binnen onze deelwerkingen Justitieel Welzijnswerk en Slachtofferhulp. In de onthaalfase gaan we eerder informatief om met de andere dimensies van de driehoek. Tijdens de begeleidingsfase zullen we, met respect voor het proces van de cliënt, dieper ingaan op de verhouding tussen slachtoffer, dader en samenleving. We willen in de toekomst nog meer aandacht hebben voor het uitwisselen van ervaringen en het uitdiepen van methodieken.

Hulpverleners van Justitieel Welzijnswerk en Slachtofferhulp zijn lid van: het begeleidingsteam meerderjarigen van de Bemiddelingsdienst, het regionaal herstelgericht overleg van de gevangenen en de regionale intervisiegroep die recent werd opgestart. Bovendien organiseren Justitieel Welzijnswerk en Slachtofferhulp regelmatig een teamvergadering rond herstelgerichte thema's. Deze overlegmomenten zorgen voor een versterking van herstelgericht werken, zowel op cliënt- als op structureel niveau.

We willen graag komen tot een integratie van deze visie binnen elke deelwerking van ons CAW, want ook alle andere diensten hebben cliënten die dader of slachtoffer zijn. Het is voor ons een belangrijke uitdaging om samen te zoeken naar een gedragen visie en methodiek binnen elke deelwerking. We willen onze structurele functie verder uitbouwen door ervaringen uit te wisselen, signalen te bespreken, en elkaars netwerken te benutten.

Katrien Willems en Leen Van der Perre

BEMIDDELINGSDIENST ARRONDISSEMENT LEUVEN

Sinds de oprichting van BAL maakte de dienst, alsook de bemiddelingspraktijk in het algemeen, een hele evolutie door. De dienst kon door de uitbreiding van personeel en de bestending van projecten meer en meer dossiers opnemen en daarnaast ook andere projecten (zoals Hergo op School) of experimenten (zoals het werken met vrijwilligers) initiëren, ondersteunen en/of uitvoeren. Ook de bemiddelingspraktijk zelf werd, voornamelijk door de verwettelijking van slachtoffer-daderbemiddeling, een vaste waarde in een meer op herstel gerichte aanpak van criminaliteit.

Reeds van bij de aanvang zocht (en vond) BAL ondersteuning en bijsturing van een groep van werkelijk geïnteresseerde en gemotiveerde partners, al dan niet rechtstreeks betrokken bij de bemiddelingspraktijk. Dit mondde uit in een samenwerkingsverband dat momenteel uit 13 partners bestaat. Deze partners vormen de 'stuurgroep herstelrecht en bemiddeling' en komen een zestal keer per jaar samen om te vergaderen. Ook deze stuurgroep zelf kende een hele evolutie. Zo was er stilaan een uitbreiding naar aantal partners, wat resulteerde in een nieuw basisprotocol 'Herstelrecht en bemiddeling'. Niet alleen het samenwerkingsverband werd uitgebreid, ook inhoudelijk gaf dit nieuwe protocol aanleiding tot verruiming en vernieuwing.

Hoewel de projecten van BAL momenteel nog steeds de focus zijn van deze stuurgroep, BAL de vergaderingen ook mee voorbereidt en vaste inhoud (onder de vorm van de te bespreken werkings- en activiteitenverslagen) geeft, is de stuurgroep als geheel, maar ook de medewerking van iedere partner op zich, enorm belangrijk.

Zoals in vorige jaarverslagen reeds weergegeven stellen de partners zich open voor vragen vanuit andere herstelrechtelijke initiatieven binnen het arrondissement en engageren ze zich om op een open en creatieve wijze bij te dragen tot een gezamenlijke visie inzake een meer op herstel gericht maatschappelijk en justitieel beleid.

Wanneer we zien welke partners rond de tafel zitten, kunnen we opmerken dat dit geen evidentie is. Toch mogen we elk jaar opnieuw ervaren dat dit overleg erg waardevol is en inspirerend werkt. Verder merken we ook dat de inbreng van iedere partner vergroot en partners meer en meer vertrouwd raken met deze manier van rond de tafel zitten. We hopen dat deze evolutie zich verder zet.

De stuurgroep voorziet niet alleen in een kritische toetsing of bevraging van de bemiddelingspraktijk zelf, maar biedt ook een forum om meer structureel en beleidsadviserend te werken. Beslissingen die genomen worden / concepten of ideeën die gevormd worden kennen een grotere draagkracht; enerzijds in de lokale uitvoering, anderzijds in de signalering naar bovenlokale organisaties en beleid. In het bijzonder door de (unieke) samenwerking van deze verschillende partners, is er grotere beïnvloeding mogelijk. Ook voor externen wordt de stuurgroep gekenmerkt door een vrij grote aanspreekbaarheid.

De stuurgroep blijkt niet de plaats voor scherpe kritieken, enkel voor kritische geesten en wij willen vanuit BAL alle stuurgroepleden dan ook bedanken voor hun volgehouden inzet, ondersteuning en medewerking.

Sigrid Van Grunderbeek

PARKET LEUVEN MEERDERJARIGEN

Herstelbemiddeling: Hoe de vicieuze cirkel doorbreken ?

Op 27-07-2005 werd in het Belgisch staatsblad de wet van 22 juni 2005 gepubliceerd

die het toepassingsveld van bemiddeling in de strafrechtelijke context radicaal verruimde tot alle delicten en alle fasen van het strafrechtelijk optreden. De wetgever kwam daarmee grotendeels tegemoet aan de desbetreffende aanbevelingen van de Raad van Europa en aan een kritiek die reeds dateert van het prilste begin van de herstelbemiddelingspraktijk, als zou het aantrekkelijke aanbod vanwege zijn experimenteel en exemplarisch karakter rechtsongelijkheid genereren.

De wet beoogt dan ook een vast en veralgemeend kader in te voeren in de strafprocedure, in de ruime zin van het woord.

Zo stelt de wet in het herstellende art.553 van boek II,titel VI,van het Wetboek van strafvordering dat elkeen die een direct belang heeft in elke fase van de strafprocedure of tijdens de strafuitvoering kan verzoeken om een bemiddeling.

Verder wordt bepaald in § 2 dat het openbaar ministerie,de onderzoeksrechter,de onderzoeksgerechten en de rechter erop moeten toezien dat de in een gerechtelijke procedure betrokken personen worden geïnformeerd over de mogelijkheid een bemiddeling te vragen. Zij kunnen ook voor zover zij dat in concrete dossiers nuttig achten zelf aan partijen een bemiddeling voorstellen.

Het Nationaal Veiligheidsplan 2008 – 2011, goedgekeurd door de ministerraad op 1 februari 2008 stelt in zijn algemeen kader waar de veiligheidsprioriteiten worden gedefinieerd voor de periode 2008 – 2011 in de rubriek met betrekking tot het strafrechtelijk beleid dat er maatregelen zullen getroffen worden zoals het beperken van de instroom van processen verbaal om het openbaar ministerie toe te laten zich op zijn kerntaak toe te leggen,nl.in zaken van ernstige criminaliteit te vervolgen en bemiddelen tussen dader en slachtoffer...

Ook in de vragenlijst van de Dienst voor het strafrechtelijk beleid (versie :30/08/07) inzake de bejegening van verkeersslachtoffers en hun na(ast)bestanden in de politieparketten en politierechtbanken is hoofdstuk VI totaal gewijd aan de herstellbemiddeling en wordt oa. bevraagd wie de doorverwijzingen,de selecties en de verwittigingen doet,welke thema's aan bod komen tijdens de bemiddelingsgesprekken en hoe de herstellbemiddeling geëvalueerd wordt in verkeerszaken...

Uit dit alles blijkt dat Justitie wil dat bemiddeling zeer prominent aanwezig is in de gerechtelijke afhandeling van alle soorten dossiers , hetzij als alternatieve manier van afhandelen ,hetzij als complementair aan de gebruikelijke manieren van afhandelen.Bovendien ook in elke fase van de rechtsgang.

Als alternatieve manier van afhandelen weze het benadrukt dat reeds sinds 1994 een groot aantal dossiers via bemiddeling in strafzaken worden afgehandeld (gemiddeld een 400-tal dossiers per jaar), en dat ook hier ingevolge de inhoud van de wet van 10 februari 1994 en het uitvoeringsbesluit van 24 oktober 1994 én de expliciete instructies van het parket –generaal de nadruk ligt op de bemiddeling tussen dader en slachtoffer.

Via de recente initiatieven is het echter ook duidelijk dat de FOD Justitie bemiddeling ook in andere dossiers wil promoten en als complementair aanbieden...

Wat betreft de informatieplicht waaraan ingevolge de wet moet voldaan worden werden op het parket te Leuven de nodige initiatieven genomen om hieraan tegemoet te kunnen komen door de aanpassing van de informatiebrieven die aan de partijen gestuurd worden.

Volgens de bewoordingen van de wet zouden deze brieven moeten verstuurd worden in alle zaken. De wet maakt geen onderscheid in het soort dossiers,noch in de aard van de gevolgverlening. De wet beoogt bemiddeling in zowel laagdrempelige als zwaarwichtige zaken,in zaken van intrafamiliaal geweld evenals in verkeerszaken in dewelke slachtoffers vielen, ...

Evident lijkt dat wanneer de wetgever en de overheidsdiensten alle partijen de kans willen geven te participeren aan een bemiddeling er ook voldoende bemiddelaars of bemiddelingsdiensten zijn om deze bemiddelingen op te nemen.

Hier stelt zich evenwel een probleem.

Momenteel is de situatie zo in het arrondissement Leuven dat enkel voor de PZ Leuven een totaal aanbod kan gedaan worden.

Wat betreft de andere politiezones kan geen aanbod geformuleerd worden voor de laagdrempelige dossiers bij gebrek aan een dienst die deze dossiers kan opnemen. Toch zijn het dikwijls die laagdrempelige dossiers die bij de bevolking de verzuring en onvrede doen ontstaan. We verwijzen hier naar de vernielde brievenbus, de afgebroken spiegel van de auto, de gestolen bloembak, de klap die gegeven werd tijdens een verhitte discussie en waar een bril sneuvelde, een deur die te hard werd toegesmeten, enz....

Het blijkt dat het invoeren van de Gemeentelijke Administratieve Sancties, enkele uitzonderingen niet te na genomen, hier geen oplossing biedt en deze dossiers toch nog altijd voor het overgrote deel op het parket worden afgehandeld.

Het voorbeeld van de politiezaak Leuven, die een eigen schadebemiddelaar in dienst heeft, toont aan dat deze zeer nuttig werk kan verrichten.

Het is evenwel zo dat andere politiezones niet geneigd zijn dit precedent te volgen bij gebrek aan financiële middelen. Bovendien stelt zich hier de fundamentele vraag of een politiedienst een bemiddelaar moet financieren die in wezen in louter gerechtelijke dossiers zal werken.

Daarnaast is het evident dat wanneer ook in alle zaken van intrafamiliaal geweld of verkeer een veralgemeend aanbod zou gedaan worden, dit verhoogde aantal dossiers niet kan verwerkt worden door de thans ter beschikking zijnde bemiddelaars.

Bijgevolg kan momenteel NIET voldaan worden aan de verplichting opgelegd in de wet, noch aan de in het nationaal veiligheidsplan als kerntaak van het openbaar ministerie omschreven beginsel, noch aan de verzuchtingen van de dienst strafrechtelijk beleid omdat wanneer partijen in een aantal zaken die nu niet opgenomen worden toch zouden reageren op het aanbod dat gedaan wordt, dit aanbod niet kan gehonoreerd worden bij gebrek aan bemiddelingsdiensten die dat soort zaken opnemen...

De kans dat er echter bemiddelaars zouden bijkomen is nihil aangezien de overheid momenteel slechts bemiddelaars subsidieert op basis van het aantal lopende bemiddelingsdossiers.

Normaal zou de vraag het aanbod moeten bepalen, maar in casu wordt de vraag afgestemd op het aanbod om bij reeds gedupeerde slachtoffers geen verwachtingen te scheppen die niet kunnen ingelost worden.

Marleen Scevenels - 1ste Sstituut Procureur des konings

PARKET LEUVEN MINDERJARIGEN

In 2006-2007 werd de jeugdwet ingrijpend gewijzigd. De "wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade" legt sterk de nadruk op het belang van herstelbemiddeling tussen dader en slachtoffer. Het aanbod van herstelbemiddeling gaat sindsdien uit van het parket. Indien geen herstelbemiddeling wordt aangeboden, dient het parket dit steeds uitdrukkelijk te motiveren (behalve bij seponering). Door deze wijzigingen steeg de werklust voor het parket aanzienlijk wat herstelbemiddeling betreft. Desondanks worden zoveel mogelijk dossiers geselecteerd. Elk dossier op het jeugdparquet wordt gelezen met de herstelgedachte in het achterhoofd. In 2007 resulteerde dit in een doorverwijzing van 340 minderjarige daders naar BAL.

De herstelgedachte was echter reeds voor de nieuwe jeugdwet aanwezig op het jeugdparquet. We willen in de mate van het mogelijke tegemoet komen aan de verwachtingen van burgers (slachtoffers en daders) ten aanzien van justitie. Dit betekent niet alleen een correcte juridische afhandeling van de zaak, waarbij na

degelijk politieel onderzoek een snelle, maar ook effectieve maatregel wordt genomen ten aanzien van de minderjarige. Het betekent ook een humane benadering van de partijen die betrokken zijn in een misdrijf. Men wilt immers als mens worden aangesproken en niet enkel als rechtssubject. Herstelbemiddeling geeft alle partijen de kans om hun verwachtingen en wensen rechtstreeks naar elkaar uit te drukken en samen tot een voorstel voor herstel te komen. Het proces dat mensen hierin met elkaar doorlopen, kan betekenen dat een slachtoffer daarna weer op straat durft komen of zonder angst in de klas kan zitten. Dit is voor een slachtoffer in veel gevallen van groter belang dan het terugbetalen van bijvoorbeeld medische kosten na een vechtpartij.

Bij minderjarige daders willen slachtoffers vaak meer dan enkel een materiële vergoeding. Ze willen dat de jongere 'er iets uit leert' of beseft wat hij/zij hen heeft aangedaan. Via herstelbemiddeling worden de minderjarige daders (en ouders) zelf aangespoord om verantwoordelijkheid te nemen voor hun daden, zonder tussenkomst van de jeugdrechter. Zelfs in de dossiers waar de jeugdrechter wordt gevorderd kiest het parket er soms voor om eveneens het aanbod van herstelbemiddeling te doen. Op die manier kan de dader reeds vrij snel na de feiten de schade trachten te 'herstellen' naar het slachtoffer toe, vooraleer de jeugdrechter (gedwongen) maatregelen ten gronde oplegt.

Om de samenwerking zo goed mogelijk te laten verlopen dient regelmatig te worden overlegd. Omwille van praktische overwegingen kan het jeugdparquet niet op alle vergaderingen aanwezig zijn, maar we trachten meerdere keren per jaar samen te zitten om ervoor te zorgen dat de doorverwijzingen en feedback zo vlot mogelijk verlopen. Het blijft voor een grote organisatie zoals het parket niet eenvoudig om alles altijd even goed op elkaar af te stemmen. We vinden het dan ook erg zinvol om op overlegmomenten te horen waarin we onze werking kunnen aanpassen, opdat we tegemoet kunnen komen aan de noden van minderjarige daders en slachtoffers.

Marie-Paule Van Langenhoven - 1^e substituut-procureur des Konings

Danielle Cordemans - substituut-procureur des Konings

Jessica Opsteyn - parketcriminoloog jeugd en gezin

JUSTITIEHUIS LEUVEN

Vanuit de stuurgroep Leuven wordt ons als partner, in de stuurgroep, gevraagd om binnen de eigen organisatie te kijken naar welke betekenis het justitiehuis geeft aan het begrip herstel alsook de beweegredenen om deel te nemen aan de stuurgroep en haar impact op onze organisatie.

Beweegredenen om deel te nemen aan de stuurgroepwerking

Sinds de oprichting van de dienst justitiehuisen in 1999 werd er in haar grondteksten het belang onderstreept van de bevordering en het structureren van het overleg met externe partners. Tevens benoemt men ook het belang van de coördinatie, promotie en bekendmaking van initiatieven rond alternatieve geschillenbeslechting en alternatieve maatregelen en straffen. De laboratoriumfunctie van het justitiehuis kan bijdragen aan de ontwikkeling van het justitieel instrumentarium. Hoe? Door de buitengerechtelijke en andersgerechtelijke conflicthantering uit te diepen en te verbreden.

De doelstellingen van promotie, coördinatie, overleg en innovatie worden nog eens expliciet benoemd in de visie van de dienst justitiehuisen geformuleerd in het managementplan van de directeur generaal 2006-2012.

Vanuit deze doelstellingen neemt het justitiehuis het mandaat op om als partner deel te nemen aan de stuurgroepwerking.

Impact op onze organisatie

Momenteel wordt de stuurgroep vooral gezien als een plek waar de vzw Suggnomè beroep doet op zijn partners om mee te denken over hoe herstel binnen de methode van bemiddeling vorm krijgt en/of kan krijgen. Er wordt op die manier mee richting gegeven aan wat voor herstelbemiddeling belangrijk is. De stuurgroep kan inspirerend zijn voor de werking van het justitiehuis.

Bij wijze van voorbeeld: in de stuurgroep kan aangebracht worden dat een bepaalde vorming noodzakelijk zou zijn. Suggnomè neemt dit dan op en organiseert dat voor de betrokken actoren. Ook netwerkvorming is een belangrijke meerwaarde van deelname aan de stuurgroep: de verschillende actoren leren elkaars werking beter kennen. Hoewel de stuurgroepwerking al aanzetten gaf tot reflectie over de rol van de justitieassistent in het geven van informatie omtrent de methode van herstelbemiddeling aan daders en slachtoffers halen we er misschien te weinig uit in functie van eigen visie ontwikkeling (hoe werken we herstelgericht binnen de methodieken van het justitiehuis? Zijn deze methodieken in overeenstemming met de doelstellingen van het herstelgericht denken?)

Het justitiehuis maakt tot op heden weinig gebruik van de mogelijkheden van de stuurgroep. Het zou een uitdaging zijn om samen met de andere leden van de stuurgroep na te denken over hoe wij in het justitiehuis herstelgericht werkzaam zijn. Binnen vb. de daderbegeleiding wordt gekeken vanuit één partij, de dader. Deze denkoefeningen zijn belangrijk voor het proces van de structurele verankering van het herstelgericht werken binnen het justitiehuis.

Herstelgericht werken binnen de Justitieuizen

De opdrachten van de Justitieuizen zijn veelzijdig: daderbegeleiding, slachtofferonthaal, bemiddeling in strafzaken, eerstelijnswerking en burgerrechtelijke opdrachten. Alle interventies van de justitieassistent vertrekken vanuit een emancipatorisch standpunt en trachten de zelfwerkzaamheid van de partij(en) te bevorderen. De persoon wordt beschouwd als autonoom, als iemand die zich kan ontwikkelen vertrekkend vanuit eigen bekwaamheden en mogelijkheden. Wanneer wordt uitgegaan van de bekwaamheden van de persoon, kan een positieve relatie worden ontwikkeld, hetgeen een katalysator kan vormen van een veranderingsproces. De justitieassistent ondersteunt de mensen in dit veranderingsproces, in het realiseren van hun rechten en het nakomen van hun plichten

In het kader van de opdrachten van voorlichting, toezicht, justitiële begeleiding tracht de justitieassistent schadebeperkend, recidiveverminderend alsook herstelgericht te werken. Als we spreken van de invulling van het herstelrechtelijk denken beperken we ons in deze korte bijdrage tot de daderbegeleiding.

De justitieassistent tracht de cliënt te motiveren tot het verwerven van inzicht in en tot het werken aan moeilijkheden en situaties die de context vormen van de feiten of die tot nieuwe feiten kunnen aanleiding geven. De dader moet een realistische betrokkenheid kunnen ontwikkelen op zijn probleemsituatie, op de gevolgen van zijn gedrag voor zichzelf, zijn omgeving en het slachtoffer.

In het herstelrechtelijk denken ligt de nadruk op hoe de dader zijn verantwoordelijkheid kan opnemen, en wat er moet gedaan worden om de dingen weer goed te maken ten aanzien van het slachtoffer. Binnen de methodiek van de daderbegeleiding wordt er veel nadruk gelegd op de responsabilisering van de dader. De dader wordt aangemoedigd zijn/haar verantwoordelijkheid op te nemen in het naleven van de voorwaarden. Deze bewustwording van de dader is een belangrijke voorwaarde om van herstelgericht werken te kunnen spreken. Tijdens de delictbespreking wordt er stilgestaan bij de gevolgen van het misdrijf en de betekenis die er aan gegeven kan worden. Op die manier kan de misdrijfpleger leren hoe hij/zij in de toekomst met het

gegeven van de feiten kan verder gaan, kan hij/zij zich verder positioneren ten aanzien van de feiten. Dit proces, de herpositionering van de dader ten aanzien van de feiten (en impliciet t.a.v. het slachtoffer en de samenleving), met het oog op de toekomst, maakt de kern uit van het herstelgericht werken binnen de daderbegeleiding.

Met uitzondering van de opdrachten bemiddeling in strafzaken, de burgerrechterlijke opdracht *en* de eerstelijnswerking, wordt er binnen de Justitiehuisen voornamelijk vanuit de opdrachten met één partij gewerkt (dader of slachtoffer). Dat neemt niet weg, zoals hierboven aangegeven, dat er met één partij wel herstelgericht wordt gewerkt. Het is echter slechts één van de doelstellingen van de daderbegeleiding (naast schadebeperking en recidivevermindering).

Conclusie

Door in de daderbegeleiding voornamelijk nadruk te leggen op responsabilisering van de dader, benoemen we zelf te weinig het gevolg van deze responsabilisering, nl. herpositionering van de dader. In de praktijk wordt er stilgestaan bij de gevolgen van het misdrijf en de betekenis die er aan gegeven kan worden en wordt er toekomstgericht met het gegeven van de feiten omgegaan.

Om het herstelgericht werken meer concretiseren en te benoemen, zouden we meer actief beroep kunnen doen op de aanwezige expertise in de stuurgroep. We kunnen de stuurgroep zien als een denktank/reflectiegroep waarin de opdrachten van het justitiehuis met de bril van het herstelgericht werken, worden bekeken. Zo zou het herstelgericht werken een verankering kunnen krijgen in de manier van werken van het justitiehuis

Els Sneyders en Veerle Pasmans - Directeurs bij de dienst Justitiehuisen

STAD LEUVEN

De stad Leuven heeft zich in het kader van de stuurgroep geëngageerd vanuit haar bestuurlijke opdrachten en de bekommernis om het welzijn en veiligheidsgevoelen van de burgers. Vanuit beleidsperspectief wordt immers gestreefd naar een lokaal integraal en gecoördineerd veiligheidsbeleid, hetgeen maar gerealiseerd kan worden door diverse samenwerkingsvormen met verschillende actoren (gerechtelijke actoren, universiteiten, verenigingen, enz) op verschillende deelterreinen (waaronder de stuurgroep herstelrecht en bemiddeling) uit te bouwen en te onderhouden.

Vanuit de omgang op diverse niveaus met aspecten van misdrijven zowel aan de zijde van de daders als aan de zijde van de slachtoffers (waarbij inzake de overlastproblematiek ook regelmatig de stad zelf), kwam duidelijk het belang naar voor om op efficiënte wijze te komen tot herstel van de schade. Dit resulteert immers in een verhoogde leefbaarheid van de stad.

In de stuurgroep meent de stad Leuven hierbij enerzijds als lokale overheid een neutrale rol te kunnen opnemen om bij te dragen tot een meer herstelgericht maatschappelijk en justitieel beleid. Niet alleen de coördinatie van de diverse projecten is van belang, maak ook de uitwisseling van informatie tussen de verschillende leden van de stuurgroep. Deze gedachtenuitwisseling leidt niet enkel tot een kritische reflectie, doch vaak ook tot creatieve oplossingen en biedt derhalve een onontbeerlijke ondersteuning vanuit diverse invalshoeken aan de verscheiden bemiddelingsprojecten. Door de uitbreiding en verscheidenheid aan projecten is binnen de stuurgroep de nood aan een meer omvattende en ondersteunende structuur voor de

diverse projecten op lokaal niveau zeer duidelijk geworden. Het zal een uitdaging zijn voor de volgende jaren om deze structuur vorm te geven en desgevallend beleidsmatig in te bedden.

Anderzijds fungeert de stad Leuven sedert 2007 nog als werkgever voor de bemiddeling inzake gemeentelijke administratieve sancties (door middel van subsidies van het federale ministerie voor Ambtenarenzaken, Maatschappelijk Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen) en stelt deze bemiddelaar tevens ter beschikking van andere steden en gemeenten uit het arrondissement. Op deze wijze is de stad Leuven nauw verbonden met de inhoudelijke werking van de bemiddelingsprojecten.

Deze administratieve sancties kaderen binnen het gevoerde veiligheidsbeleid en zijn er op gericht diverse overlastfenomeen te bestrijden. De bemiddelingsprocedure binnen het GAS-luik, dewelke zich richt zowel tot minder- als tot meerderjarigen, kon in 2007 efficiënt worden opgezet dank zij de werking van de stuurgroep en de kennis die binnen de diverse projecten (voornamelijk de politieke schadebemiddeling, dewelke voordien de facto deze vorm van bemiddeling ter harte nam) werd vergaard, hetgeen een maximale uniformiteit ten goede komt.

De stad Leuven blijft dan ook haar engagement in de stuurgroep met overtuiging uitvoeren om een brede kijk op de bemiddelingspraktijken te behouden en in de praktijk te benutten.

Leen Peeters - Directeur algemene zaken Stad Leuven

K.U. LEUVEN

De K.U.Leuven is sinds 1996 lid van de stuurgroep 'Herstelrecht en bemiddeling' via de afdeling Strafrecht en Criminologie van de faculteit Rechtsgeleerdheid. Binnen deze afdeling ('onderzoekseenheid' is nu de juiste benaming) zijn het vooral een aantal onderzoekers en professoren van het Leuvens Instituut voor Criminologie (LINC – <http://www.law.kuleuven.be/linc>) die actief betrokken zijn op het domein van het herstelrecht. Samen vormen zij binnen LINC de 'onderzoekslijn herstelrecht', thans bestaande uit een 25-tal personen.

Vanuit LINC wordt er deelgenomen aan vrijwel alle stuurgroepvergaderingen. Dit gebeurt enerzijds op systematische wijze in de persoon van de voorzitter van de stuurgroep, anderzijds op een meer onregelmatige en tijdelijke wijze door nog een ander lid van LINC, mede afhankelijk van de behandelde thema's. Eerder sporadisch zijn er binnen de 'onderzoekslijn herstelrecht' informele uitwisselingen met betrekking tot de thema's of de werking van de stuurgroep. Een systematische doorstroming van informatie naar en van alle leden is er niet. Dit laatste vormt een aandachtspunt voor de nabije toekomst. Het lijkt niet zo ingewikkeld om deze systematische informatiedoorstroming te organiseren, te meer omdat de onderzoekslijn nu maandelijks een eigen overlegmoment heeft. De reden waarom de Leuvense stuurgroepwerking niet een regelmatig agendapunt van de onderzoekslijn vormt, heeft wellicht te maken met het inmiddels aangenomen patroon van de vergaderingen – gewoonte dus.

Toch betreft het engagement vanuit LINC naar de sector van bemiddeling en herstelrecht méér dan deelname aan de stuurgroepvergaderingen. De betrokkenheid op deze sector en de deelname aan een dergelijk samenwerkingsverband dienen geplaatst te worden binnen de globale ontwikkelingen van het criminologische onderzoek aan de K.U.Leuven. Dit onderzoek heeft steeds een uitgesproken oriëntatie gekend op praktijk- en beleidsontwikkelingen. Vanaf het einde van de jaren tachtig ging onderzoek vanuit de sectoren van de jeugdcriminologie, de victimologie, de penologie en de studie van politieke misdrijven en mensenrechten zich meer en meer toeleggen op het nieuwe domein van het herstelrecht. Dit gebeurde in belangrijke mate door middel van actieonderzoek, waarbij in samenwerking met vertegenwoordigers van praktijk en beleid gestalte werd gegeven aan nieuwe concepten en interventievormen (herstelbemiddeling, herstelgerichte detentie,

hergo, verbondenheid). De resultaten van deze onderzoeksactiviteiten en samenwerkingsvormen vonden een neerslag in het criminologische onderwijs. Nogal wat afgestudeerde criminologen vonden de weg naar het werkveld van het herstelrecht.

Deze vormen van onderzoek en onderwijs brachten Leuvense onderzoekers dus dicht bij het domein van het herstelrecht. Deze betrokkenheid werd nog versterkt door een aantal daarmee samenhangende activiteiten binnen de derde pijler van de academische opdracht, met name 'maatschappelijke dienstverlening'. Tot dit laatste kunnen allerlei vormen gerekend worden van deelname aan overleg, advies, ontsluiting van wetenschappelijke informatie, training, contacten met het buitenland, ...

Uit het bovenstaande kan afgeleid worden dat binnen LINC en binnen de onderzoekseenheid 'Strafrecht en criminologie' de visie van het herstelrecht en bemiddeling wel degelijk leeft. De betrokkenheid gaat echter verder: ook collega's van andere onderzoekseenheden binnen de rechtsfaculteit, zoals het 'Centrum voor grondslagenonderzoek van het recht', en vanuit andere faculteiten of onderzoekseenheden (zoals ethiek en communicatiewetenschappen) nemen deel aan wetenschappelijke seminars of onderzoeksprojecten in de sfeer van het herstelrecht. Deze brede academische aanvaarding van het herstelrecht als wetenschappelijk en maatschappelijk belangrijk domein heeft zich duidelijk gemanifesteerd toen de K.U.Leuven in februari laatstleden een eredoctoraat toekende aan de Australische criminoloog John Braithwaite. Dit was een belangrijke opsteker voor Leuvense onderzoekers in het domein van het herstelrecht en voor de criminologie als vorm van interdisciplinaire wetenschapsbeoefening in het algemeen.

Toch dienen bij deze positieve bevindingen een tweetal kanttekeningen geplaatst te worden. Ten eerste is het zo dat het herstelrecht als principiële benadering van criminaliteit en in zijn concrete werkvormen door sommige wetenschappers – ook binnen de Leuvense rechtsfaculteit – nog steeds wat sceptisch onthaald wordt. Daar is weinig interne communicatie over op een open manier en het is best mogelijk dat één en ander te herleiden is tot (wederzijdse) onbekendheid, stereotype opvattingen en onjuiste verwachtingen. Hoe dan ook is het de taak van herstelrechtelijke onderzoekers om kwalitatief diepgaand en kritisch onderzoek uit te voeren naar een diversiteit van aspecten rond het herstelrecht (zowel empirisch als theoretisch) en de resultaten hiervan ruim te communiceren en bespreekbaar te stellen. Ten tweede dient er over gewaakt te worden dat herstelrechtelijk onderzoek en theorievorming, zeker nu het thema kan rekenen op een zekere mate van aanvaarding, zich niet inkapselt in de inmiddels verworven positie, maar permanente kritiek blijft opzoeken in verwante wetenschappelijke disciplines. Deze kritische reflectie kan ook gevoed worden vanuit de praktijk.

Dat theorievorming rond het herstelrecht zich in academische middens heeft kunnen ontwikkelen, heeft het in grote mate te danken aan de samenwerking met het werkveld. Het herstelrecht is een uitermate interessant criminologisch domein waar de wederzijdse interactie tussen theorie en praktijk geconcretiseerd wordt. Ontwikkelingen in het werkveld geven inhoudelijk richting aan het onderzoek en *vice versa*. Sommige onderzoeksprojecten binnen LINC hebben rechtstreeks en uitsluitend betrekking op een herstelrechtelijk thema (bv. 'Wat betekent 'herstel' voor slachtoffers die deelnemen aan bemiddeling?'), andere projecten integreren het herstelrecht in hun veelzijdige vraagstelling (bv. 'Kan een ervaring met bemiddeling, eventueel in samenhang met andere ontwikkelingen in de levensloop, een factor vormen die het stopzetten van een delinquente carrière bevordert?'). Het domein van het herstelrecht heeft echter niet alleen op inhoudelijk vlak het criminologische onderzoek mee georiënteerd, het heeft ook een invloed uitgeoefend op de verdere ontwikkeling van de criminologische onderzoeksbenadering en methodologie in het algemeen.

Op het vlak van inhoudelijke *inzichten* en methodische *benaderingen* is er dus sprake van een zekere onderlinge beïnvloeding van praktijk en onderzoek. Het samenspel gaat echter nog een stap verder, of heeft althans dat potentieel. Het herstelrecht staat ook voor een geheel van activiteiten die van invloed zijn op persoonlijke en professionele *houdingen*, ook die van onderzoekers en academici. Ook die groep heeft zijn eigen professionele en organisatiecultuur, die overigens aan evolutie onderhevig is. Die cultuur – in sterke

mate gericht op individuele prestatie en output - wordt op een gezonde manier geconfronteerd met een aantal waarden en grondhoudingen die leven binnen het herstelrecht en die meer gericht zijn op processen, communicatie en samenwerking. Dat het onderzoeksthema ook de persoonlijke houding van de onderzoeker gaat beïnvloeden, is misschien niet zo vreemd binnen de humane wetenschappen, maar toch wordt meestal voorgehouden dat de onderzoeker afstandelijk moet staan ten aanzien van zijn studieobject. Hij doet namelijk onderzoek *over* zijn studieobject, en niet *met*. De uitdaging voor de onderzoeker op het domein van het herstelrecht bestaat er dan in om een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds vruchtbare betrokkenheid en anderzijds voldoende distantie.

Deze beschouwingen liggen geheel in het verlengde van de bepalingen van het Leuvense samenwerkingsprotocol 'herstelrecht en bemiddeling', wat het aandeel van de K.U.Leuven betreft. De inhoud en geest van het samenwerkingsprotocol op het vlak van de geformuleerde overwegingen, het doel, de methode en de werking van de stuurgroep ondersteunen en oriënteren de wetenschappelijke bijdrage aan en door het praktijkveld.

Ivo Aertsen - Leuven Instituut voor Criminologie

VZW SUGGNOMÈ – FORUM VOOR HERSTELRECHT EN BEMIDDELING

Voor het goede begrip van de lezer willen we Suggnomè eerst even positioneren. De vereniging is sinds 1998 opdrachthouder van de veralgemening en de organisatie in geheel Vlaanderen van het aanbod van herstelbemiddeling in zijn toepasbaarheid in strafrechtelijke dossiers (bij meerderjarigen delinquenten dus).

Suggnomè stelt in dit verband in elk arrondissement bemiddelaars tewerk en is tegelijk een promotor van het herstelrechtelijke gedachtegoed in het algemeen.

De figuur van de arrondissementale stuurgroepen is Suggnomè erg dierbaar.

Toen Suggnomè werd opgericht was de vereniging de dankbare erfgenaam van de ervaring met de Leuvense stuurgroepwerking, zoals BAL die al van in 1996 kende. De Leuvense stuurgroep was toen het inspirerend voorbeeld voor de wijze waarop Suggnomè overal in Vlaanderen bemiddelingsdiensten wilde ingeplant zien: niet als een geïsoleerde methode, maar als voorwerp van een arrondissementeel samenwerkingverband tussen de diverse justitiële en parajustitiële instanties.

De praktijk van de stuurgroep van BAL was in dit verband het vlaggenschip en de levende illustratie dat de beoogde samenwerking vruchten afwierp. De bemiddelaars krijgen met de stuurgroep een dankbaar reflectieforum, waarop vaststellingen en vragen uit de bemiddelingspraktijk kunnen worden getoetst aan de gangbare inzichten en benaderingswijzen. De bemiddelaars krijgen met de stuurgroep bovendien a.h.w. een vangrail aangeboden waarmee mogelijke ontsporingen van de praktijk kunnen worden tegengegaan. Hierbij kan steeds worden uitgegaan van de principiële sympathie van de gesprekpartners voor het achterliggende gedachtegoed: de stuurgroep mag dan wel kritisch zijn, er mag van worden uitgegaan dat hij gericht is op de bevordering van een verantwoorde bemiddelingspraktijk. Dat maakt de stuurgroep voor de bemiddelingspraktijk tot een veilige leerschool, waaruit we de voorbije jaren, eerst als bemiddelaars, later als stafmedewerkers van Suggnomè, al ontzaglijk veel hebben opgestoken.

Maar de idee achter de stuurgroep gaat nog verder. De ontwikkeling van het aanbod van dader-slachtofferbemiddeling staat immers niet op zich. Van het eerste bemiddelingsdossier af had de bemiddelingspraktijk de ambitie een stimulans te zijn tot een méér uitgesproken gerichtheid van het

strafrechtelijke beleid op een actieve betrokkenheid van alle bij het misdrijf betrokken partijen bij de maatschappelijke reactie op de feiten, prioritair gericht op herstel en pacificatie.

Ook op dit gebied stemt de ervaring met de Leuvense stuurgroep tot optimisme. De bespreking van de bemiddelingspraktijk fungeert geregeld als katalysator voor gedachtewisselingen waarbij de aanwezige vertegenwoordigers van de betrokken instanties ook elkaar bevragen in een zoeken naar grotere transparantie en respect ten aanzien van de burger en naar een meer uitgesproken complementariteit in optreden. Hieruit komen nu en dan concrete resultaten voort, in de vorm van specifieke aanpassingen in aanpak, of nieuwe vormen van samenwerking.

De Leuvense stuurgroep heeft hierin een hele weg afgelegd. De oorspronkelijke – begrijpelijke – koudwatervrees bij diverse instanties maakte plaats voor een cultuur van openheid en tegelijk respect voor eenieders eigen positie en verantwoordelijkheid. De stuurgroep van Bal werd na al die jaren geen gezellige vriendengroep, maar demonstreert een goed evenwicht van een zekere informele vertrouwelijkheid binnen formele kaders van bestaande procedures, gedifferentieerde bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

In het kader van de implementatie van herstelbemiddeling werd door Suggnomè in elk arrondissement een naar het model van BAL samenwerkingsverband tot stand gebracht en overal hebben we een soortgelijke stuurgroep. Vanuit het secretariaat te Leuven trachten we elk van de bijeenkomsten trouw op te volgen, wat, met ruim vijftig vergaderingen per jaar, natuurlijk een hele investering is. Niettemin vinden we dit absoluut de moeite waard.

De stuurgroepen bieden ons een enorme schat aan inzichten, lopende discussies en feitelijke informatie en houden ons “in contact” met wat er leeft op het terrein. Ze laten ons ook de mogelijkheid aan uitwisseling te kunnen doen tussen de diverse regio’s, waarbij de ervaringen en discussies in de éne regio inspirerend kunnen zijn voor de andere.

Natuurlijk blijven er inter-arrondissementele verschillen in inhoud en diepgang van de besprekingen. Men zal het ons in andere regio’s niet kwalijk nemen als we stellen dat de Leuvense stuurgroep op dit vlak nog altijd het ‘koninginnenstuk’ blijft, waarnaar ook door andere stuurgroepen geregeld wordt gerefereerd. Dit houdt verband met een reeds lange traditie van samenwerking en openheid en keer op keer opnieuw met de kwaliteit van de mensen rond de tafel. Dat Leuven het “moederhuis” blijft heeft natuurlijk ook van doen met de enorme inbreng vanuit de KU-Leuven, van waaruit in oorsprong het initiatief tot herstelbemiddeling werd genomen en die de stuurgroep van bij de oprichting van BAL in de figuren van prof. T. Peters en I Aertsen, voorzag in bekwame en gedreven voorzitters.

Mede door hun inbreng kunnen de discussies worden opgetild uit de pragmatiek naar het méér conceptuele toe. Hierdoor is de Leuvense stuurgroep voor de vertegenwoordigers van Suggnomè zeer geregeld ook een technisch en conceptueel leermoment en een bron van inspiratie voor de verdere implementatie.

Tenslotte was de Leuvense stuurgroep de voorbije jaren op kritieke momenten voor Suggnomè ook een gezaghebbende steun. Het is bemoedigend vast te stellen dat de consensus, die binnen deze arrondissementele overlegplatforms wordt bereikt, ook de hogere overheden nooit geheel onverschillig laat. In de soms woelige evolutie van Suggnomè hebben we hier zeker ons voordeel mee gedaan.

Maar om met deze bijdrage toch niet alleen de loftrompet te steken, willen we toch eindigen met een kleine kritische noot. De stuurgroepwerking is betrekkelijk arbeidsintensief. Dat is zeker het geval voor de bemiddelaars, maar eigenlijk ook voor alle deelnemers. De kwaliteit van de besprekingen is trouwens ten dele afhankelijk van de trouwe aanwezigheid van de deelnemers en van de mate waarop men de verslagen en de begeleidende documenten vooraf wat heeft kunnen bekijken. Zo niet krijgen we lange informatieve besprekingen, zonder reëel debat. Ook de geregelde terugkoppeling van de besprekingen binnen elk van de

aanwezige instanties vraagt van de deelnemers een investering die maar haalbaar blijft indien ze hiertoe, elk door hun "achterban", gericht worden gemandateerd.

Dit is maar mogelijk als het "statuut" van deze besprekingen voor alle betrokkenen wat méér wordt uitgeklaard. We vrezen dat de stuurgroepen, zelfs de sterke Leuvense Bal-stuurgroep, dit niet op eigen kracht en gezag kunnen realiseren. Het is in dit verband wachten op de stem van de centrale beleidsverantwoordelijken. We maken ons sterk dat ze voor demonstraties van beleidsrelevante samenspraak, als deze geleverd door de Leuvense stuurgroep, uiteindelijk niet blind kunnen blijven.

In afwachting bekijken we de Leuvense stuurgroep vanuit Suggnomè met trots en vooral ook met dankbaarheid en grote sympathie voor alle gesprekpartners daar.

Leo Van Garsse - medewerker VZW Suggnomè

POLITIE LEUVEN

Reflecties vanuit PZ Leuven op de stuurgroep 'herstelrecht en bemiddeling'

Het project Politiële Schadebemiddeling (PSB) werd in 2003 bij de Politiezone Leuven ondergebracht. De redenen hiervoor zijn reeds welgekend. We zijn er, na vijf jaar praktijkwerking, meer en meer van overtuigd dat het project bij de politie haar plaats heeft gevonden. Enerzijds lijkt het, door het eerder snelle aanbod van schadebemiddeling, een meerwaarde voor de betrokken burgers zelf, anderzijds brengt het op deze manier (herstel)bemiddeling expliciet binnen het politiekader waardoor politie zelf gesensibiliseerd wordt en ook daadwerkelijk een bijdrage kan leveren.

Van bij aanvang werd er voor gekozen de link met BAL zeker te behouden en dit mede omwille van de inhoudelijke en conceptuele ondersteuning van het project. PSB mocht immers niet verglijden tot een oppervlakkige afhandeling. Het behouden van deze link of de samenwerking met BAL is echter geen éénrichtingsverkeer; hoewel volgens sommigen – in het kader van een eenheidsdienst voor slachtofferdaderbemiddeling- het weghalen van het project bij BAL moe(s)t worden betreurd, is het ook een kans om de draagkracht van BAL en van de idee van (herstel)bemiddeling te vergroten.

De politie, en meerbepaald de Politiezone Leuven, wordt dan ook in de stuurgroep betrokken als werkgever van een project slachtoffer-daderbemiddeling.

Echter, ook los van dit werkgeverschap vinden wij –PZ Leuven, dus- deelname aan de stuurgroep belangrijk:

- Hoewel het binnen de politie niet altijd aan de oppervlakte komt of zichtbaar is, is herstelrechtelijk denken binnen de strafrechtelijke context een bekommernis en streven. Wij zien de stuurgroep dan ook als een kans om een vertaling en verduidelijking te geven van onze werking en onze betrachtingen. Op die manier kan 'politie an sich' misschien in een ander licht worden geplaatst en kunnen achterliggende doelen zichtbaar worden. Doelen, zo blijkt uit de besprekingen in de stuurgroep, die niet zo erg of zelfs helemaal niet verschillen van deze van andere partners. De oefening die steeds gemaakt wordt, nl. de vertaling van de eigen praktijk naar een herstelrechtelijk kader of context, draagt bij tot meer begrip, respect en afstemming.
- Naast deze eigen profilering is deelname aan de stuurgroep ook een kans voor de lokale politie om een vinger aan de pols te houden. Door deelname aan de stuurgroep horen we immers wat er leeft en evolueert op het werkveld / bij de partners. Politie is in zijn werking immers geen eiland. Ook buiten het project PSB en de stuurgroep zien wij het enorme belang van een goede samenwerking. Dit (het

uitbouwen van netwerken en samenwerking) is dan ook altijd een prioriteit geweest binnen onze politiezone. Dat dit binnen de stuurgroep dan ook nog eens op informele, ongedwongen doch steeds professionele wijze vorm krijgt, is voor een lokale politiezone een 'must'.

Wij zijn ervan overtuigd dat wij binnen onze PZ onze doelstellingen het best kunnen bereiken wanneer wij zeer actief met onze partners inzake veiligheid samenwerken. Op de stuurgroep zijn deze zeer expliciet aanwezig en denken stuurgroepleden met ons mee om deze te bereiken. Dit overleg zien wij dan ook als een "WIN/WIN"-situatie waarbij wij "netwerksturing" zeer manifest op de voorgrond plaatsen.

Aangezien wij in de praktijk voortdurend ervaren dat ons korps over zelfsturende vermogens beschikt en wij de stap willen zetten van een taakgerichte organisatie naar een procesgerichte organisatie, was het ook logisch om netwerksturing mee als perspectief op te nemen in onze projectwerkingen. In het protocol schadebemiddeling speelt immers de wederzijdse afhankelijkheid tussen de partners een prominente rol. Van in het begin hebben wij de wederzijdse afhankelijkheid als belangrijkste motief voor interactie aangeduid. Het feit dat er nu opnieuw gepeild wordt bij elke partner betekent juist dat de stuurgroep bekommerd is om de verwachtingen van elke partner. Identieke doelstellingen van de partners leiden eerder tot een eerlijke en open informatie-uitwisseling: dit is waarin wij vanuit de politie geloven.

De werking van de politiediensten worden beheerst door een aantal concepten.² De politie dient het concept kwaliteitszorg toe te passen.³ Kwaliteit leveren bij politie betekent:

- De *goede* dingen doen, d.w.z. effectief/doeltreffend zijn vanuit het oogpunt van alle belanghebbenden (resultaatgericht/business results);
- De dingen *goed* doen, d.w.z. op een efficiënte/doelmatige, legale, professionele/vakkundige, klantgerichte en dienstverlenende wijze (transparantie op het vlak van het aanwenden van mensen en middelen);
- De dingen *beter* doen, d.w.z. continue verbeteren en vernieuwen;
- De dingen *doen* en *samen* doen, d.w.z. het optimaal gebruik van de aanwezige kerncompetenties, zowel intern de politieorganisatie als bij de partners in de (veiligheidsketen).
- Dit door middel van leiderschap met lef.⁴

Wij geloven heel sterk dat de stuurgroep perfect past binnen deze betrachtingen.

Wim D'haese - Commissaris PZ Leuven

OIKOTEN VZW

Oikoten is werkgever van de herstelbemiddelaars minderjarigen. Daarnaast organiseert Oikoten onthemende staptochten, werkprojecten en time-outs voor jongeren uit de jeugdhulpverlening en ouderstages in het kader van de nieuwe Jeugdwet. 2007 is een bijzonder jaar voor de herstelbemiddeling én voor Oikoten. De nieuwe Jeugdwet breidt vanaf 1 april het aantal herstelbemiddelaars voor minderjarigen in gans Vlaanderen drastisch uit. In Leuven groeit het team van drie naar zeven bemiddelaars. 20 jaar na de eerste schuchtere pogingen van

² Het betreft de concepten: gemeenschapsgerichte politiezorg, informatiegestuurde politiezorg, de programmawerking, het beheer van gebeurtenissen en bescherming van personen, goederen en instellingen in het domein van de openbare orde en de kwaliteitszorg.

³ Nationaal Veiligheidsplan 2004-2007, deel I, p.9.

⁴ Directie van de relaties met de lokale politie, Referentiekader 'organisatieontwikkeling van de lokale politie', 5 mei 2004.

Oikoten om bemiddeling in Vlaanderen van de grond te krijgen, dwars tegen de gerechtelijke praktijk in, wordt bemiddeling verankerd in een wet. Is dit de verdienste van het stevige Leuvense bemiddelingsfront of – iets specifieker – van de bemiddelingspioniers in dit front? Allicht niet alleen, maar toch...

Hoe dan ook, wanneer die extra bemiddelaars dan aangeworven zijn en klaar staan om erin te vliegen, helpt de stuurgroep om het hoofd koel te houden, om samen te zoeken naar wat dit betekent voor de bemiddelingspraktijk, om nieuwe afspraken te maken rond deze nieuwe ongekende “weelde”. De stuurgroep van BAL is daar heel sterk in. Ik vermoed dat de verscheiden samenstelling van deze groep daar een belangrijke rol in speelt. Bilateraal overleg durft nogal eens tot confrontatie, polarisatie en impasse te leiden. De samenspraak van verschillende partijen – elk op een andere manier betrokken bij een gemeenschappelijk doel – brengt inspiratie en nuance, schept nieuwe perspectieven en – daar ben ik van overtuigd – een kwaliteitsvollere besluitvorming.

Moderne managers zouden zeggen dat de stuurgroep van BAL werkt volgens het stakeholdersmodel. Laat je bevragen door al je maatschappelijke aandeelhouders en niet alleen door de “gebruikers” van je aanbod. Zo komen alle relevante perspectieven aan bod en stijgt de kwaliteit van je werking. De stuurgroep van BAL brengt de verschillende bemiddelingsinitiatieven samen met het parket, de jeugdrechters, slachtofferhulp, de advocatuur, de academische wereld, de hulpverlening... en maakt zo van deze theorie praktijk. Met het gekende succes.

Een interessante vraag is dan of al onze stakeholders in de stuurgroep van de partij zijn? Zonder mij aan een tijdovende analyse te wagen, mis ik alvast twee partijen. Ten eerste: de daders. Ik heb geen idee of er zoiets bestaat als een belangenvereniging voor daders van misdrijven. Eerlijk gezegd vermoed ik van niet. Ik weet wel dat veel (ex-)gedetineerden rondlopen met een zinvolle mening over de humaniteit van ons rechtssysteem. Zou zo iemand dan geen plaats kunnen hebben in een groep waar precies daarover wordt nagedacht? Een tweede groep die ik mis is de subsidiërende overheid. Een heel machtige stakeholder, die in belangrijke – en toenemende? – mate de spelregels bepaalt. Het valt me op dat er vanuit de stuurgroep wel eens een brief vertrekt naar één van die overheden: om overleg te vragen, om verduidelijking te vragen, om geld te vragen. Deze communicatie met de overheid is volgens mij dan ook één van de belangrijke opdrachten van zo’n stuurgroep: vanuit de concrete praktijk in Leuven ook het maatschappelijk denken, de structuren en het beleid beïnvloeden. Alleen, is het een illusie om aan de overheid te vragen om mee in de stuurgroep te stappen en om dààr het gesprek met alle betrokkenen aan te gaan? Is het een illusie om te denken dat het dan iets makkelijker kan worden om bv. overheidfinanciering te krijgen voor een onderzoek rond de inzet van vrijwilligers in bemiddeling? Ja zelfs, is het een illusie om te denken dat het gesprek over de Leuvense droom van één bemiddelingsdienst in elk gerechtelijk arrondissement dan anders had kunnen gelopen zijn?

Voor Oikoten is de stuurgroep BAL een bron van inspiratie. Ze heeft ons alvast aangezet om werk te maken van een adviesgroep rond onze onthemende projecten en rond de ouderstages. Deze adviesgroepen zijn pril en zoekend. Zoeken naar de juiste vorm, de juiste inhoud, de juiste samenstelling ook. Toch merken we nu al dat het debat met betrokkenen buitenstaanders aan het denken zet en zuurstof geeft.

Ons time-outinitiatief is al langer omringd door een adviesgroep. Om historische redenen bestaat deze vooral uit gebruikers van het aanbod. We zijn ervan overtuigd dat het meer verscheiden BAL-model het debat in deze adviesgroep kan verrijken, het concept kan verrijken en de kwaliteit van de praktijk kan verbeteren. Voor Oikoten zit daar een belangrijke uitdaging voor 2008: de dynamiek, de know how en de inspiratie van de BAL-stuurgroep op een aangepaste manier overdragen naar onze andere deelwerkingen. En een tweede uitdaging voor bemiddeling: binnen het nieuwe wettelijke kader van de geïntegreerde diensten herstelgerichte en constructieve afhandeling zoeken naar een zinvol samenwerkingsverband met de verschillende bemiddelingspraktijken.

Jo Jaspers - Directeur Oikoten vzw

BALIE LEUVEN

Op regelmatige basis en van vrij in het begin heeft de Balie Leuven haar vertegenwoordiger gehad zowel in de stuurgroep BAL als in deelwerkingen zoals teamvergaderingen, stuurgroep Hergo en dergelijke meer.

Dit is steeds gebeurd vanuit de overwegingen die ook zijn opgenomen in het Basisprotocol Herstelrecht en Bemiddeling Arrondissement Leuven (versie 2007). Dit gaat uit van een dubbele overweging : enerzijds het belang van bemiddeling in alle takken van het recht en de bijdrage aan de ontwikkeling hiervan, anderzijds de essentiële opdracht die de Balie voor zichzelf ziet weggelegd om toe te zien op het correcte juridische verloop van procedures, en dus ook van bemiddeling.

De aanraking van de advocatuur in het algemeen met bemiddeling en de herstelrechtelijke visie is op dit ogenblik nog eerder beperkt, maar wel degelijk groeiende. De verwettelijking van het herstelrecht in het strafrecht, maar vooral en recenter in het jeugdrecht, dragen hier uiteraard toe bij.

Waar het herstelrecht en de bemiddeling zich voorheen in de periferie bewogen, zijn ze door hun verwettelijking doorgedrongen tot het centrum van de juridische procedure.

Op die manier moet ook de advocatuur er noodzakelijk toe komen om dit thema op te nemen in de eigen denkwereld. Uiteraard heeft de advocatuur door de ondertussen jarenlange betrokkenheid, de hele evolutie mee opgevolgd, maar dit is nog wat anders dan de incorporatie in de eigen praktijk.

Voor de toekomst zal het dan ook van belang zijn voor de advocatuur om haar engagement en aanwezigheid in alle stuurgroepen en deelwerkingen rond herstelrecht vol te houden maar meer nog dan voorheen hierover de advocaat in de praktijk uitvoeriger in te lichten.

Op die manier kan de eigen werking zorgen voor de vertaling van de bevindingen van de stuurgroepen naar de individuele advocaat zodat deze weet wat van hem verwacht wordt in het kader van bemiddelingsprocedures in het strafrecht. Maar dit is slechts een minimum. Het gaat er hier vooral ook om dat de basisbeginselen die ten grondslag liggen aan het herstelrecht beter bekend worden bij deze individuele advocaat zodat hij zijn taak als bewaarder van een zuivere procedure, in casu een bemiddelingsprocedure, kan opnemen.

Michael Vandebroek - Advocaat Balie Leuven

HOOFDSTUK 2 – INHOUDELIJKE REFLECTIES VAN DE VERSCHILLENDE BEMIDDELINGSPROJECTEN

GAS-BEMIDDELING EN POLITIËLE SCHADEBEMIDDELING

2007 was het vijfde werkjaar van politieke schadebemiddeling; een jubileumjaar dus. 2007 kende een aantal veranderingen, maar was verder vooral gekenmerkt door een zekere stabiliteit en bestendigheid van de schadebemiddelingspraktijk. De grootste verandering / aanpassing was de 'splitsing' van GAS-bemiddeling en politieke schadebemiddeling. Door de komst van mevr. Hilde Vanosmael op 1 september werden de GAS-bemiddelingsdossiers onttrokken aan het project politieke schadebemiddeling, dat nog steeds door mevr. Sigrid Van Grunderbeeck wordt opgevolgd.

In een eerste deel wordt de GAS-bemiddeling verder besproken. In een tweede deel komt het project politieke schadebemiddeling aan bod.

GAS-BEMIDDELING IN 2007

Op 1 september '07 werd mevr. Hilde Vanosmael aangesteld als GAS-bemiddelaar voor het arrondissement Leuven. Mevr. Hilde Vanosmael is, via subsidiëring van het Ministerie van Grootstedenbeleid, tewerkgesteld door de Stad Leuven en gehuisvest binnen politiezone Leuven (Jeugd- en Sociale dienst).

Voordien kwamen de GAS-dossiers, doorverwezen door de GAS-ambtenaar van de Stad Leuven, nog terecht bij politieke schadebemiddeling.

In een eerste periode werd er dan ook vooral werk gemaakt van een overdracht en inventarisatie van de praktijk. Aangezien het om een arrondissementele aanstelling gaat, dienen alle steden en gemeenten te worden betrokken. Er wordt dan ook nagegaan binnen elke gemeente of en in welke mate de GAS-wetgeving en de GAS-bemiddeling reeds worden toegepast, hoe de 'arrondissementele' GAS-bemiddeling verder kan worden geïmplementeerd en of er in een bijdrage van de andere gemeenten kan worden voorzien. In 2008 hopen we zo te komen tot een coherente toepassing, tot werkbare afspraken en tot een vlotte doorverwijzing van GAS-bemiddelingsdossiers.

In 2007 werden 27 GAS-dossiers doorverwezen, waarvan 6 (omwille van een doorverwijzing vóór 1 september) nog door PSB werden opgenomen. Deze 6 dossiers zitten dan ook verder vervat in de cijfers van politieke schadebemiddeling.

Van de 21 effectief naar de GAS-bemiddelaar doorverwezen dossiers kwamen er 17 van de ambtenaar van de Stad Leuven; slechts 4 dossiers werden doorverwezen door de provinciale ambtenaar, de ambtenaar van Aarschot stuurde tot op heden geen dossiers door. Dit wijst op de noodzaak om GAS-bemiddeling, maar dus ook ruimer de toepassing van de GAS-wetgeving, meer bekend te maken en gemeenten verder te sensibiliseren en motiveren.

In het overgrote deel van de dossiers (m.n. 11) ging het om feiten van (lichte) beschadigingen. In 10 dossiers ging het om feiten die gecatalogiseerd kunnen worden als feiten van overlast (zoals wildplassen, bevuilen openbare weg,..) en die dus vallen onder de 'zuivere' GAS-inbreuken.

Bij 9 feiten ging het om minderjarige overtreeders, waarbij het aanbod van bemiddeling verplicht is.

8 bemiddelingen konden in 2007 reeds worden afgesloten. In 3 dossiers werd er een overeenkomst worden bereikt. In 4 dossiers kon de bemiddeling na louter contact worden afgesloten, aangezien er geen schade was of de schade reeds geregeld was.

Vóór de aanstelling van de GAS-bemiddelaar werden GAS-bemiddelingen doorgestuurd naar het project politieële schadebemiddeling. De selectiecriteria die reeds golden binnen dit project werden ook voor de doorverwijzing van GAS-dossiers strikt gehanteerd. Dit maakte dat tal van inbreuken niet konden worden doorverwezen naar bemiddeling. Deze selectiecriteria werden, met de formele aanstelling van de GAS-bemiddelaar, aangepast. Zo is materiële schade geen strikte voorwaarde voor doorverwijzing en hoeft het niet noodzakelijk te gaan om een individueel / aanwijsbaar slachtoffer. Deze aanpassingen brengen met zich mee dat een groter aantal inbreuken kunnen worden doorverwezen. Daarnaast is de GAS-bemiddelaar niet enkel belast met dossiers uit Leuven, maar kunnen ook GAS-bemiddelingen van andere gemeenten van het arrondissement worden opgenomen.

Deze verruiming van het toepassingsgebied betekent niet alleen een groter aantal GAS-bemiddelingen, maar ook de aanpak of inhoud van de bemiddelingen kan enigszins wijzigen. Bij 'zuivere' inbreuken (zoals wildplassen, bevuilden openbare weg,..) waarbij er geen daadwerkelijk materiële schade is, met een minderjarige overtreder en met de stad zelf als benadeelde partij, wordt er, samen met de partijen, gezocht naar een zinvolle invulling van herstel. Op deze manier kan een administratieve sanctie (de boete, dus) voor de jongere worden verlaagd of desgevallend vermeden. Het resultaat kan dan een (korte) tewerkstelling zijn bij bv. de reinigingsdienst van de gemeente. Bedoeling is dat de jongere inzicht krijgt in de problematiek van overlast en zijn gedrag aanpast, maar daarnaast ook door zijn inspanning een herstel doet naar de gemeenschap die hij eerder overlast heeft bezorgd. Deze duiding (het 'herstel naar de gemeenschap') is belangrijk in het overleg met de gemeente, als vertegenwoordiger van die gemeenschap en de overtreder opdat de bemiddeling of de uitkomst ervan geen alternatieve maatregel / alternatieve tewerkstelling verwordt. De GAS-bemiddelaar moet hier over waken.

De algemene bedenking of een geldboete (administratieve sanctie) wel een aangewezen reactie is t.a.v. een minderjarige wordt enigszins ondervangen door de verplichte bemiddeling bij minderjarigen. Deze 'verplichte bemiddeling' dient echter toch te worden genuanceerd. Zoals vermeld moet een bemiddeling zinvol zijn en mag het geen alternatieve (en zo misschien zelfs zwaardere) maatregel worden. Verder gaat het ook steeds om een verplicht 'aanbod' en niet om een 'verplichte' bemiddeling. Net zoals bij meerderjarigen dient het principe van vrijwilligheid te worden gehandhaafd.

De wetgever heeft ons inziens willen aangeven dat andere reacties dan het opleggen van een geldboete steeds voorrang moeten krijgen. We willen dan ook met de GAS-bemiddeling een procedure / werkwijze uitbouwen met de waarborg op rechtsbijstand en waarbij de bemiddeling of het resultaat (de overeenkomst) ervan een proportionele reactie is op het feit en waarbij tevens, ook samen met de gemeenten, gezocht wordt naar een zinvolle en op herstel gerichte reactie. Zulke 'andere reactie' moet immers niet alleen zinvol zijn, maar mag tegelijk ook niet overdreven zijn. 'Overdreven' dan ook bekeken naar inzet van middelen en mensen. Het betrekken van gemeenten, bij slachtofferloze inbreuken, vraagt nu immers reeds een zeker engagement en aanspreekbaarheid van de betrokken gemeenten. Wij kijken uit naar verdere, doordachte, richtlijnen van het Ministerie van Grootstedenbeleid hieromtrent.

Tenslotte kunnen we nog meegeven dat hoewel de huidige plaats van tewerkstelling in vraag kan worden gesteld, aangezien het gaat om een arrondissementele aanstelling enerzijds en het autonoom werken t.o.v. het strafrechtelijk kader anderzijds, we GAS-bemiddeling zien als een onderdeel van het lineaire aanbod van slachtoffer-daderbemiddeling. Om die reden wordt het project dan ook betrokken bij BAL en wordt er een team gevormd met het project PSB. Dit neemt niet weg dat daarnaast mevr. Vanosmael ook betrokken is op andere echelons (zoals bv. het Provinciale GAS-netwerk).

Wij zijn erg benieuwd naar wat 2008 brengt!

POLITIËLE SCHADEBEMIDDELING IN 2007

In de afsluitende alinea van het jaarverslag van 2006 werd meegedeeld dat “2007 zou, gezien de huidige ontwikkelingen, dan ook het jaar van bestendiging of net van verandering kunnen betekenen”. Zoals reeds eerder aangegeven is het, ondanks een sterke daling van het aantal dossiers en het loskoppelen van de GAS-dossiers, een jaar van bestendiging geworden.

Ook de andere reflecties uit het jaarverslag 2006 kunnen veelal opnieuw worden onderschreven. Zo werken we bv. nog steeds vanuit de Community Policing strategie en trachten we deze een invulling en uitwerking te geven.

We willen dan ook zeker verwijzen naar onze beschouwingen uit het vorige jaarverslag.

Het aantal nieuwe dossiers in 2007 is, ondanks het gegeven dat het lineaire aanbod van PSB via alle doorverwijzingkanalen verzekerd lijkt, t.o.v. verleden werkingsjaar met een derde gedaald. Hierdoor zitten we echter wel opnieuw aan een werkbaar / hanteerbaar aantal en is er momenteel geen concrete vraag naar uitbreiding van het project. De reden voor de daling is moeilijk te achterhalen. Aangezien dossiers die in aanmerking komen voor PSB voor zover we kunnen nagaan ook effectief worden geselecteerd, werd het vermoeden van een daling van de ‘kleine criminaliteit’ geopperd, maar niet concreet gestaafd.

Hoewel twee derde van de doorverwijzingen gebeurde door politie, blijft sensibilisatie van de individuele politie-inspecteurs een belangrijk aandachtspunt. Dit niet alleen om de concrete werkwijze en doorverwijzing te verzekeren, maar ook om het herstelrechtelijke denken te stimuleren en te onderhouden binnen de politiecultuur.

Zoals eerder vermeld worden sinds september 2007 de GAS-bemiddelingen opgenomen door de nieuw aangestelde GAS-bemiddelaar. Het aantal GAS-dossiers die voordien nog werden doorverwezen naar PSB is verwaarloosbaar. Met deze arrondissementele aanstelling wordt meteen ook de hiaat binnen het arrondissement nog zichtbaarder: een lineair aanbod in bemiddeling, van GAS-bemiddeling tot herstelbemiddeling in de fase van de strafuitvoering, wordt verzekerd voor het ganse arrondissement, behalve voor PSB dat enkel voorzien is in de PZ Leuven. Binnen de sector van bemiddeling zelf is het nog steeds niet duidelijk of PSB al dan niet onder de nieuwe wet op bemiddeling valt (en dus overall zou moeten worden geïmplementeerd). We zijn hier dan ook structureel en conceptueel mee aan het werk en hopen, o.m. door een seminarie in 2008 rond herstel op politieniveau, hieromtrent een aanzet tot (nieuw) beleidsperspectief te bieden.

De verdere cijfers en resultaten in de bemiddelingsdossiers zijn verhoudingsgewijs vergelijkbaar met de cijfers van 2006. We verwijzen hiervoor dan ook graag naar de bijlage met het werkingsverslag van 2007 en de reflecties hieromtrent in het jaarverslag 2006. In 2008 hopen we, met het voorhanden zijnde cijfermateriaal van vijf jaar praktijkwerking, te kunnen komen tot een meer diepgaande bespreking en analyse van de politieke schadebemiddeling in Leuven, over alle werkjaren heen.

De bemiddelingen zelf waren inhoudelijk soms ook vrij complex; in een heel aantal dossiers diende naast de betrokken partijen zelf ook derden te worden betrokken. Partijen lijken verder ook steeds vaker verwachtingen te hebben naar een vorm van morele vergoeding. Daarnaast hebben sommige partijen een beeld van (de werking van) politie dat, door het onderbrengen van het project bij politie, soms ook wordt doorgetrokken naar hun houding en verwachtingen t.o.v. de schadebemiddelaar. We hebben het hier dan enerzijds over het

gegeven van 'beschikbaarheid'. Partijen hebben soms blijkbaar de idee dat de bemiddelaar altijd aanwezig/beschikbaar is of moet zijn, dat deze dossier per dossier afwerkt en dus exclusief met hun dossier bezig is en dat er steeds, ook tijdens of bij afwezigheid, in hun dossier verder gewerkt wordt. Het blijkt dus erg belangrijk om bij aanvang steeds te verduidelijken wat het bemiddelingskader en de rol van de bemiddelaar is. Daarnaast moet ook steeds worden overgebracht dat het tempo van beide partijen moet gevolgd en gerespecteerd worden. Partijen worden verder sowieso ingelicht over voorziene afwezigheden. Anderzijds maakt de verwevenheid dat partijen zich uitlaten over het politieoptreden zelf of over de inhoud van het dossier. Ook hier moet duidelijk worden afgebakend.

Verder is het in sommige dossiers echt zoeken naar een evenwicht tussen de verantwoordelijkheid van de partijen zelf en het komen tot een (positief) resultaat. In het belang van een partij of met het zicht op een mogelijks positief bemiddelingsresultaat, wordt soms aan partijen een (te) grote marge toegestaan in het omgaan met afspraken, ondanks het aangegane engagement. Als bemiddelaar hebben we hierbij het gevoel dat we in bepaalde gevallen toch zelf sneller 'knopen' moeten doorhakken en onze verantwoordelijkheid moeten durven nemen in dossiers. 'Emancipatorisch werken' in zijn volle betekenis dus.

In 2007 werd iets meer dan een vijfde van de overeenkomsten afgesloten met een afbetalingsovereenkomst. Dit duidt enerzijds op de grootte van de schadebedragen, maar zeker ook op de insolvabiliteit van de verdachte. De opvolging van de afbetalingen zijn vaak erg tijdsintensief; ondanks de verantwoordelijkheid die eigenlijk bij partijen zelf ligt. Ook hier is het een afweging maken tussen het bereiken van een overeenkomst (en dus een positief bemiddelingsresultaat) en de verantwoordelijkheid hierover die je als bemiddelaar hebt en de verantwoordelijkheid van partijen zelf bij het afsluiten ervan.

Ook dit jaar merkten we dat, hoewel van een deel van de dossiers de gevolgverlening (nog) niet bekend is, de uiteindelijke beslissing beïnvloed wordt door het resultaat van de bemiddeling. Toch werd er, ook in dossiers met positief resultaat, soms nog gedagvaard. Het parket houdt dus, naast de bemiddeling zelf, ook nog met andere elementen rekening. We willen opnieuw meegeven dat dit, ons inziens in positieve zin, duidt op de werkelijke kern en huidige invulling van het herstelrecht en verklaart hoe bemiddeling een daadwerkelijk, en tegelijk ook slechts een 'louter' onderdeel van het strafrechtelijk kader kan zijn. Een strafrechtelijk kader dat zelf staat voor een complementaire, subsidiaire en herstelgerichte conflictafhandeling.

Een goede samenwerking met de gerechtelijke instanties is dan ook onontbeerlijk en is een stimulans voor kwaliteitsvol werken.

Zo kan ook de doorverwijzing in welbepaalde dossiers in bepaalde gevallen leiden tot het signaleren van mankementen en hiaten in dossiers, opdat hierdoor intern ook door politie zelf nog kwaliteitsvoller gehandeld kan worden.

We hopen dat de daling van dossiers zich in 2008 niet te sterk verder zet, opdat we een mooi evenwicht kunnen vinden tussen dossierwerking en conceptueel werk.

HERSTELBEMIDDELING MINDERJARIGEN

INLEIDING

2007 was een bewogen jaar! De hernieuwde wet op de jeugdbescherming (wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006) trad in werking op 1 april 2007, wat een aantal wijzigingen met zich meebracht voor onze praktijk.

Herstelbemiddeling Minderjarigen werd uitgebreid met **4 nieuwe medewerkers** (in de periode mei - september). Al de medewerkers herstelbemiddeling minderjarigen werden eveneens werknemer van de vzw Oikoten. De stad Leuven is werkgever af van de bemiddelaars van BAL.

Een nieuwe wet, nieuwe medewerkers, het opnieuw bekijken van de procedure en het uitzoeken hoe de nieuwe wet zo vlot mogelijk in de praktijk gebracht kan worden, zijn een greep uit de zaken die ons dit jaar hebben bezig gehouden, naast ons bemiddelingswerk.

In de bijlagen achteraan van dit jaarverslag vindt u onze cijfers van het afgelopen werkingsjaar. In dit deel zullen we ons beperken tot een inhoudelijke bespreking en enkele bedenkingen hierbij.

In eerste deel vindt u alles over herstelbemiddeling, in een tweede deel staan we stil bij het afgelopen werkingsjaar van hergo. Daarnaast zijn we als dienst gedurende enkele jaren ook bezig met nieuwe projecten. U kan dan ook meer lezen over onze vrijwilligerswerking (derde werkingsjaar) en ons tweede werkingsjaar en deelname aan 'hergo op school' in samenwerking met Koinoor.

HERSTELBEMIDDELING MINDERJARIGEN: INHOUDELIJKE BESPREKING CIJFERS

In deze bespreking (en in de tabellen achteraan) maken we een onderscheid tussen de nieuwe dossiers die tijdens het werkingsjaar 2007 werden doorverwezen naar onze dienst en de dossiers waarin we gewerkt hebben tijdens 2007 (dit kan gaan om dossiers die tijdens 2006 werden doorverwezen).

NIEUWE AANMELDINGEN

Er werden **232 nieuwe dossiers** doorverwezen naar onze dienst. In deze dossiers zien we **343 minderjarige daders** en **316 slachtoffers** die het aanbod kregen van bemiddeling.

Dat zijn 62 dossiers meer in vergelijking met vorig jaar. Naar volgend jaar toe verwachten we nog een lichte stijging, aangezien de nieuwe wet ingang vond vanaf 1 april 2007.

We kunnen alleen maar verheugd zijn dat het parket van Leuven bereid is om in alle dossiers die in aanmerking komen een aanbod van bemiddeling te laten vertrekken. Ze passen de nieuwe wet dan ook toe in de meest ruime betekenis. Het **parket** blijft eveneens de **belangrijkste doorverwijzer van dossiers** (in 98% van de dossiers). Bij ongeveer **44 %** van deze dossiers volgt er **nog een zitting bij de jeugdrechter**, de jongere weet dit van bij aanvang (dit wordt vermeld in de brief met het aanbod van bemiddeling die hij vanuit parket ontvangt).

In onze tabellen zal u zien dat het gaat over **'interacties'**. We spreken van een interactie wanneer er door het gepleegde misdrijf een link ontstaat tussen dader en slachtoffer. Zo kan één dossier bestaan uit één of meerdere daders en slachtoffers en dus uit meerdere interacties. Zo krijg je in die 232 nieuwe dossiers **466 potentiële interacties**. De interacties geven ons een indicatie van de complexiteit van de dossiers. In 40 % van

onze nieuwe dossiers gaat het immers om meerdere betrokkenen in één dossier en dus meerdere potentiële interactieprocessen. Een trend die steeds blijft terugkeren is dat **jongeren vaak delicten plegen in groep**.

Op de vraag welke soort feiten voornamelijk in bemiddeling terechtkomen zien we steeds terugkeren dat het in **hoofdzaak** (61 %) blijft gaan om **vermogensdelicten**. In de overige dossiers gaat het om persoonsdelicten (die elk jaar licht stijgen). De drie meest voorkomende kwalificaties zijn **beschadigingen, diefstal en opzettelijke slagen en verwondingen**.

Bij de persoonsdelicten zien we dat nu ook daders en slachtoffers van zedenfeiten een aanbod van bemiddeling krijgen (in het verleden werden deze dossiers niet of éénmalig overgemaakt).

87% van de daders zijn jongens. 66% van de daders die een aanbod van bemiddeling kregen, bevinden zich in de leeftijdscategorie **15-17 jarigen**. Van enige verjonging van daders blijkt niets uit onze cijfers.

Toch zijn 13 van de 343 jongeren **jonger dan 12 jaar**. We kiezen er, als dienst, voor om ook ten aanzien van deze jongeren, hun ouders en de slachtoffers een aanbod van bemiddeling te doen. Het 'responsabiliseren van de jongere' krijgt in deze dossiers een geheel andere inhoud. Er zal meer dan in andere dossiers samen met de ouders bekeken worden op welke manier de jongere zelf betrokken kan worden (eventueel op welk moment). We merken dat we ook in deze dossiers een zinvol bemiddelingsproces kunnen doorlopen met alle betrokkenen.

Bij de **slachtoffers** zien we dat het in **80%** gaat om **natuurlijke personen**. Dit aandeel is licht gestegen. Maar ook met rechtspersonen (bijvoorbeeld een winkel, een gemeente,..) wordt er bemiddeld en af en toe ook overgegaan tot een rechtstreeks gesprek.

De **leeftijd** van de slachtoffers toont aan dat ongeveer **31% van hen minderjarig** is. Dit geeft ons een indicatie dat een aanzienlijk aandeel van feiten gepleegd wordt ten aanzien van leeftijdsgenoten.

In bijna 40% van de gevallen zijn dader en slachtoffer geen onbekende voor elkaar. Als we inzoomen op het soort relatie tussen dader en slachtoffer zien we dat het in bijna **50% van die interacties** gaat om een **schoolrelatie**. Onnodig om hierbij te duiden op onze interesse in het project 'hergo op school' waar we nu een tweede schooljaar op rij in investeren.

DOSSIERS DIE AFGEROND WERDEN IN 2007

Bij de doorlopen bemiddelingsprocessen gaat het niet meer over de nieuw aangemelde dossiers in 2007 maar over de afgesloten dossiers en interactieprocessen in 2007. Zo werden er in 2007 222 dossiers afgesloten, waarbij het ging om 420 interactieprocessen.

In de helft van deze interactieprocessen wordt de bemiddeling niet opgestart. In de registratie wordt dit opgenomen als een 'louter contactname', waarin bij 60% hiervan wordt aangegeven dat de benadeelden geen vraag meer hebben of alles al geregeld is. Een louter contactname kan zowel een telefonisch contact, als een huisbezoek bij één of beide partijen inhouden.

14% van de partijen in deze niet opgestarte dossiers **wenst niet in te gaan op het aanbod** en hier zijn het voornamelijk de slachtoffers die afhaken. We zagen dit jaar ook een opvallend hoger cijfer bij 'ontkennende dader' als reden van louter contactname. We hopen dat dit in 2008 niet meer voorkomt. De mensen krijgen hier namelijk een oneigenlijk aanbod van bemiddeling, via een schrijven van de procureur des konings, waar ze niet op kunnen ingaan. Naar slachtoffers toe ontstaat hier een risico op secundaire victimisering, wat geenszins de bedoeling kan zijn.

In slechts **16 %** van de interacties van de niet opgestarte dossiers **bereikten we één van de partijen niet**.

We werken met een lage drempel om ons bemiddelingsaanbod zoveel mogelijk persoonlijk te kunnen toelichten aan de partijen. Dit betekent dat indien de mensen niet reageren op de brief van het parket (waarin het aanbod van bemiddeling wordt toegelicht en gevraagd wordt om binnen de 8 dagen contact op te nemen met de bemiddelingsdienst) we proberen om met hen telefonisch in contact te komen en een afspraak te maken. Indien we geen telefoonnummer hebben van de partijen, kondigen we via een brief vanuit onze dienst een huisbezoek aan. We hopen op deze manier ook de moeilijker te bereiken doelgroepen alsnog te bereiken. Dit betekent wel een hele investering, ook in dossiers waarin de bemiddeling niet opstart.

Van de opgestarte bemiddelingsprocessen wordt **90% volledig doorlopen**, in slechts 10% haakt één van de partijen voortijdig af. In **70%** van de volledig doorlopen bemiddelingsprocessen wordt er tussen de partijen **een volledige overeenkomst** bereikt. **99%** van de bereikte overeenkomsten **wordt uitgevoerd**. Vorig jaar was het aantal volledig doorlopen processen 80%. Wil dit zeggen dat partijen minder vaak tot een overeenkomst komen of wordt er verschillend geregistreerd door de bemiddelaars (bijvoorbeeld wat indien er heel veel informatie en verhaal werd uitgewisseld tussen de partijen en ze samen besluiten om het financieel aspect over te laten aan de rechter,...), heeft het te maken met de hoge dossierlast in 2007, veel nieuwe bemiddelaars,... We hebben hier het raden naar. Het zal in ieder geval één van de uitdagingen zijn van het komende werkingsjaar om ervoor te zorgen dat we allemaal op gelijke wijze registreren.

In **34 %** van de volledig doorlopen bemiddelingsprocessen zien we dat partijen bereid waren om een **rechtstreeks gesprek (=directe bemiddeling)** te hebben met de andere partij in aanwezigheid van de bemiddelaar.

Wat de aard van het herstel betreft halen we uit onze registratie dat informatie overdracht, excuses en financieel herstel het meest voorkomen.

Indien de overeenkomst tussen de partijen betrekking heeft op een financiële vergoeding neemt **57 % van de jongeren dit zelf op**.

In 2007 hebben **9 jongeren vrijwilligerswerk via het vereffeningfonds afgerond** (samen werkten ze 232 uren) om zo hun slachtoffer zelf te kunnen vergoeden. Het ging hier uitsluitend om jongeren in de leeftijdscategorie 13-15 jarigen. Dit bevestigt de subsidiariteit van het fonds. Dit jaar deden meer jongeren beroep op betaald werk of vervangend werk. De vraag die ons alvast bezig houdt naar 2008 toe is of er meer jongeren beroep zullen doen op dit fonds met de stijging van het aantal dossiers.

Een **bemiddelingsproces** duurt **gemiddeld 3 maanden**. Het duurt gemiddeld 5 maanden alvorens een dossier bij onze dienst terecht komt, te rekenen vanaf de datum van de feiten. Ongeveer **70 %** van de dossiers werd opgestart binnen de maand na de doorverwijzing door de gerechtelijke instanties. In de eerste helft van 2007 was er sprake van een kleine wachtlijst en kon het enkele weken duren alvorens er contact werd opgenomen met de partijen. Tijdens de tweede helft van 2007 was deze wachtlijst weggewerkt.

KRITISCHE REFLECTIES, AANDACHTSPUNTEN EN PRIORITEITEN VOOR 2008

NIEUWE WET, NIEUWE PROCEDURE, NIEUWE AFSPRAKEN,..

Zoals hierboven reeds vermeld is het parket van Leuven enorm geëngageerd om zoveel mogelijk dossiers door te verwijzen naar bemiddeling en de brief met het aanbod te laten vertrekken naar zoveel mogelijk partijen. Deze sterkte gaat gepaard met het grootste knelpunt.

Een aantal knelpunten hopen we door een gedreven overleg in 2008 weggewerkt te hebben. Een greep uit de groeipijnen van een eerste half jaar praktijk bemiddeling in uitvoering van de nieuwe jeugdwet: daders die de feiten ontkennen kregen meermaals een brief met het aanbod van bemiddeling en dus ook hun slachtoffers, partijen die niet verhoord werden door de politie kregen een aanbod van bemiddeling, meerdere jongeren betrokken bij dezelfde strafbare feiten kregen niet allemaal een aanbod van bemiddeling,...

Komen verkeersongevallen en zwartrijden met het openbaar vervoer bijvoorbeeld in aanmerking voor bemiddeling? Zijn dit strafbare feiten? Kunnen we hier spreken van een dader en een slachtoffer? Is het verzoenbaar dat een verbaliserende overheid optreedt als slachtoffer?

Indien deze dossiers in aanmerking komen voor herstelbemiddeling, gezien de objectieve criteria, zijn dit dan de dossiers waarin het zinvol is om het aanbod te doen, heeft de wetgever ook deze dossiers beoogd? Is er sprake van netwidening naar aanleiding van het in voege treden van de nieuwe wet? Hoe ervaren partijen het aanbod van bemiddeling in kader van de nieuwe wet?,...

Wordt bemiddeling een instrument om de wet te dienen (bijvoorbeeld dagvaardingen vermijden) of wordt het een manier om een aantal waarden en beleidsdoelstellingen die op herstel gericht zijn op een volwaardige manier te operationaliseren.

Veel vragen en momenteel nog niet allemaal beantwoord... De aanspreekbaarheid van de magistraten en de komst van een parketcriminologe hielpen ons in ieder geval al een eind op weg.

Zowel door wetten (die vaak ruimte laten aan interpretatie) als door settings waarin je als bemiddelaar werkt blijft het een uitdaging om de basisprincipes van bemiddeling te waarborgen. We kunnen toch wel opmerken dat deze opnieuw of op een andere manier onder druk komen te staan.

Tijdens onze wekelijkse teamvergaderingen komen deze discussies 'tot leven' en brengen we deze over aan de overkoepelende overlegorganen.

Om met onze samenwerkingspartners in overleg te gaan zitten we in twee overlegorganen: de stuurgroep herstelrecht en bemiddeling en het samenwerkingsverband herstelrechtelijke en constructieve afhandelingen. De spanning blijft dat een aantal partners (jeugdparket en jeugdrechters) de keuze maken om voornamelijk naar het samenwerkingsverband te komen, aangezien het daar gaat over de doelgroep die hen aanbelangt. Voor herstelbemiddeling minderjarigen hebben beide overlegorganen hun meerwaarde. Indien het gaat over inhoudelijke discussies trekt de stuurgroep deze breder open en kan de invalshoek van de verschillende bemiddelingsprojecten bijdragen aan een ruimer gedragen visie. Het samenwerkingsverband bleek het afgelopen jaar voornamelijk een heel praktijkgericht overleg en voornamelijk een handig werkinstrument om de uitvoering van de nieuwe wet op de voet te volgen (nieuwe projecten, knelpunten in de praktijk, afstemming op elkaar,...)

In 2008 gaan we op zoek naar de juiste verhouding tussen de twee overlegorganen en wensen we het dubbel brengen van bepaalde thema's op beide vergaderingen te vermijden.

HERSTELBEMIDDELING MINDERJARIGEN EEN VOLWAARDIGE PLAATS BINNEN OIKOTEN VZW

Herstelbemiddeling minderjarigen (toen vereffeningsproject) is ontstaan binnen de vzw Oikoten. Oikoten heeft eveneens de verdienste aangaande de implementatie van het project in gans Vlaanderen. Voor BAL betekende dit gedurende de afgelopen jaren dat er één werknemer gedetacheerd werd vanuit Oikoten naar BAL. De andere twee bemiddelaars minderjarigen werden tewerkgesteld via de Stad Leuven (met middelen van het globaal plan, ministerie van justitie). Met het in voege treden van de nieuwe wet, werd de Vlaamse Gemeenschap subsidiërende overheid. De Vlaamse Gemeenschap wenst in ieder gerechtelijk arrondissement

een gecoördineerde aanbod van de herstelrechtelijke en constructieve afhandelingen (gemeenschapsdienst – leerprojecten – ouderstage – herstelbemiddeling) voor minderjarigen. Zo diende de vzw Oikoten een aanvraag in (samen met de vzw BAS!) om dit volwaardig aanbod te realiseren in Leuven. Op deze manier keert het project terug naar zijn roots! Een hele verandering want het gaat niet meer om één medewerker van BAL binnen Oikoten maar om acht herstelbemiddelaars minderjarigen, een volwaardige deelwerking. Momenteel zijn we dan ook volop bezig om onze visie en missie uit te schrijven in een gezamenlijke zoektocht naar integratie binnen een ruimer geheel.

De uitdagingen voor 2008 liggen bij wijze van ‘lezen’ voor het grijpen:

- integreren van de nieuwe wet in onze praktijk
- het overleg met partners hierover blijven aangaan
- blijvend toetsen van de bemiddelingsprincipes
- verder inwerken van de nieuwe collega's
- de integratie van het team herstelbemiddelaars minderjarigen binnen de vzw Oikoten

HERSTELGERICHT GROEPSOVERLEG (HERGO)

INLEIDING

Sinds 2000 experimenteren een vijftal Vlaamse Bemiddelingsdiensten met Herstelgericht Groepsoverleg. Tijdens zo'n overleg gaan het slachtoffer, de jongere en zijn ouders, en hun steunfiguren, op zoek naar een plan waarin plaats is voor herstel naar het slachtoffer en de gemeenschap. De jongere geeft ook aan wat hij zal doen om herhaling van de feiten te voorkomen.

Sinds juni 2006 werd Hergo ook opgenomen in het Jeugdrecht. In april 2007 werden in alle gerechtelijke arrondissementen diensten voor HCA (Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling) opgericht, die deze Hergo's organiseren. Dit heeft tot gevolg dat er in het ganse land een bloeiende Hergopraktijk gegroeid is.

De realiteit is iets minder prozaïsch. De wet scheidt onvoldoende duidelijkheid over alle aspecten van de afhandeling van een Hergo en de rol van een aantal betrokkenen, zoals politie, advocatuur en sociale dienst van de jeugdrechtbank, is vaag of niet omschreven.

Daarnaast stellen we vast dat deze nieuwe afhandelingvorm eerder traag zijn weg vindt in de arrondissementen die hiermee nog geen ervaring hebben. Hiervoor zijn verschillende redenen. Vooreerst moeten de HCA-diensten bemand en opgeleid worden. Bovendien moeten de parketmagistraten en heel wat jeugdrechters en andere actoren vertrouwd raken met het concept en de praktijk van Hergo. Sommigen van hen moeten zelfs nog overtuigd worden van de zinvolheid ervan.

Voor we ingaan op enkele knelpunten bij de uitbouw van de Hergopraktijk, geven we een overzicht van de praktijkervaringen bij BAL het voorbije jaar. We komen ook nog even terug op de inspanningen die de OSBJ levert om de bemiddelingsdiensten te ondersteunen bij de uitbouw van de Hergopraktijk.

HERGO: INHOUDELIJKE BESPREKING CIJFERS

BAL heeft ten opzichte van vele andere arrondissementen het voordeel dat enkele medewerkers al jaren ervaring hebben met het organiseren van Hergo's, gezien de betrokkenheid vanaf de start van het experiment. Een snelle doorstart van Hergo in onze regio leek vanzelfsprekend.

BAL stond het voorbije jaar behoorlijk onder druk door de ingrijpende veranderingen bij bemiddeling met minderjarigen. Bovenop een grotere toevloed van bemiddelingsdossiers moest er werk worden gemaakt van de selectie van vier nieuwe medewerkers en hun inwerking. Daarom werd in het voorjaar vanuit Bal aan de jeugdrechters de vraag gesteld om nog even te wachten met het op grote schaal aanbieden van Hergo in ons arrondissement. Als de eerste nieuwe bemiddelaars voldoende ingewerkt waren, zou het in het najaar mogelijk zijn om terug op regelmatige basis Hergo's te organiseren. Begin september gaven we de jeugdrechters en het parket het signaal dat we er klaar voor waren.

Uit de cijfers blijkt onmiddellijk dat Hergo in 2007 op een laag pitje bleef. De twee Leuvense jeugdrechters deden slechts in drie dossiers een Hergo-aanbod aan vijf betrokken minderjarigen. In één dossier met twee jongeren wensten de slachtoffers niet in te gaan op het aanbod van Hergo, zodat dit dossier teruggestuurd werd naar de jeugdrechter. Dit betekent dat er slechts drie Hergo-bijeenkomsten plaatsvonden in dossiers die in 2007 werden ingeleid.

Eén dossier, opgestart in 2006, met vier betrokken jongeren, was slechts voor twee van hen afgerond bij het jaareinde. Voor de andere twee jongeren werd hun Hergo pas in januari 2007 georganiseerd. Op die manier hadden we toch nog vijf Hergobijeenkomsten in het afgelopen jaar. Uiteraard is dit aantal te klein om er grote conclusies aan te verbinden, maar misschien kunnen we er toch iets uit leren ...

De vijf daders waren allemaal jongens van 15 of 16 jaar. De strafbare feiten waren een inbraak in een school met vrij veel materiële schade en twee handtasdiefstallen.

Het eerste feit en de daaropvolgende Hergo's kwamen uitvoerig aan bod in ons vorig jaarverslag van 2006.

De twee slachtoffers van de handtasdiefstal zijn vrouwen van respectievelijk 70 en 58 jaar. Ze ondervonden allebei langdurige gevolgen van het misdrijf. Hun handtas en de inhoud ervan werd teruggevonden, maar allebei moesten ze voor verzorging naar het ziekenhuis, wat telkens beperkte medische kosten met zich meebracht. De impact op hun fysische gezondheid was dus eerder gering maar de invloed op hun psychisch welzijn vrij groot. Allebei worstelden ze na maanden nog met angsten om alleen de straat op te gaan, vermeden ze een aantal plaatsen en waren ze gefocust op passerende jongeren en criminaliteit in het algemeen.

Geen van beiden wilde aanwezig zijn op de Hergo, maar ze wilden wel boodschappen en vragen inbrengen, zonder een eigen vertegenwoordiger aan te duiden.

We besloten tweemaal om de Hergo te laten doorgaan, maar moesten ook vaststellen dat een Hergo zonder slachtoffer niet de kracht heeft van één met het slachtoffer erbij. Door de afwezigheid van het slachtoffer zijn de dader en zijn ouders meer op hun eigen beleving van de feiten en de gevolgen voor henzelf gericht.

De voorbije jaren waren alle slachtoffers in persoon bij de Hergo's aanwezig. In 2007 niet. Was onze aanpak naar de twee slachtoffers niet de juiste of speelt enkel toeval hier een rol? Dat is niet onmiddellijk duidelijk, maar het drukt ons terug op het belang van een doorgedreven inspanning om het slachtoffer maximaal te betrekken, en niet alleen in het belang van de minderjarige dader.

Wat opvalt is dat we zelden de (vroeger vooropgestelde) termijn van twee maanden tussen beschikking en de bijeenkomst halen. De Hergo's, ingeleid in 2006, vonden pas plaats na bijna zes maanden omwille van de duur van het onderzoek. De eerste twee Hergo's van 2007 gingen door na ongeveer vier maanden.

De laatste Hergo vond plaats na iets minder dan twee maanden. Dit is snel, misschien wel te snel, het slachtoffer krijgt immers weinig tijd krijgt om met de feiten om te gaan.

Bij alle Hergo's waren beide ouders van alle jongeren aanwezig. Wat andere steunfiguren betreft, ziet het plaatje er minder goed uit: eenmaal waren twee broers van de jongere aanwezig, driemaal één steunfiguur van buiten de familie en eenmaal was er buiten de ouders niemand bij. Deze steunfiguren blijven een belangrijk aandachtspunt, zij hebben namelijk een belangrijke rol in het privé-overleg (om mee voorstellen te doen naar herstel) en bij de opvolging van de intentieverklaring achteraf.

De politie was bij de uitgevoerde Hergo's altijd aanwezig. De advocaat van de jongere ook, op één uitzondering na.

De consulenten van de sociale dienst van de jeugdrechtsbank waren geen enkele keer aanwezig. Hoewel Hergo geen topprioriteit is voor de sociale dienst, merken we stilaan meer interesse. Een blijvende inspanning van onze kant kan hopelijk voor een grotere betrokkenheid zorgen. Wij hopen nog steeds dat deze mensen een rol zullen opnemen in het Hergo gebeuren, als steun voor de jongere, maar zeker ook bij de opvolging van de intentieverklaring.

De vijf Hergo's mondden allemaal uit in een intentieverklaring. Een brief aan het slachtoffer, financieel herstel van de schade en vrijwilligerswerk of gemeenschapsdienst kwamen overal terug. Zijn best doen op school en werk zoeken doken elk tweemaal op in de intentieverklaringen. Daarnaast ging één jongere deelnemen aan een leerproject op maat en vatten twee jongeren en hun ouders het plan op om een gezinsbegeleiding of – therapie te starten. Een vijfdaagse voettocht van vader en zoon was de meest originele intentie.

Vorig jaar had één van de jongeren de intentie om rond zijn ervaringen, het plegen van een strafbaar feit en de daaropvolgende Hergo, een toneelstuk ineen te steken. Vorige week viel een uitnodiging in onze bus voor de opvoering van dit toneelstuk!

KNELPUNTEN EN UITDAGINGEN VOOR 2008

EEN NIEUWE START

Begin september lieten we aan het **parket en de jeugdrechters** weten dat we opnieuw klaar stonden om Hergo op regelmatige basis op te nemen. We gingen ervan uit dat de aanvragen vanaf dan vlot zouden binnenstromen. Het tegendeel bleek echter waar: in de laatste vier maanden kregen we welgeteld één aanvraag.

We belegden daarom een overleg met de vier jeugdmagistraten en de parketcriminologe van Leuven. We gingen dieper in op wat we samen onder 'ernstig misdrijf' verstaan. De jeugdrechters blijken vooral aan een Hergo te denken bij feiten waar dader en slachtoffer fysiek tegenover mekaar stonden. In de praktijk zijn dit vaak feiten die leiden tot een onmiddellijke voorleiding bij de jeugdrechter. Op dat moment zal de rechter het aanbod van Hergo zeker overwegen.

Voor de parketmagistraten is Hergo een nieuw gegeven. Zij waren vóór de invoering van de nieuwe Jeugdwet wel betrokken in ons overleg met de politie maar niet bij de concrete doorverwijzing. Zij verzekeren ons dat ze bij elk dossier waar ze de jongere dagvaardt, de overweging willen maken of ze de jeugdrechter al dan niet adviseren een Hergo aan te bieden. In dat geval zullen ze het aanbod voor herstellbemiddeling uitstellen tot er duidelijkheid is over een mogelijke Hergo.

POLITIE

In de voorbije jaren hebben we met een aantal **politiezones** van ons arrondissement een goede samenwerking opgebouwd. De politie was bijna altijd vertegenwoordigd op de Hergo's en de agenten namen hun rol prima op.

Met de nieuwe start vonden we het zinvol alle zones nog eens bijeen te brengen om enerzijds de nieuwe wet toe te lichten en om hun vragen te beantwoorden. Anderzijds wensten we in elke zone contacten leggen om een toekomstige samenwerking vlot te laten verlopen.

De opkomst was meer dan behoorlijk, 10 van de 12 zones stuurden één of meer vertegenwoordigers, de overige twee zones excuseerden zich en lieten weten dat ze bereid zijn om mee te werken aan Hergo.

Vooraf bij de nieuwe mensen leefden heel wat vragen, bijvoorbeeld rond de omvang van het engagement en rond geheimhoudingsplicht.

Daarnaast bogen we ons ook over de vraag of het zinvol is om per zone een agent in te werken in Hergo of is het beter telkens de wijkagent af te vaardigen?

Deze vragen nemen we mee naar een overleg met de korpschefs.

Wij zijn alvast blij dat de politie interesse toont in het concept Hergo en zich niet verschuilt achter het feit dat de wet hen niet duidelijk een rol toebedeelt in Hergo.

ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR BIJZONDERE JEUGDZORG (OSBJ)

In het najaar van 2007 nam de OSBJ het voortouw om de diensten te ondersteunen die Hergo's zullen organiseren. Uit de eerste intervisies rond dit thema bleek snel dat de nood aan opleiding en intervisie zeer groot is. Ook het concept van Hergo moet verder uitgediept worden.

Een nieuwe opleiding voor Hergomoderatoren gaat van start in maart 2008. Drie medewerkers van BAL zullen hieraan participeren.

Daarnaast organiseert de OSBJ tweemaandelijks een intervisie rond lopende casussen. Deze bijeenkomsten worden massaal gevolgd.

Voor het voorjaar van 2008 zijn reeds drie momenten georganiseerd om het Hergoconcept verder uit te diepen rond een drietal thema's:

- de intentieverklaring en de ondertekening ervan
- de rol van de politie
- de rol van de sociale dienst

Verder zal ook de inbreng van de advocaat in de Hergo's onder de loep genomen worden. In de praktijk loopt dit vrij goed in ons arrondissement: de balie betreft ons immers in de opleiding van de nieuwe jeugdadvocaten en deze mensen zijn meestal bereid om vóór de Hergo even te overleggen over hun rol in de eigenlijke bijeenkomst.

Ook de registratie van Hergo zullen we op de agenda plaatsen. De huidige vorm van registreren is erg beperkt en dient verder uitgewerkt te worden om voldoende materiaal op te leveren voor bespreking en vergelijking.

CONCLUSIE

De nieuwe jeugdwet heeft een kader gecreëerd waarin Hergo zich kan ontwikkelen. Er zijn middelen vrijgemaakt om in elk arrondissement van start te gaan met deze (nieuwe) vorm van herstelgerichte afhandeling. De wet heeft rond een aantal punten geen klaarheid gebracht. Het zal aan de diensten en de betrokken actoren zijn om samen de methodiek verder uit te werken.

De nieuwe start van Hergo is trager op gang gekomen dan misschien verwacht kon worden, deels op onze eigen vraag, deels doordat alle actoren geactiveerd moesten worden.

Wij hopen dat Hergo in 2008 eindelijk op kruissnelheid zal komen, in ons arrondissement, maar ook in de dertien andere. Als Hergo niet echt op gang komt, zou dit op beleidsniveau tot de conclusie kunnen leiden dat het concept niet aanslaat. Dit zouden we betreuren.

VRIJWILLIGERSWERKING

INLEIDING

De reeds eerder aangehaalde veranderingen kenden ook binnen de vrijwilligerswerking hun weerslag. Dit betekende dat onze aandacht voor de vrijwilligers zich het afgelopen jaar 'beperkte' tot het zo goed mogelijk **continueren van de vrijwilligerswerking**. De hoofdtak hierbij was de ondersteuning van onze vrijwilligers.

Om de zes weken vond er een terugkomavond plaats waarin er afwisselend aandacht was voor intervisie, casusbespreking, verdieping van een thema, sprekers, video, enz. Verder werden de vrijwilligers permanent gecoacht, wat wil zeggen dat zij ons in elk dossier steeds kunnen raadplegen. Het concrete bemiddelingsdossier wordt mee opgevolgd door de coach.

In 2007 zagen we onze **vrijwilligersgroep** verder slinken. Voor twee vrijwilligers was het vrijwilligersengagement niet meer combineerbaar met een veranderde professionele situatie of was er sprake van andere engagementen en doelen. Bedankt Remi en Ivo voor jullie inzet en betrokkenheid. Twee vrijwilligers mochten we in het najaar als collega's verwelkomen. Miriam in vast dienstverband en Hilde tijdelijk. Dit maakt dat momenteel nog 5 vrijwilligers actief zijn. We beschouwen dit als een logische evolutie. Aanvankelijk vroegen we een engagement van twee jaar. Momenteel zitten we al in ons derde jaar. De reden van stopzetting lag steeds extern de interesse voor het bemiddelingswerk. Ook de huidige vrijwilligersgroep geeft aan dat het bemiddelen hen nog steeds boeit en er nog voldoende uitdagingen zijn. Het slinken van de vrijwilligersgroep doet de vraag naar nieuwe vrijwilligers wel luider klinken.

VRIJWILLIGERSWERKING: INHOUDELIJKE BESPREKING VAN DE CIJFERS

Wanneer we **de cijfers** er bij nemen, zien we dat in 2007 ongeveer **20%** van onze dossiers **door vrijwilligers** worden gedaan. Wat opvalt is dat vrijwilligers **meer bemiddelingen opstarten en volledige doorlopen** (55%) dan de professionele bemiddelaars (43%). We merken dat de vrijwilligers de partijen zeer betrokken en intensief begeleiden in het bemiddelingsproces. Dit kan, althans op hypothetisch niveau, verklaren waarom zij meer bemiddelingen effectief opstarten en volledig afronden.

Een tweede opvallend verschil vinden we bij de inhoud van de overeenkomsten of de aard van het herstel. Bij een financieel herstel zien we in de algemene cijfers dat meer ouders de financiële kost dragen in vergelijking met vorig jaar. Bij de vrijwilligers zien we deze tendens niet en wordt **de financiële vergoeding meer door de jongere** zelf gerealiseerd via zakgeld, spaargeld, betaald werk of het vereffeningfonds. Drie van de negen aanvragen bij het vereffeningfonds vinden trouwens plaats in dossiers van vrijwilligers. Hechten vrijwilligers meer belang aan het nemen van verantwoordelijkheid door de jongere zelf? Komt het verantwoordelijkheidsgevoel van de jongere sterker naar boven wanneer een vrijwilliger zich aandient? Of gaat het hier om puur toeval? De cijfers zijn nog te beperkt om algemene conclusies te trekken. Het blijft wel interessant om dit verder op te volgen en te bevragen.

Voor het overige kenmerken de bemiddelingen van vrijwilligers zich zeer gelijkaardig met die van de professionelen. Wanneer we kijken naar het aantal overeenkomsten, de reden van niet opgestarte dossiers, het aantal directe gesprekken, enz. leunen de cijfers zeer sterk aan bij onze algemene cijfers waarvoor we dan ook graag naar het algemene deel verwijzen.

Na een tweejarige subsidiëring door de Provincie Vlaams-Brabant ontvangen we dit jaar extra subsidies via Proximus Foundation Charity Account, beheerd door de Koning Boudewijnstichting. Op het einde van 2007 krijgen we ruimte om deze middelen effectief aan het vrijwilligersproject te besteden en leggen we de vijf onderstaande prioriteiten vast voor het komende werkingsjaar.

UITDAGINGEN VOOR 2008

CONTINUERING VAN DE HUIDIGE VRIJWILLIGERSGROEP

Uit de jaarlijkse evaluatiegesprekken met de vrijwilligers blijkt dat zij de wijze waarop ze ondersteund en gecoacht worden belangrijk vinden en dat dit tevens motiverend werkt. Het 'soigner' en uitbouwen van de huidige werking vanuit de bestaande groep vormt de basis van het vrijwilligersproject. De terugkomdagen, de permanente bereikbaarheid, de coaching en de betrokkenheid van de vrijwilligers op de ruimere werking van Bal vormen hierbij essentiële kenmerken.

START VAN EEN NIEUWE VRIJWILLIGERSGROEP

Om een continuering van het vrijwilligerswerk te kunnen garanderen, dringt het ontstaan van een nieuwe groep zich op. Uiteraard gaat dit gepaard met de reflectie inzake het aantal vrijwilligers dat wij wensen en welk aantal haalbaar is? Maar ook een algemene evaluatie is aangewezen. In ieder geval zijn zowel het onderzoek van de studente Katrien Nys (zie vorig jaarverslag) als de reacties die wij ontvangen van de partijen zelf bemoedigend om verder te gaan.

NAAR BUITEN KOMEN MET EEN STUDIEDAG, DEBAT,...

Vermits de echte proefperiode achter de rug is, wensen we tijdens een studienamiddag onze ervaringen graag te delen met onze partners, andere bemiddelingdiensten, andere geïnteresseerden en het brede publiek. Maar nog belangrijker is het om op een kritische wijze gedachten te kunnen uitwisselen en te reflecteren over een aantal thema's. Naar baltraditie belooft dit een boeiende dag te worden. Uitnodiging volgt nog.

VERKENNING VAN UITBREIDING VAN DOELGROEP EN METHODIEK

In het tweede deel van het jaar willen we verkennen wat vrijwilligers kunnen betekenen in andere projecten dan herstelbemiddeling minderjarigen. Hiervoor hebben we de luxe dat BAL een verzameling is van verschillende projecten. Kunnen vrijwilligers ook een betekenis hebben en een meerwaarde bieden bij Hergo, Herstelbemiddeling meerderjarigen en Bemiddeling in de Fase van de Strafuitvoering? Graag wensen we hierover in dialoog te gaan met de betrokken partners en zijn we tevens nieuwsgierig wat andere bemiddelingsdiensten minderjarigen denken over een vrijwilligerswerking.

SUBSIDIES EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Verdere subsidiëring en wetenschappelijk onderzoek zijn blijvende aspecten die belangrijk zijn om de werking te continueren, te evalueren en te optimaliseren. We hopen dat de overheid onze vraag naar wetenschappelijk onderzoek dit jaar wel ter harte neemt.

Na een rustig 2007 belooft 2008 boeiend en druk te worden op vrijwilligersvlak.

PROJECT 'HERGO OP SCHOOL'

INLEIDING: ALGEMEEN KADER⁵

Opgestart in september 2006, kende het project Hergo op school in 2007 zijn eerste 'echte' werkingsjaar. Gekaderd binnen de time out-projecten in het onderwijs, tracht men met dit project een antwoord te bieden op ernstige conflictsituaties binnen de schoolcontext. Via Hergo op school krijgen de betrokken partijen de kans samen te zoeken naar een vorm van herstel voor wat er gebeurd is, onder de vorm van een bijeenkomst waar zowel dader, slachtoffer als de school aanwezig zijn.

In het arrondissement Leuven werd hiervoor een samenwerking opgezet tussen enerzijds het time outproject Koïnoor (met als werkgever Cidar vzw), en anderzijds BAL (met als werkgever Oikoten vzw): Koïnoor neemt de aanvragen voor time out op zich, terwijl voor het aspect Hergo een beroep wordt gedaan op de bemiddelaars van BAL. Doorverwijzing – hetzij via Koïnoor, hetzij rechtstreeks naar BAL – kan gebeuren door het CLB, de school (directie, leerlingbegeleiding e.a.), de betrokken partijen zelf of door externen.

Om in aanmerking te komen voor een Hergo op school, moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden. Zo moet er sprake zijn van een 'strafbaar feit' gepleegd door een jongere binnen de schoolcontext: feiten waarvoor (in theorie) klacht kan worden neergelegd bij de politie. Voorbeelden hiervan zijn: diefstal, agressie, vandalisme, steaming, enz. Bovendien moet er een duidelijk aanwijsbaar slachtoffer zijn, moet er schade zijn (van welke aard dan ook), en moet de jongere (minstens gedeeltelijk) de feiten erkennen. Tenslotte is het noodzakelijk dat de partijen zelf bereid zijn aan een Hergo op school deel te nemen: het gaat immers om een vrijwillig aanbod.

HERGO OP SCHOOL: INHOUDELIJKE BESPREKING VAN DE CIJFERS⁶

Bij de opstart van het project, eind 2006, verliep de doorverwijzing eerder stroef, en kregen we zeer weinig aanmeldingen. Uiteraard was dit grotendeels te wijten aan de geringe bekendheid van het project, dat op dat moment door zeer weinig scholen en andere partners gekend was.

In de loop van 2007 begonnen, dankzij heel wat inspanningen op het vlak van sensibilisatie en bekendmaking, de aanmeldingen dan toch op gang te komen. Eind 2007 waren we dan ook enkele concrete ervaringen rijker.

AANMELDINGEN (ZIE TABEL 1)

In de loop van 2007 werden **12 dossiers aangemeld** voor Hergo op school, voor in totaal 17 jongeren en 13 slachtoffers. Zeven aanvragen werden ook effectief opgenomen, wat betekent dat **12 jongeren en 9 slachtoffers het aanbod** van Hergo hebben gekregen.

⁵ Zie ook jaarverslag BAL 2006, p. 43 – 48.

⁶ Zie tabellen achteraan dit jaarverslag.

Vijf dossiers werden **niet opgenomen**, en wel om diverse redenen: de jongere bleek niet bereid op het aanbod in te gaan (1x), er was niet voldaan aan de voorwaarden (2x), of de school besliste tot definitieve uitsluiting van de jongere (2x).

KORTE ANALYSE CIJFERS (ZIE TABEL 2)

Wanneer we de aangemelde en opgenomen dossiers meer in detail bekijken, kunnen we reeds enkele (voorlopige) vaststellingen doen en ons een eerste beeld vormen van de praktijk van Hergo op school in Leuven in de loop van 2007. Gezien het vrij geringe aantal dossiers, is het uiteraard niet onze bedoeling hieruit verregaande conclusies te trekken. Wel proberen we een aantal tendensen en aandachtspunten aan te halen, die belangrijk kunnen zijn met het oog op de evaluatie en verdere uitbouw van het project.

Wat het **tijdstip van aanmelding** betreft, zien we een duidelijke piek in de maanden mei en oktober/november. Zelf zien we hiervoor twee mogelijke verklaringen.

Ten eerste is het einde van het schooljaar (april – mei - juni) een periode waarin scholen vaker worden geconfronteerd met incidenten met of tussen leerlingen. Vaak gaat het om leerlingen waarmee reeds vroeger in het schooljaar conflicten of problemen zijn geweest. In dat geval stelt de school zich soms de vraag: “Wat gebeurt er volgend schooljaar met deze leerling: uitsluiten of blijven?” In deze context wordt de mogelijkheid van Hergo op school vaak als ‘laatste redmiddel’ beschouwd...

Ten tweede werd in het begin van het schooljaar 07-08 opnieuw heel wat geïnvesteerd in verdere bekendmaking van het project. Zo werd door de overheid een studiedag georganiseerd, die massaal werd bijgewoond door actoren uit heel Vlaanderen. Ook BAL zelf lichtte het project bij verschillende actoren in de regio (scholen, CLB's) toe. Dit kan uiteraard een weerslag hebben gehad op het aantal doorverwijzingen voor Hergo op school.

De **aanmelder** is meestal de school zelf (directie, leerlingbegeleiding) of het CLB. Een enkele keer komt de vraag van de leerling (of zijn ouders) zelf, of van externen. Deze vaststelling is uiteraard niet verrassend, aangezien vooral de scholen en CLB's vertrouwd zijn met het (nieuwe) aanbod Hergo op school. Bij het ruimere publiek is het project nog veel minder gekend.

De **scholen** die in de loop van 2007 een beroep deden op Hergo op school via BAL, behoren tot verschillende onderwijsnetten (vrij secundair onderwijs, gemeenschapsonderwijs, deeltijds onderwijs en BUSO) en zijn verspreid in de regio (ruime omgeving Leuven, Aarschot, enz.).

We zien enerzijds soms dezelfde scholen terugkeren, maar anderzijds bereiken we tot nu toe ook een aantal scholen/regio's helemaal niet. Verdere bekendmaking van het project zal dus ook in 2008 een belangrijk thema blijven.

Wanneer we kijken naar de **feiten** die worden doorverwezen, merken we dat het erg vaak gaat om feiten waar een zeker 'fysiek aspect' aanwezig is, zoals slagen en verwondingen, bedreigingen of agressie.

Is het zo dat scholen deze feiten vaker als 'ernstig' ervaren, in vergelijking met feiten waar louter materiële schade was? Zijn scholen in deze gevallen dan ook eerder geneigd een externe dienst te betrekken bij het zoeken naar een oplossing? Voorlopig kunnen we hierop nog geen sluitend antwoord geven...

Van de **jongeren** die werden aangemeld, zijn de jongens duidelijk in de meerderheid (3/4). Bij de **slachtoffers** zagen we een gevarieerd beeld: het ging zowel om medeleerlingen (6), leerkrachten (7), als de school zelf (1).

In de zeven opgenomen dossiers vond uiteindelijk vijf keer effectief een **Hergo-bijeenkomst** plaats. (De andere twee leidden niet tot een bijeenkomst: in één dossier haakte de jongere uiteindelijk af, in het andere besliste

de school vlak vóór het gesprek tot definitieve uitsluiting.) In vier dossiers werd na de bijeenkomst ook een herstelplan op papier gezet, met daarin de gemaakte afspraken. Deze omvatten onder meer: het afsluiten van het conflict en de intentie om in de toekomst verdere problemen te vermijden; afspraken rond de communicatie naar de klasgroep en/of de leerkrachten; betaling van een vergoeding voor beschadigde goederen; enz.

STRUCTURELE WERKING IN 2007

In de loop van 2007 werd heel wat geïnvesteerd in de verdere uitbouw van het project, zowel binnen de regio Leuven (met de rechtstreekse samenwerkingspartners) als overkoepelend (met de overheid en andere diensten in Vlaanderen). In wat volgt geven we een beknopt overzicht

SENSIBILISATIE EN VORMING

REGIONAAL

BAL investeerde in de loop van 2007 heel wat in sensibilisatie en bekendmaking van het project naar (potentiële) partners toe. Zo werd het project voorgesteld op **overlegmomenten** met CLB's, leerlingbegeleiders, directies van scholen, maar ook op de Zonale Veiligheidsraad, het Overlegplatform Bijzondere Jeugdbijstand, de werkgroep Schooluitval, de werkgroep GAJO (Geïntegreerde Aanpak Jongerenoverlast), enz. Daarnaast kregen alle scholen in de regio Leuven een **brief**, waarin het aanbod van Hergo op school werd toegelicht. Regelmatig kwamen er ook **vragen** vanuit individuele scholen en CLB's naar meer informatie. In oktober werd Hergo op school voorgesteld op de Leuvense **infomarkt** rond preventie en veiligheid in het secundair onderwijs. In het najaar van 2007 tenslotte organiseerde BAL een (praktische) **vormingsnamiddag** rond herstelgericht werken op school, specifiek gericht op CLB's en leerlingenbegeleiders.

OVERKOEPELEND

Ook de Vlaamse overheid (departement Onderwijs en Vorming) leverde de nodige inspanningen om het project 'Hergo op school' meer bekendheid te geven. Zo werd, in samenspraak met de verschillende diensten, een algemene **folder** ontwikkeld, die zowel in het Nederlands, Frans als Arabisch werd vertaald. Daarnaast ontwierp men een **affiche**, die door de diensten kon worden verspreid onder scholen, CLB's, enz. De overheid stelde ook een **DVD** ter beschikking waarin het project werd toegelicht, en er werden **artikels** over Hergo op school gepubliceerd in relevante tijdschriften (Caleidoscoop, Klasse, School- en Lerarendirect, Welwijs, enz.). In oktober 2007 tenslotte werd een **studienamiddag** georganiseerd rond 'de herstelgedachte op school', massaal bijgewoond door scholen, CLB's en andere actoren uit heel Vlaanderen.

OVERLEG

REGIONAAL

In de loop van 2007 vond een tiental keer overleg plaats tussen BAL en **Koïnoor**, al dan niet samen met de respectievelijke werkgevers, Oikoten vzw en Cidar vzw. Dit overleg was vooral gericht op opvolging en uitbouw van het project in de regio Leuven, zowel conceptueel als op praktisch vlak. Daarnaast werd het project besproken binnen de **reguliere overlegorganen** van BAL, zoals stuurgroep en Samenwerkingsverband HCA. Ook

met **Arktos** Vlaams-Brabant, dat Hergo op school organiseert in Diest, werden afspraken gemaakt, onder meer rond onderlinge afstemming en eventuele doorverwijzing.

OVERKOEPELEND

Op initiatief van het Departement Onderwijs en Vorming vond enkele keren een **infovergadering** plaats over time-out en Hergo. Hierop werden vertegenwoordigers van alle diensten uitgenodigd. Thema's als bevraging van de praktijk bij de verschillende diensten, inventarisatie van knelpunten, afspraken rond registratie, subsidieregeling, enz. kwamen hier aan bod. Daarnaast werd een vijftal **intervisiemomenten** georganiseerd, waar vooral werd ingegaan op meer inhoudelijke aspecten. Zo was er ruimte voor casusbespreking, en werden knelpunten besproken waarmee de verschillende projecten in de praktijk worden geconfronteerd (methodisch, conceptueel, praktisch)

KRITISCHE REFLECTIE EN AANDACHTSPUNTEN 2008

Het project 'Hergo op school', opgezet als een proefproject, werd vooraf niet volledig conceptueel uitgewerkt. Gedurende het afgelopen jaar werd het project echter, op basis van concrete ervaringen in de praktijk, verder uitgebouwd en verfijnd. De afgelopen maanden kregen we dan ook een zicht op enkele sterktes en knelpunten binnen het project. In wat volgt formuleren we kort enkele bedenkingen en aandachtspunten, die belangrijk zijn met het oog op de evaluatie en continuering van het project naar volgend jaar toe.

Reeds bij aanvang van het project was er onduidelijkheid over de **identiteit en invulling** van het concept 'Hergo op school'. Om welke methodiek gaat het? Wat zijn de verschillen met de 'gewone' Hergo, doorverwezen door de jeugdrechter? Welke feiten komen (niet) in aanmerking en waarom? ...

Dit bleef ook gedurende het afgelopen jaar een belangrijke vraag, waarop nog lang niet alle antwoorden werden gevonden. Het blijft telkens opnieuw een uitdaging om na te gaan welke dossiers wel of niet in aanmerking komen voor Hergo op school. Wat doe je bijvoorbeeld wanneer een slachtoffer afhaakt? (Organiseer je dan een Hergo waarop alleen de jongere en de school vertegenwoordigd zijn, of moet er minimale inbreng vanuit het slachtoffer zijn?) Wat met algemeen probleemgedrag op school, of verstoorde klasdynamieken: kan je hier iets mee in het kader van een Hergo op school? Wie bepaalt de 'ernst' van de feiten? Wat als er geen duidelijkheid of discussie is over de posities dader – slachtoffer? Ook naar methodiek toe blijven vragen bestaan: wat is de rol van de school tijdens de bijeenkomst? Hoe belangrijk zijn steunfiguren, en wat als er geen of weinig zijn? Voorzie je al dan niet privé-overleg voor de jongere en zijn steunfiguren? Wat met deelname van (relevante) externen aan de bijeenkomst (als deelnemer of observator)?

Momenteel is het zo dat dossier per dossier wordt bekeken of het in aanmerking komt, en zo ja, hoe het methodisch kan worden ingevuld. Aangezien het gaat om een experimenteel project, hebben we immers wel de ruimte om effectief een aantal zaken uit te proberen, en nadien te evalueren. Hopelijk geeft dit ons na verloop van tijd genoeg materiaal om het project te evalueren en bij te sturen naar de toekomst toe.

Een ander knelpunt dat we vorig jaar reeds aanhaalden, is de **verhouding tot en communicatie met de gerechtelijke instanties** (politie en parket). Vaak wordt, naar aanleiding van feiten op school, immers ook klacht neergelegd bij de politie. Daardoor wordt als het ware de 'gerechtelijke molen' in gang gezet: de gerechtelijke of maatschappelijke reactie op het conflict treedt op dat moment in werking. Deze loopt niet alleen parallel aan Hergo op school, maar interfereert er soms ook mee. Partijen zitten zelf vaak met heel wat vragen hieromtrent, waardoor het meestal ook een belangrijk thema is tijdens de Hergo. Bovendien zou het

kunnen dat in deze dossiers op een later tijdstip door het parket nog eens een aanbod van bemiddeling wordt gedaan aan de partijen... waarbij partijen de reactie kunnen hebben: "maar we hebben toch al bemiddeld?"

We kunnen ons dan ook de vraag stellen of en in hoeverre politie en/of parket op de hoogte moeten worden gebracht van het plaatsvinden van een Hergo op school (en het herstelplan dat hieruit voortgekomen is). Dit kan immers zeer relevante informatie zijn, onder meer met het oog op de verdere afhandeling van het dossier. Op die manier zou je ook een 'dubbel aanbod' van bemiddeling voor dezelfde feiten kunnen vermijden. Momenteel hanteren we de richtlijn dat de partijen zelf (in onderlinge overeenstemming) deze informatie kunnen doorgeven aan de gerechtelijke instanties. Zij kunnen bijvoorbeeld in hun verklaring vermelden dat er een Hergo op school plaats vond, en eventueel het herstelplan overmaken, zodat dit aan het dossier kan worden toegevoegd. Vanuit de bemiddelingsdienst wordt voorlopig niet gerapporteerd. In theorie kan worden meegedeeld dat voor een bepaald feit een Hergo op school heeft plaatsgevonden (zonder verdere informatie), maar in de praktijk gebeurt dit voorlopig niet. Meestal is dit wel een thema dat tijdens het overleg met alle partijen wordt besproken en waarrond afspraken worden gemaakt. Alleszins blijft dit een aspect waarover nog lang niet het laatste woord is gezegd!

Een volgende vraag die we onszelf stellen is of Hergo op school als **methodiek wel geschikt is voor alle jongeren**. Wat bijvoorbeeld met jongeren uit het Bijzonder Onderwijs, erg jonge kinderen (12-13 jaar) of jongeren met een specifieke problematiek? Is Hergo als methodiek daar wel haalbaar en zinvol? In een aantal concrete dossiers hebben we reeds ervaren dat dit allesbehalve evident is, en dat soms een ietwat andere aanpak vereist is. Het gaat immers om een erg formele en ingrijpende methodiek, die heel wat inspanningen en inbreng verwacht van de jongere zelf. Moeten we in die gevallen misschien eerder denken aan andere 'herstelgerichte' invullingen, zoals een gewoon bemiddelingsgesprek of een klasgesprek? Maar: past dit dan nog wel binnen het project Hergo op school of is dit eerder iets waarvoor we doorverwijzen naar andere diensten? Kortom, meer algemeen gesteld: welke mogelijkheden kunnen en willen we aanbieden binnen het project, om op een herstelgerichte manier om te gaan met conflicten op school?

Alleszins gaat het om een experimenteel project, waardoor er wel de nodige ruimte is voor flexibiliteit en een 'gepersonaliseerde' invulling van Hergo in individuele dossiers. Uiteindelijk is Hergo slechts één mogelijke methodiek van herstelgericht werken op school en bestaat er daarnaast een heel gamma aan andere mogelijkheden. Aan ons om na te gaan hoe we het aanbod concreet vorm willen en kunnen geven...

Tot slot: op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de **toekomst van het project** Hergo op school. Voorlopig voorziet de overheid subsidiëring tot en met het schooljaar 2008-2009. Wat daarna zal gebeuren is echter een groot vraagteken. Blijft Hergo op school gesitueerd binnen de time-outprojecten, of wordt het ervan losgekoppeld? Zullen de CLB's in de toekomst Hergo's (kunnen) uitvoeren? Hoe zal het project verder ingevuld en ingebed worden? De vragen zijn er, op de antwoorden is het voorlopig nog even wachten...

Alleszins blijven we vanuit BAL voorlopig verder investeren in het project, en wel om twee redenen. We merken dat nog steeds in heel wat reguliere dossiers, doorverwezen door het parket, sprake is van feiten binnen de schoolcontext. Via het project Hergo op school krijgen we om te beginnen de kans korter op de bal te spelen, waardoor partijen vrij snel samen op zoek kunnen gaan naar een vorm van herstel. Bovendien hebben we nu wél het mandaat om de school te betrekken bij het zoeken naar herstel, wat in onze 'gewone' dossiers meestal niet het geval is. Het project biedt dus heel wat mogelijkheden, die volgens ons zeker de moeite waard zijn om verder te exploreren...

HERSTELBEMIDDELING MEERDERJARIGEN

INLEIDING

2007 was het jaar van de afstemming van de praktijk van herstelbemiddeling in ons arrondissement op de wet van 22 juni 2005.

Concreet was het ook voor ons team, dat bestaat uit drie halftijdse krachten, een voortdurend zoeken naar evenwicht mbt onze werkinvulling en -belasting. We herverdeelde een aantal taken om op die manier zo goed mogelijk aan de verschillende vragen en verwachtingen van onze werkgever, onze stuurgroep, onze collega's en onze cliënten te kunnen beantwoorden.

INHOUDELIJKE BESPREKING VAN DE CIJFERS

NIEUWE AANMELDINGEN 2007

In 2007 kregen we 111 aanvragen tot bemiddeling. We spreken van een aanvraag wanneer één van de betrokken partijen (hetzij, de dader, hetzij het slachtoffer, hetzij één van de justitiële diensten) een initiatief neemt mbt het aanbod van bemiddeling. Een dader stelt bijvoorbeeld de vraag of in zijn dossier kan bemiddeld worden, een slachtoffer gaat via de dienst slachtofferhulp na of er via bemiddeling mogelijkheid is tot communicatie over de feiten, een parketmagistraat vindt het opportuun om in een bepaald dossier een 'aanbod' van bemiddeling te doen aan de betrokken partijen. Van die 111 aanvragen werden er 101 opgenomen door onze dienst. 10 aanvragen werden niet opgenomen omdat zij ofwel niet aan onze criteria beantwoordden, of omdat de correctionele zitting te kortbij was om nog van start te kunnen gaan of omdat de aanvraag van een cliënt interfereerde met een lopend onderzoek van de onderzoeksrechter.⁷

Van de 101 opgenomen aanvragen waren er 70% opsporingsonderzoeken (81% vorig jaar) en 25% gerechtelijke onderzoeken (19 % vorig jaar). Dit jaar werden ook 5 aanvragen (5%) in de fase van de strafuitvoering opgenomen door de bemiddelaars meerderjarigen. Het is de bedoeling dat in de toekomst verder bekeken wordt hoe de bemiddeling fase strafuitvoering kan geïntegreerd worden in de globale werking van de bemiddeling meerderjarigen. Ongetwijfeld leest u hier de volgende jaarverslagen meer over.

In 2007 hadden we dus 111 nieuwe aanvragen⁸. Tellen we hierbij de 41 dossiers waarin het parket een infobrief verstuurde maar waarin geen van de partijen contact opnam met onze dienst dan komen we voor

⁷ In dit laatste geval heeft de cliënt steeds de mogelijkheid om zijn aanvraag later opnieuw te stellen, hetzij bij afronding van het onderzoek, hetzij na vonnis.

⁸ In 2006 kregen we via het oude selectiesysteem (zie verder) 143 aanvragen en werden er hiervan 139 opgenomen. In 139 aanvragen werd vorig jaar dus een aanbodsbrief van de bemiddelingsdienst verstuurd. Hierbij werden 344 mensen bereikt (189 slachtoffers en 155 daders = 344 mensen). Van deze 344 mensen reageerde 66%.

2007 aan 152⁹ gerechtelijke dossiers waarin partijen geïnformeerd werden over bemiddeling of waar alvast een actieve vraag was om te bemiddelen. Alles samen werden hierbij 206 slachtoffers en 163 daders bereikt. In 2007 werden er m.a.w. 369 mensen bereikt. Dit zijn er 25 meer dan vorig jaar; wat op het eerste zicht niet spectaculair is rekening houdend met het nieuwe selectiesysteem!!!

Hoeveel mensen reageren er op de info over bemiddeling?

In 2007 reageerden 98 van de 206¹⁰ slachtoffers op de infobrief vanuit het parket¹¹. 85 van hen hadden ook effectief interesse in een bemiddeling. Daarnaast reageerden 82 van de 163 geïnformeerde daders¹². Van hen hadden 75 interesse in een bemiddeling. Van de 369 mensen die via een infobrief (of voorafgaand via een ander kanaal) geïnformeerd werden over hun mogelijkheden tot bemiddeling, reageerden er dus 180, of zo'n kleine 49%.

Hoeveel mensen die reageren hebben ook daadwerkelijk interesse om te bemiddelen?

Van de 180 mensen die reageren hebben er 160 interesse in een effectieve bemiddeling: 89% heeft dus interesse in verdere stappen in het bemiddelingsproces. In 2006 was dit 82 procent. Redenen die slachtoffers en daders aanhalen om niet verder op het aanbod van bemiddeling in te gaan, zijn onder andere: het feit dat ze geen verwachtingen hebben tov de andere partij, het feit dat er geen schade is, of het feit dat ze zelf reeds onderling een regeling aan het uitwerken zijn.

AANTAL BEMIDDELINGSDOSSIEREN 2007

In 2007 werden 78 bemiddelingsdossiers aangelegd¹³. Onder een bemiddelingsdossier verstaan we een dossier waarin 2 partijen, betrokken bij een misdrijf, reageerden op de infobrief mbt bemiddeling en ook beiden aangaven interesse te hebben in meer info over bemiddeling. 62 van deze dossiers resulteerden ook in een effectief bemiddelingsdossier, waarin dus actief info uitgewisseld werd tussen de partijen. Daarnaast werkten de bemiddelaars van Leuven ook nog in 3 dossiers van het arrondissement Mechelen.

In 2007 bemiddelden we dus effectief in 62 opgestarte dossiers¹⁴. In die dossiers waren 53 slachtoffers en 45 daders betrokken. Linken we dit aan de totaalgroep van mensen die vorig jaar geïnformeerd werden, dan gaat het hier over 26% van hen die in een bemiddeling stapt. Opmerkelijk is dat dit ook het voorgaande jaar 26% betrof. We volgen dit zeker de volgende jaren verder op en proberen deze vergelijking ook met andere arrondissementen te maken. Dit zou er immers op kunnen duiden dat rekening houdend met verschillende factoren (bijvoorbeeld: cultuur van de mensen, de tijdsgeest waarin we leven, stijl van de bemiddelaar, manier van informeren, ...) slechts een beperkt percentage (ongeveer 25%) van zij die geïnformeerd werden effectief tot een bemiddeling komt. Wordt vervolgd!

⁹ Dit zijn 9 dossiers meer dan 2006.

¹⁰ 149 slachtoffers uit de opgenomen aanvragen en 57 slachtoffers uit de infobrieven van het parket waarop geen van de partijen reageerden.

¹¹ In 2006 reageerde 66% van de mensen op het AANBOD van bemiddeling dat ze kregen. De bemiddelingsdienst contacteerde, nadat partijen vanuit het parket werden aangeschreven, zelf de partijen met de vraag of ze geïnteresseerd waren in het aanbod. Hierop ging 66% van die mensen dus in en contacteerden onze dienst.

¹² 116 daders uit de opgenomen aanvragen + 47 daders uit de infobrieven van het parket waarop geen van de partijen reageerden.

¹³ In 2006 werden uiteindelijk 77 bemiddelingsdossiers aangelegd, waarin het in 50 dossiers ook effectief tot een uitwisseling van informatie kwam tussen de betrokken slachtoffers en daders.

¹⁴ Dit zijn er 12 meer dan vorig jaar.

Aard feiten , aard relatie

In 2007 waren er 186 potentiële bemiddelingen in de opgenomen aanvragen, die resulteerden in 78 bemiddelingsdossiers. Als we kijken naar de aard van de feiten zien we dat zowel in de potentiële bemiddelingsprocessen als in de bemiddelingsdossiers¹⁵ de persoonsdelicten veruit de grootste groep vormen. 32 % van het totaal aantal bemiddelingsdossiers betreft eigendomsdelicten.

Net als vorig jaar valt het ook op dat meer dan een derde van de misdrijven geschillen zijn tussen (ex)partners. Opmerkelijk is ook dat in 70% van de bemiddelingsdossiers dader en slachtoffer elkaar op één of andere manier kennen.

Geslacht daders en slachtoffers

In de bemiddelingsdossiers is bij de slachtoffers de vertegenwoordiging van mannen en vrouwen bijna even groot¹⁶. Bij de dadergroep is dit zoals elk jaar duidelijk niet zo. We bemiddelden immers met 52 mannelijke daders en slechts 5 vrouwelijke daders.

BEHANDELDE DOSSIERS 2007

Dit betreft de behandelde én afgewerkte bemiddelingsdossiers in 2007, hierin zitten dus ook nog een aantal overgedragen dossiers van 2006. Het gaat hier over 99 afgesloten dossiers waarvan 75 effectief opgestarte¹⁷.

Opvallend is dat we dit jaar 24 directe bemiddelingen hadden. Dit is 32% van het totaal aantal bemiddelingsdossiers. Alles samen vonden er hierin 32 gezamenlijke gesprekken plaats. Dit zijn er 19 meer dan vorig jaar. Verderop in dit jaarverslag gaan we hier nog dieper op in.

Eveneens opmerkelijk is dat dit ook resulteerde in een veel hoger aantal overeenkomsten tussen partijen. Partijen komen aan het eind van een bemiddeling tot een overeenkomst omdat ze hiermee ten aanzien van elkaar en/of ten aanzien van de rechter gezamenlijk een boodschap willen uitdragen over de bemiddeling die ze doorlopen hebben en het resultaat dat ze hiermee bereikten. Op die manier dragen partijen echt bij tot een meer participatieve en communicatieve justitie.

Partijen sloten dit jaar in het kader van een bemiddeling 29 overeenkomsten af. Dit zijn er 20 meer dan vorig jaar.

Doorverwijzers

Wat de doorverwijzingen in 2007 betreft, merken we dat de grote meerderheid van de aanvragen en de bemiddelingsdossiers voortvloeien uit de infobrevens die vanuit het parket vertrekken. Vorig jaar liepen twee systemen voor selectie van dossiers door elkaar. Het eerste deel van het jaar (tem mei) werden aanbodsbriefjes verstuurd vanuit het parket in de dossiers die door de bemiddelaar geselecteerd werden op het parket en bij de onderzoeksrechters. In het tweede deel van het jaar werd gewerkt volgens het nieuwe systeem. Verderop kan u hier meer over lezen. Naast deze dossiers was er het afgelopen jaar ook een vruchtbare samenwerking met de psychosociale dienst (psd) en de herstelconsulent van de hulpgevangenis. Via deze kanalen kregen wij regelmatig doorverwijzingen. Wat onze andere samenwerkingspartners betreft

¹⁵ Respectievelijk 60% en 61% van het totaal.

¹⁶ 36 mannen tov 30 vrouwen; en 3 rechtspersonen.

¹⁷ In vergelijking met 45 in 2006.

blijft het eerder stil. Zowel via de slachtofferhulpverlening als via de daderhulpverlening komen er eerder weinig aanvragen tot bij onze dienst.

NIEUWE WET, NIEUWE PROCEDURE, NIEUWE AFSPRAKEN,..

Selectiesysteem

In het kader van de wet van 22 juni 2005, werd voorzien dat de parketten en onderzoeksgerechten erop toezien dat alle betrokkenen in een strafrechtelijk dossier geïnformeerd worden over hun mogelijkheden tot bemiddeling. Daarom gingen wij in het arrondissement Leuven opnieuw in overleg met parket en onderzoeksrechters om een gepaste manier te vinden om aan deze verplichting te voldoen.

Dit resulteerde in een systeem waarbij de magistraten zelf, als titularis van het dossier, meer de verantwoordelijkheid voor het informeren van de partijen op zich nemen (=stempelsysteem). In tegenstelling tot vroeger waar een groot stuk van de verantwoordelijkheid in het selecteren van dossiers op de schouders van de bemiddelaars kwam te liggen.

Vroeger was het zo dat alle te dagen dossiers werden doorgenomen door de bemiddelaars. Zij gingen na of de noodzakelijke criteria voor het aanbod van een bemiddeling vervuld waren, m.n. bekende dader, gekend slachtoffer en te dagen dossier.

In het nieuwe systeem is het zo dat er **niet langer** een bemiddelingsaanbod geformuleerd wordt, maar dat partijen louter **geïnformeerd** worden over de **mogelijkheid tot bemiddeling** in hun dossier. Grootste verschilpunt tussen deze twee systemen is dat de bemiddelaars zelf, in eerste instantie geen contact meer opnemen met de partijen, maar dat geïnteresseerde partijen gevraagd wordt om zelf contact op te nemen met de bemiddelingsdienst. Hierdoor hoopten de bemiddelaars hun tijd actiever te kunnen investeren in partijen die geïnteresseerd zijn in bemiddeling, eerder dan in het herhaaldelijk aanschrijven/contacteren van partijen die geen interesse hebben in het bemiddelingsaanbod.

Op de kaften van de opsporingsonderzoeken wordt door de administratie van het parket een stempel aangebracht, die door de magistraten ingevuld wordt alvorens een eindbeslissing te nemen.

De procedure herstelbemiddeling dient voorgesteld te worden in elk dossier waarin:

- de dader strafbare feiten bekent;
- er een slachtoffer is;
- er in principe zal worden gedagvaard.

De administratie verstuurt dan de brieven en antwoordformulieren en maakt kopies van deze brieven over aan de bemiddelingsdienst. Het betreft een eenvormige brief, die zowel aan dader als slachtoffer gestuurd wordt.

Onderzoeksrechter

Wat betreft de onderzoeksdossiers werd op vraag van de onderzoeksgerechten de oude werkwijze behouden, in de zin dat de onderzoeksgerechten mogelijke dossiers voorstellen aan de bemiddelaars (de bemiddelaar gaat 2-wekelijks langs). De brieven worden ook hier door de administratie van het parket verstuurd.

Aanvraag door één van de partijen zelf

Wanneer we een vraag krijgen van een partij, gaan we zelf na op welk niveau het dossier zich op dat moment bevindt: is het een politiedossier, een parketdossier, wordt het gedagvaard, is het een gerechtelijk onderzoek...? Wanneer we hier zicht op hebben, gaan we na of het dossier aan onze criteria voldoet en checken we of het dossier niet negatief interfereert met een lopend onderzoek. Dit verschilt met vroeger. Toen diende de toestemming bekomen van bijvoorbeeld een onderzoeksrechter om een dossier te kunnen opstarten.

We informeren de vragende partij steeds per brief dat we zijn/haar vraag verder verkennen. Indien het dossier niet in aanmerking komt of de andere partij laat weten niet te willen bemiddelen, wordt de partij hierover geïnformeerd.

Verdere procedure

Zodra een dossier geselecteerd werd voor bemiddeling, ontvangen slachtoffer en dader dus een infobrief over bemiddeling. Hierin informeert de procureur des Konings de partijen over het bestaan van bemiddeling zoals voorzien in de wet van 22 juni 2005. Partijen worden geïnformeerd dat zij contact kunnen opnemen met de bemiddelingsdienst indien zij hierin interesse hebben. Bij de brief van het parket wordt tevens een antwoordstrookje gevoegd om partijen het zo makkelijk mogelijk te maken om op verschillende manieren met de dienst in contact te treden. Indien **binnen de maand** geen enkele partij heeft gereageerd dan wordt er geen dossier opgestart en volgt er ook **geen feedback** naar de gerechtelijke instanties. De bemiddelaar heeft dus enkel het bericht gekregen dat een informatiebrief vertrokken is en onderneemt zelf verder geen actie. Deze informatiebrief wordt geklasseerd, maar verder gebeurt er in dit dossier niets.

Als één partij wel reageert, wordt er een bemiddelingsdossier aangelegd. Aan de partij die reageert, kan kort uitgelegd worden wat het bemiddelingsaanbod inhoudt en deze partij wordt de keuze gelaten of zij reeds meer info wenst, door middel van een bureelgesprek of huisbezoek, of zij eerst wil afwachten of de andere partij alsnog reageert.

De bemiddelaar stuurt dan een **herinneringsbrief** naar de partij die nog niet gereageerd heeft of probeert deze partij telefonisch te contacteren met de informatie dat de andere partij **wél** heeft gereageerd op de informatiebrief vanuit het parket. Indien binnen de **15 dagen** opnieuw geen reactie komt van deze partij wordt dit gemeld aan de partij die wel heeft gereageerd, maar volgt er opnieuw **geen feedback** naar het parket en wordt het geklasseerd als een niet opgestart bemiddelingsdossier.

Wanneer beide partijen reageren op de infobrief en aangeven interesse te hebben in het bemiddelingsaanbod, wordt er een bemiddelingsdossier aangemaakt. Een effectief bemiddelingsproces kan mogelijks opgestart worden, waarbij de partijen ervoor kunnen kiezen om op een indirecte of directe manier informatie met elkaar uit te wisselen.

Afsluitbrief

Conform het principe van de vertrouwelijkheid, en in overeenstemming met de afspraken met het parket, beperkt de bemiddelaar zijn 'rapportage' tot het absolute minimum. In een afsluitende brief aan het parket wordt niets gemeld over de inhoud van de bemiddeling. Er wordt wel voor geopteerd om **partijen, indien ze dit wensen, zelf een beknopte terugkoppeling te laten doen**.

Er wordt voor geopteerd om enkel een **afsluitbrief** aan het dossier te laten toevoegen wanneer er **effectief een bemiddelingsproces** werd opgestart.

Er zijn drie mogelijkheden om het resultaat van de bemiddeling terug te koppelen ten aanzien van het parket en de rechtbank.

- 1) Een begeleidende brief van de bemiddelingsdienst die het parket op de hoogte brengt van een inhoudelijke overeenkomst tussen partijen;
- 2) Een standaardbrief waarin partijen aangeven de inhoud van de bemiddeling niet te willen terugkoppelen naar parket en rechtbank toe, door beide partijen ondertekend;
- 3) Een brief van de bemiddelingsdienst met de boodschap dat de tussenkomst van de bemiddelingsdienst werd beëindigd.

INHOUDELIJKE REFLECTIES

We stellen dit jaar een grote stijging van het aantal gezamenlijke gesprekken (van 13 naar 32) en de overeenkomsten (van 9 naar 29) vast.

Dit heeft ons inzien te maken met een drietal mogelijke factoren:

1. Een doorverwijzing van 'betere' bemiddelingsdossiers, waarbij dader en slachtoffer meer zelf kiezen voor of belang hebben bij een 'directe' bemiddeling;
2. Een sterkere gerichtheid van de bemiddelaars op een 'directe' bemiddeling met één of meerdere gezamenlijke gesprekken;
3. Het kiezen voor een 'co-bemiddeling' of 'duowerking' van de bemiddelaars met expliciet man/vrouw in de dossiers van intrafamiliaal geweld;

Wat **de eerste factor** betreft, verwijzen we graag naar de inhoudelijke reflecties omtrent het nieuwe doorverwijssysteem.

Betreffende **de tweede factor**, namelijk *een sterkere gerichtheid* van de bemiddelaars op een directe bemiddeling, kunnen we een aantal reflecties maken.

Het lijkt ons dat men de gerichtheid van de bemiddelaar op een directe bemiddeling en het effectief resulteren hiervan in gezamenlijke gesprekken tussen slachtoffers en daders niet mag onderschatten. Wat we ook kunnen zien in de cijfers.

Bemiddelaar zijnde, kunnen we bij ons zelf hieromtrent twee drijfveren vaststellen.

Eén de behoefte/het verlangen om mensen op een directe manier met elkaar in communicatie te brengen en dit als 'bemiddelaar' te mogen ervaren en begeleiden. Dit is een persoonlijke drijfveer. Via een directe bemiddeling kan men het conflict reëel teruggeven aan de betrokken partijen, daar ze elkaar terug ontmoeten en in deze ontmoeting zelf aan de slag gaan met de gevolgen van het delict.

Twee de overtuiging en de ervaring als 'bemiddelaar' dat, indien het gezamenlijk gesprek en de ontmoeting met de andere persoon voldoende respectvol en veilig verlopen, dit ook door de partijen als waardevol wordt ervaren en benoemd.

Een concreet voorbeeld van deze gerichte stijl van de bemiddelaar bestaat er in dat de bemiddelaar 'inschat' in welke dossiers en t.a.v welke partijen hij het bemiddelingaanbod explicieter formuleert of voorstelt *als het werken naar of met een gezamenlijk gesprek*.

De bemiddelaar kan in een extreme vorm bijvoorbeeld tijdens het eerste 'telefonisch' contact met de partijen reeds aanbieden of voorstellen om onmiddellijk een gezamenlijk gesprek te plannen. We hebben ook hier goede ervaringen mee.

De bemiddelaar kan als ander uiterste het gezamenlijk gesprek zeer procesmatig aanbrengen en voorbereiden.

Tussen deze twee uitersten ligt een veelgebruikte 'gulden middenweg' om samen met de partijen via eerst een afzonderlijk gesprek(ken) te ontdekken of ze willen bemiddelen en op welke manier (direct of indirect). Toch merken we hierin als bemiddelaar een blijvende gerichtheid of reflectie aangaande het werken naar een gezamenlijk gesprek.

Tot slot enkele reflecties aangaande **de derde factor**, namelijk het kiezen voor een 'co-bemiddeling' of 'duowerking' (man/vrouw) van de bemiddelaars in de dossiers van intrafamiliaal geweld.

We merken dat het in dossiers van intrafamiliaal geweld tussen partners niet evident is om de partijen te motiveren tot een erkennende communicatie t.a.v elkaar omtrent de feiten en de voorafgaandelijke familiale spanningen en dynamieken.

Naar aanleiding van een intervisiemoment met de Canadese bemiddelaar Dave Gustafson, georganiseerd door Suggnomè in september 2007 te Leuven, kozen we er dit najaar voor om in een aantal dossiers van intrafamiliaal geweld te werken met twee bemiddelaars (man/vrouw).

We merken dat deze duowerking invloed heeft op de bemiddeling.

We hebben de indruk dat de vrouw, als betrokken partij, zich gemakkelijker kan verhouden tot de vrouwelijke bemiddelaarster en de man gemakkelijker tot de mannelijke bemiddelaar. Dit maakt enerzijds dat de beide partijen zich als man en vrouw expliciet erkend en begrepen voelen door de bemiddelaar van het zelfde geslacht. Anderzijds geeft dit de mogelijkheid aan de mannelijke bemiddelaar, die explicieter voeling heeft met de 'mannelijk beleving', om de man zorgzaam te confronteren met belevingen van de vrouw en omgekeerd.

We merken tevens dat er met deze 'duowerking' meer thema's ter bespreking op de bemiddelingsagenda komen en dat hier meer gezamenlijke gesprekken uit volgen.

Voor de bemiddelaars in kwestie is het dan een zoektocht naar professionele zorg, kennis en inzichten aangaande de specifieke dynamieken in intrafamiliaal geweld. Tevens is het zoeken naar een afbakening en uitklaring tussen bemiddeling en bijvoorbeeld relatietherapie.

We stellen vast dat we in deze dossiers ook expliciet tot geschreven overeenkomsten komen tussen de partijen.

BESLUIT

Terugkijkend op 2007 kunnen we concluderen dat we gepoogd hebben werk te maken van een lineair aanbod van herstelbemiddeling en dat we daar deels in geslaagd zijn. Er werden o.a. afspraken gemaakt met partners en documenten opgesteld om de samenwerking te vergemakkelijken. Wanneer we nu de vergelijking maken met de cijfers van de voorbije jaren kunnen we besluiten dat we inderdaad meer mensen hebben bereikt met

de informatie mbt. bemiddeling, dat we iets meer effectieve bemiddelingsdossiers hadden, dat we meer direct bemiddeld hebben en dat de partijen meer tot overeenkomsten kwamen. Toch blijven we ons de vraag stellen of we iedereen op deze manier wel bereiken, en blijven we ook kritisch voor onze eigen werkmethoden. Hadden we niet verwacht van nog meer mensen bereid te vinden om te bemiddelen. Is de drempel nog te hoog? 26% van het totaal aantal mensen dat geïnformeerd wordt over bemiddeling, stapt effectief in een bemiddelingsproces. Is dit een realistisch percentage?

Wanneer we terugkijken op het voorbije jaar merken we dat er bij onze partners veel goede wil is om mee te timmeren aan de weg van herstelrecht en bemiddeling in ons arrondissement. Zeswekelijks blijven mensen van slachtofferhulp, vroeghulp, politieke schadebemiddeling, advocatuur, slachtofferonthaal, bemiddeling in strafzaken samenkomen om na te denken rond de arrondissementele samenwerking op het vlak van herstelrecht en ondersteunen zij onze bemiddelaars bij dossiervragen.

Ook de stuurgroepwerking van ons arrondissement is er één waar reeds vele jaren kritisch en geëngageerd samengewerkt en –gedacht wordt over het arrondissementeel beleid mbt herstelrecht en bemiddeling. Zij blijven als het ware onze hoeksteen vormen mbt tot de structurele verankering van ons ideeëngoed in het Leuvense arrondissement. Stilaan voelen we dat ook op dat niveau andere partners mee een trekkersrol spelen in de hele discussie en zij meehelpen aan de uitwerking van een arrondissementeel beleid. Samen wordt gezocht hoe de wet van 22 juni 2005 geïmplementeerd kan worden.

Met één van de partners van onze stuurgroep, mn. het parket en de onderzoeksrechter maakten wij dit jaar in onderling overleg afspraken rond selectie en infoverspreiding mbt bemiddeling. Bedoeling van deze nieuwe werkmethode is zoveel mogelijk mensen te bereiken met de informatie over de mogelijkheden tot bemiddeling in hun dossier. De idee achter dit systeem is dat de bevoegde titularis van het dossier (ic de magistraat) erop toeziet dat elke partij die ervoor in aanmerking komt, geïnformeerd wordt. Vanuit het standpunt van de ‘vervolgende’ magistraat is dit echter geen vanzelfsprekende reflex. In hoofdzaak wordt onderzocht of een verdachte dient vervolgd te worden voor een rechtbank. De vraag om stil te staan bij een meer participatieve en communicatieve benadering van criminaliteit is dan ook geen evidentie. We menen dat onze ‘zichtbaarheid’ op het parket belangrijk blijft om hen hier blijvend aan te herinneren. We geloven immers dat een participatieve en communicatieve justitie in het belang is van iedereen. Het zal ook de geloofwaardigheid van het justitieel apparaat ten goede komen wanneer zij ruimte bieden voor en betrokkenheid toelaten van de direct betrokkenen.

Wij zijn al deze partners zeer dankbaar voor hun bereidwillige medewerking, hun aanspreekbaarheid en engagement om samen te zorgen voor een meer humane strafrechtsbedeling met ruimte voor communicatie door en participatie van de direct betrokkenen.

BEMIDDELING IN DE FASE VAN DE STRAFUITVOERING

BEMIDDELING IN DE FASE VAN DE STRAFUITVOERING: DE CIJFERS

AANVRAGEN

In 2007 waren er **58 nieuwe aanvragen**. Er werden **7** aanvragen overgenomen van 2006 en er was nog een dossier lopende van 2005. Dit betekent dat we in totaal in **66 dossiers** aan het werk waren.

Tegenover de 64 nieuwe aanvragen van 2006 is dit een lichte daling. Maar ditmaal werden er wel meer dossiers opgenomen namelijk **50** tegenover de 44 van vorig jaar. Omwille van de invoering van de doorverwijsformulieren gebeurt er vermoedelijk al een eerste selectie door de doorverwijzer waar door oneigenlijke vragen minder bij ons terecht komen.

We hadden één buitenstrafrechtelijke vraag. Een gedetineerde wilde bemiddelen met zijn voormalig pleeggezin. Hij werd doorverwezen naar justitieel welzijnswerk.

In één dossier traden we op als co-bemiddelaar.

Zes dossiers werden niet opgenomen om volgende reden: twee daders ontkenden, één dossier werd door Brussel overgenomen omdat de dader naar Vorst werd overgeplaatst alvorens we de bemiddeling konden opstarten, twee daders vroegen bedenktijd en stelden tot op heden nog geen verdere vraag en één dader ging vrij alvorens de slachtoffers waren aangesproken en wenste niet langer te bemiddelen.

In de 50 opgenomen dossiers kwam het initiatief 44 keer van de dader en slechts 6 keer van het slachtoffer.

In totaal betreft het **118** slachtoffers en/of nabestaanden en **53 daders** t.a.v. van wie het aanbod werd gedaan¹⁸.

Van de **118 slachtoffers hebben er 35 gereageerd en 27 onder hen waren geïnteresseerd** in bemiddeling. De meeste waren geïnformeerd door ons met name de bemiddelingsdienst, één iemand door de advocaat, twee door het parket (nog vóór vonnis), twee door slachtofferhulp en zes door slachtofferonthaal.

De 8 die niet geïnteresseerd gaven drie maal aan dat zij geen verwachtingen meer hadden, twee vonden bemiddeling niet de oplossing en twee wilden geen contact met de dader omdat ze niets meer met de dader wilden te maken hebben. Eén iemand gaf geen reden op.

Van de **53 daders hebben er 50 gereageerd** (de daders namen veelal zelf het initiatief) en **vertoonden er 50 interesse**. Hier werd men vooral geïnformeerd door de herstelconsulent, de PSD en de daderhulpverlening.

Drie daders reageerden niet. Zij waren ondertussen in vrijheid gesteld en reageerden niet op ons schrijven.

Vier bemiddelingen werd ondanks de interesse van beide partijen niet opgestart. In twee dossiers wilden de slachtoffers meer informatie over bemiddeling en de motivatie van de dader die dit had aangevraagd, maar besloten zij na het gesprek hierover om toch geen bemiddeling op te starten. Vooral de schrik om terug met de dader geconfronteerd te worden weerhield hen; het ging in beide zaken om een verkrachting. In het derde

¹⁸ Binnen de fase strafuitvoering worden partijen niet beiden geïnformeerd over het aanbod van bemiddeling. Wij werken op vraag van één partij waarbij we de ander contacteren.

dossier gaf het slachtoffer aan tijdens de zitting van de Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling geïnteresseerd te zijn in een gesprek maar toen wij hem vervolgens aanschreven met het aanbod werd hier niet op gereageerd.

Eén nabestaande wilde meer informatie over bemiddeling, ging het dan met de hele familie bekijken maar men heeft uiteindelijk nooit een bemiddeling opgestart.

Het **gemiddeld aantal dagen tussen de feiten en de datum waarop beide partijen interesse aangaven is 1990 dagen** of tussen de 5 en 6 jaar na de feiten. We hadden meerdere dossiers met meer dan 10 jaar na de feiten maar ook enkelen één tot twee jaar na de feiten.

De 50 opgenomen aanvragen resulteerden in **126 potentiële bemiddelingsdossiers** waarvan er **slechts 28 waren waar beide partijen interesse vertoonden**. Er werden er uiteindelijk **24 opgestart**.

Binnen de 126 potentiële bemiddelingsdossiers blijft het grote leeuwanaandeel de persoonsdelicten (70) met vooral het accent op de levensdelicten (55). Slechts 15 werden er effectief opgestart.

Verder tellen we 26 vermogensdelicten waarvan er slechts 5 werden opgestart en 30 zedenfeiten waarvan er slechts 4 werden opgestart.

Dit jaar werd aan dubbel zoveel vrouwen (76) tegenover mannen (38) een aanbod gedaan in tegenstelling tot vorig jaar waar er ongeveer evenveel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers waren. Dubbel zoveel vrouwelijke slachtoffers (16) werkten mee aan een bemiddeling.

We werkten dit jaar slechts met één vrouwelijke dader.

AFGESLOTEN BEMIDDELINGSDOSSIEREN IN 2007

Er werden **27 bemiddelingsdossiers** afgesloten in 2007 waarvan er in **24 effectief** bemiddeld werd; **21 indirecte bemiddelingen** en slechts **3 directe bemiddelingen**.

We telden dit jaar zeer weinig gezamenlijke gesprekken. Drie geplande gesprekken gingen niet door: één omdat het Centrum Geestelijke gezondheidszorg dat de dader in begeleiding had het niet opportuun vond dat de dader meewerkte aan een bemiddeling; één omdat een slachtoffer een week voor het gezamenlijk gesprek overvallen werd waardoor ze het gezamenlijk gesprek niet meer aankon en tot slot was er één slachtoffer wiens vader overleed enkele weken voor het gezamenlijk gesprek waardoor dit tot op heden is uitgesteld.

Desondanks verklaart dit niet waarom er maar zo weinig bemiddelingen en gezamenlijk gesprekken waren.

Er werden ook maar **vier overeenkomsten** afgesloten.

Vooral spijtbetuigingen, uitwisseling van informatie en financiële afspraken werden in die overeenkomsten opgenomen.

Het ging om **16 persoonsdelicten, 4 zedendossiers en 4 vermogensdelicten**. Het hoge aantal levensdelicten is ook hier weer zeer opvallend.

De gemiddelde duur van een bemiddeling bedroeg **169 dagen**.

We bemiddelden dit jaar met één minderjarig slachtoffer.

In **13** bemiddelingen waren dader en slachtoffer **onbekenden** van elkaar. In **11** was er een **familiale of andere relationele band**.

BESLUIT

Op dossiervlak was er voor de fase strafuitvoering regio Leuven zeker geen sprake van een hoogtepunt. Ook al hadden we meer dan voldoende aanvragen, qua aantal bemiddelingen, aantal gezamenlijke gesprekken en aantal overeenkomsten scoorden we ontzettend laag, zeker als we dit vergelijken met vorig jaar. Maar vorig jaar was dan ook een recordjaar bij uitstek en blijkbaar eerder de uitzondering dan de regel.

INHOUDELIJKE REFLECTIES

We slaagden er niet in om het recordjaar van 2006 te evenaren.

Heeft dit met sensibilisatie te maken? Of domweg toeval? Moeten we aanvaarden dat in de fase van de strafuitvoering er ook heel wat slachtoffers zijn die geen behoefte hebben aan bemiddeling of contact met de dader. Of weten mensen nog te weinig waar bemiddeling voor staat?

Is het feit dat we op initiatief van de dader starten hier betekenisvol? Zouden we meer aanvragen hebben als er een brief vanuit de strafuitvoeringsrechtbank zou vertrekken?

Zoals u merkt, 2007 roept vooral veel vragen op in plaats van antwoorden te geven.

Een constante waren de pijnpunten binnen het project. We slaagden er niet in ons structureel te verankeren aan de strafuitvoeringsrechtbanken. Weinig slachtoffers namen het initiatief en slechts een klein aantal wenste aan een bemiddeling mee te werken.

Verder was er dit jaar ook heel wat sprake van de integratie van het project bemiddeling fase strafuitvoering. We willen naar een opheffing van het onderscheid tussen bemiddeling voor en na vonnis. Ook al wordt de idee hierover door heel de organisatie gedeeld praktische bezwaren, diverse subsidiëringkanalen en criteria staan de realisatie voorlopig nog in de weg.

In het kader van die integratie werd er het afgelopen jaar ook tijd en energie geïnvesteerd in het uitwerken van een draaiboek rond de procedure van de bemiddeling fase strafuitvoering waardoor de collega's indien zij ook zulke dossiers opnemen op kunnen terugvallen;

BIJLAGEN

GAS-BEMIDDELING EN POLITIËLE SCHADEBEMIDDELING: DE CIJFERS 2007

Tabel 1: Globaal overzicht 2007

Aantal dossiers in 2007	Totaal
Afgesloten in 2007	101 + 14 GAS
Lopende dossiers	16 + 13 GAS
Totaal aantal dossiers	117 + 27 GAS

Het totaal aantal nieuwe dossiers in 2007 bedraagt 95 + 27 GAS-dossiers, waarvan 6 GAS-dossiers (doorverwijzing vóór 1 september) nog door PSB werden opgenomen.

22 dossiers werden uit 2006 overgenomen (en intussen afgesloten).

Het gaat, in verwerking van dossiers, in totaal om 101 nieuwe PSB-dossiers en 21 GAS-dossiers.

In totaal werkten we in 2007 in **144** dossiers.

Tabel 2: Selectie van nieuwe dossiers in 2007

Selectie van nieuwe GAS-dossiers	
- via provinciale ambtenaar	4
- via ambtenaar Leuven	17
Totaal	21

Selectie van nieuwe dossiers PSB	
- GAS-ambtenaar Leuven	6
- politie	65
- parket	30
Totaal	101

Tabel 3: Aard van de feiten (nieuwe dossiers)

Aard van de feiten	
Diefstal	9
- Gewone diefstal (18)	7
- Winkeldiefstal (12)	2
Flessentrekkerij – huurrijtuig (26)	5
Hondenbeet (46)	1
Vernieling / Beschadiging (50 en 92)	58
Opzettelijke slagen en verwondingen (43)	29
Opzettelijke brandstichting (47)	2
Bedreiging (met beschadiging) (45)	2
Misbruik van vertrouwen / Oplichting / Heling	6
Sluikstorten (64)	1
Nachtlawaai	1
Bezit geopende fles alcohol tussen 00u en 08u	2
Bevuilen openbare weg	4

Wildplassen (art. 4 van gecoörd. Politieregl.)	2
Totaal	122

Tabel 4: Afgesloten dossiers

Bemiddelingen afgesloten in 2007	
1. volledig doorlopen bemiddeling	63
- (uitgevoerde) overeenkomst / akkoord	49
- gedeeltelijke overeenkomst	3
- geen overeenkomst / geen akkoord	11
2. bemiddeling voortijdig beëindigd	5
- partij haakt af (niet meer bereikbaar / reageert niet meer)	1
- so haakt af; wenst beslissing parket af te wachten	1
- verzekeringsmaatschappij neemt zaak over	2
- GAS-termijn overschreden en geen akkoord	1
3. louter contact	47
- schade was reeds geregeld / so geen vraag meer/ geen schade	17
- schade wordt intern, door FTD, opgenomen	2
- dader is onbereikbaar / reageert niet	18
- slachtoffer is onbereikbaar / reageert niet	3
- dader wenst geen bemiddeling	3
- beide partijen zijn onbereikbaar / reageren niet	4
Totaal	115

HERSTELBEMIDDELING MINDERJARIGEN: DE CIJFERS 2007

Tabel 1: Globaal overzicht 2007 van dossiers waarin we gewerkt hebben

Aantal dossiers in 2007	Dossiers	Interacties
Afgesloten in 2007	222	420
Lopende dossiers einde 2007	135	328
Totaal	357	748

Het totaal aantal dossiers waarin gewerkt werd in 2007 bedraagt **357** (= 748 interacties).

DE ONDERSTAANDE TABELLEN GAAN OVER DE NIEUW DOORVERWEZEN DOSSIERS IN 2007

Tabel 2: Nieuwe aanmeldingen in 2007

Nieuwe aanmeldingen	Dossiers	Daders	Slachtoffers	Interacties
1/01/07 - 31/12/07	232	343	316	466

Er werden **232** nieuwe dossiers doorverwezen in 2007.

1 dossier kan betrekking hebben op meerdere daders en slachtoffers. Zo krijg je ook meerdere mogelijke interacties in één bemiddelingsdossier.

Een interactie ontstaat wanneer er door het gepleegde misdrijf een link ontstaat tussen een dader en een slachtoffer. Het aantal interacties in één dossier geeft de complexiteit aan.

Tabel 3: Verwijzer van de nieuwe aanmeldingen en het aantal doorverwezen jongeren

Verwijzer	Aantal daders
Parket	340
Jeugdrechtbank	1
Leeg	2
Totaal	343

Tabel 4: Aard van de feiten van de nieuwe aanmeldingen in 2007

Aard van de feiten	Aantal daders
Vermogensdelicten	196
- Beschadigingen	83
- Poging tot gewone diefstal	6
- Gewone diefstal	31
- Winkeldiefstal	11
- Fiets- of motordiefstal	16
- Diefstal wagen	3
- Diefstal met verzw.omstandigheden	24
- Diefstal dmv geweld of bedreiging	11
- Heling	1
- Opzettelijke brandstichting	9
- Onopzettelijke brandstichting	1
Persoonsdelicten	123
- Opzettelijke slagen en verwondingen	100
- Onopzettelijke slagen en verwondingen	3
- Bedreigingen	6
- Afpersing	2
- Misbruik van vertrouwen	1
- Racisme	4

- Zedenschennis	3
- Aanranding van de eerbaarheid	2
- Verkrachting	1
Andere	1
Totaal	320

Tabel 5: Relatie tussen dader en slachtoffer van de nieuwe aanmeldingen in 2007

	Aantal interacties
Wel een relatie	172
- buren	11
- familie	1
- school	81
- vaag van ziens/horen zeggen	37
- vrienden/kennissen	35
- andere	7
Geen relatie	252
Onbekend of niet ingevuld	42
Totaal	466

DE ONDERSTAANDE TABELLEN HEBBEN BETREKKING OP HET BEMIDDELINGSPROCES. HET GAAT DUS STEEDS OM DOSSIERS DIE AFGESLOTEN WERDEN TIJDENS 2007.

Tabel 6: Hoeveel dossiers werden opgestart en hoe verliep het bemiddelingsproces?

Bemiddelingsproces afgesloten in 2007	Aantal interacties
Opgestarte interactieprocessen	197
Volledig doorlopen bemiddeling	179
- volledige overeenkomst	124
- gedeeltelijke overeenkomst	3
- geen overeenkomst	52
Bemiddeling voortijdig beëindigd	18
- dader haakt af	6
- slachtoffer haakt af	12
Niet opgestarte interactieprocessen	212
Louter contact	212
- partijen hebben onderling al alles geregeeld	51
- politie heeft alles geregeld	1
- het slachtoffer heeft geen vragen/verwachtingen meer	77
- slachtoffer wenst niet in te gaan op aanbod	24
- dader wenst niet in te gaan op aanbod	7
- één van de partijen is niet bereikbaar	35
- ontkennende dader !oneigenlijk aanbod!	14
- andere	2

- partijen wensen de zitting af te wachten	1
Niet ingevuld	11
Totaal	420

Tabel 7: Vond er een gezamenlijk gesprek plaats tijdens het bemiddelingsproces tussen dader en slachtoffer?

Aard communicatieproces	Aantal interacties
Directe bemiddeling	67
Indirecte of pendelbemiddeling	130
Totaal	197

Tabel 8: Indien er sprake is van een financiële vergoeding, wie staat hiervoor in en hoeveel jongeren maken er gebruik van het provinciaal vereffeningfonds?

Wie staat in voor financiële vergoeding?	Aantal interacties?
Ouders	38
- ouders betalen de vergoeding	26
- terugbetaling door jongere aan ouders	12
Jongere	38
- zakgeld	6
- spaargeld	3
- betaald werk	9
- leercontract	0
- vrijwilligerswerk via vereffeningfonds	8

- vervangend werk bij slachtoffer/ rechtspersoon	12
Verzekering	12
Totaal	88

Tabel 9: Hoe lang duurt een bemiddelingsproces?

Tijdsverloop tussen datum:	Gemiddelde duur
- feiten en verwijzing gerechtelijke instanties	5 maanden
- verwijzing en eerste actie bemiddelaar	1 maand
- eerste actie bemiddelaar en eindverslag (overeenkomst)	3 maanden

HERSTELGERICHT GROEPSOVERLEG: DE CIJFERS 2007

In 2007 werd in drie dossiers aan vijf minderjarigen van het arrondissement Leuven een Hergo voorgesteld. In één dossier, waarbij twee jongeren betrokken waren, weigerde de slachtoffers hun medewerking, zodat er slechts voor drie jongeren een Hergo plaatsvond.

In 2007 gingen nog twee Hergo's door waarvan het dossier in 2006 opgestart werd. Dit brengt ons in totaal op vijf Hergo bijeenkomsten die in 2007 plaatsvonden.

DE ONDERSTAANDE TABELLEN GAAN OVER CIJFERS VAN DE HERGO BIJEENKOMSTEN DIE DOORGINGEN IN 2007

Tabel I: Algemene gegevens

startjaar hergo	dader: geslacht en leeftijd	slachtoffer: geslacht en leeftijd	kwalificatie van de feiten	tijd tussen beschikking en aanmelding	tijd tussen beschikking en hergo	intentieverklaring tot stand gekomen?	tijd tussen beschikking en versturen van intentieverklaring naar Jeugdrechtbank	intentieverklaring uitgevoerd?
2006	Man 15j	Rechtspers	inbraak	6d	5m+17d	ja	6m+6d	ja
2006	Man 15j	Rechtspers	inbraak	6d	5m+22d	ja	6m+6d	ja
2007	Man 16j	vrouw 70j	poging diefstal met geweld	7d	4m+10d	ja	bezig	bezig
2007	Man 16j	vrouw 70j	poging diefstal met geweld	3d	3m+28d	ja	bezig	bezig
2007	Man 15j	vrouw 58j	diefstal met geweld	4d	1m+22d	ja	bezig	bezig

Tabel 2: Aanwezigen tijdens de bijeenkomst

startjaar hergo	Slachtoffer	steunfiguur van slachtoffer	vertegenwoordiger van slachtoffer	Politieagent	consulent van sociale dienst	Dader	moeder van dader	vader van dader	andere familieleden van dader	steunfiguren buiten familie van dader	advocaat van dader
2006	1	1	0	2	0	1	1	1	0	1	1
2006	1	0	0	2	0	1	1	1	0	1	1
2007	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0
2007	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1
2007	0	0	0	1	0	1	1	1	2	0	1

Tabel 3: Inhoud van de intentieverklaringen

startjaar hergo	briër aan slachtoffer	financiële schadevergoeding	wekendwerk vakantiewerk	vereffeningsfonds	vrijwilligerswerk	werkstraf	extra inzet op school	vast of deeltijds werk zoeken	gezinstherapie gezinsbegeleiding	leerproject op maat	thuis helpen	trektocht met pa
2006	X	X	X		X				X			X
2006	X	X	X		X		X		X			
2007	X	X				X	X					
2007	X	X				X		X		X		
2007	X	X				X	X	X			X	

HERGO OP SCHOOL: DE CIJFERS 2007

Tabel 1: Aantal (niet-)opgenomen aanvragen 2007

Aanmeldingen	12
aantal daders	17
jongens	12
meisjes	5
aantal slachtoffers	14
medeleerling	6
leerkracht	7
school	1
Opgenomen dossiers	7
aantal daders	12
aantal slachtoffers	9
Niet-opgenomen dossiers	5
redenen van niet-opname:	
geen bereidheid jongere	1
niet voldaan aan de voorwaarden	2
definitieve uitsluiting jongere	2

Tabel 2: Overzicht aanmeldingen 2007

Datum	Aanmelder	School	Feiten	Aantal D	Aantal SO	Opname?
06/02/07	school	SO Leuven	cyberpesten/ bedreigingen	1 (m)	1 (ll)	ja
26/03/07	CLB	SO Leuven	bedreigingen	3 (m)	1 (lk)	ja
02/05/07	school	SO Haasrode	graffiti	1 (m)	1 (s)	ja

16/05/07	Koïnoor	deeltijds ond. Aarschot	onbekend	1 (v)	1 (lk)	neen ¹⁹
29/05/07	CLB	SO Heverlee	diefstal	2 (m)	3 (ll)	ja
17/09/07	school	BUSO Aarschot	conflict leerkrachten	1(v)	1 (lk)	neen ²⁰
10/10/07	CLB	SO Zaventem	slagen en verwondingen	1 (m)	1 (ll)	neen ²¹
17/10/07	Kinderrechten- commissariaat (vraag jongere)	SO Leuven	slagen en verwondingen	1 (m)	1 (lk)	neen ²²
23/10/07	CLB	SO Kessel-Lo	fysieke bedreigingen	1 (m)	1 (lk)	ja
15/11/07	school (directie)	SO Kessel-Lo	incident met leerkracht	1 (m)	1 (lk)	neen ²³
21/11/07	school (directie)	SO Heverlee	verbale en fysieke agressie	3 (v)	1 (ll)	ja
10/12/07	Project Leerrecht	BUSO Aarschot	slagen en verwondingen	1 (m)	1 (lk)	ja

19 reden: geen bereidheid jongere

20 reden: feiten komen niet in aanmerking (eerder conflict binnen leerkrachtenkorps)

21 reden: school beslist tot definitieve uitsluiting leerling

22 reden: school beslist tot definitieve uitsluiting leerling

23 reden: geen erkenning van de feiten door de jongere

HERSTELBEMIDDELING MEERDERJARIGEN: DE CIJFERS 2007

Tabel 1: Aantal aanvragen in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Leuven
Aanvragen	111
<i>Strafrechtelijk</i>	111
Opgenomen	101
<i>Opsporingsonderzoek</i>	70
<i>Gerechtelijk onderzoek</i>	26
<i>Strafuitvoering</i>	5
Niet opgenomen	10
<i>Voldoet niet aan criteria</i>	5
<i>Interfereert met lopende onderzoek</i>	4
<i>Zitting te kortbij</i>	1
<i>Buitenstrafrechtelijk</i>	-

Tabel 2 : Aard van de feiten in de bemiddelingsdossiers voor de aanvragen van de periode 01/01/07 - 31/12/07

		Leuven
Aantal relaties slachtoffer-dader in de opgenomen aanvragen (P)		186
Aantal bemiddelingsdossiers (B)		78
Aantal opgestarte bemiddelingsdossiers (O)		62
eigendom	<i>diefstal dmv braak</i>	4
	<i>huisdiefstal</i>	3
	<i>diefstal met geweld</i>	3

	<i>gewone diefstal</i>		7
	<i>vernieling</i>		1
	<i>beschadigingen</i>		1
	<i>misbruik van vertrouwen</i>		1
	<i>oplichting</i>		5
persoon	<i>opzettelijke slagen & verwondingen</i>		38
	<i>bedreiging</i>		1
	<i>poging doodslag</i>		3
	<i>doodslag</i>		3
	<i>onopzettelijke slagen & verwondingen</i>		2
	<i>belaging</i>		1
zeden	<i>verkrachting</i>		2
	<i>verkrachting minderjarige</i>		2
familie	<i>niet-naleven bezoekrecht</i>		1

P = de potentiële bemiddelingsdossiers binnen de strafbundels

B = de bemiddelingsdossiers (dwz beide partijen hebben interesse in het aanbod)

O = de effectieve bemiddelingsdossiers (dwz de bemiddeling loopt tussen een slachtoffer en een dader)

Tabel 3: Aantal bemiddelingsdossiers, afgesloten in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Leuven
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	99
Geopend in het jaar 2006	29
Geopend in het jaar 2007	69
Waarvan: Aantal niet effectief opgestart	24

Geopend in het jaar 2006	8
Geopend in het jaar 2007	16
Waarvan: Aantal indirecte bemiddelingsdossiers	51
<i>Opsporingsonderzoek</i>	43
<i>Gerechtelijk onderzoek</i>	8
Waarvan: Aantal directe bemiddelingsdossiers (minstens één gezamenlijk gesprek)	24
<i>Opsporingsonderzoek</i>	18
<i>Gerechtelijk onderzoek</i>	6
Totaal aantal gezamenlijke gesprekken in de directe bemiddelingsdossiers	32
<i>Opsporingsonderzoek</i>	21
<i>Gerechtelijk onderzoek</i>	11

Tabel 4: Aantal bemiddelingsdossiers, nog hangende op 31/12/07

	Leuven
Aantal bemiddelingsdossiers hangende op 31/12/07	13
Geopend in het jaar 2006	3
Geopend in het jaar 2007	10

Tabel 5: Wijze van afsluiten van de effectieve bemiddelingsdossiers en wijze van terugkoppeling door de partijen in de bemiddelingsdossiers, afgesloten in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Leuven
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	75
<i>Opsporingsonderzoek</i>	61

bemiddeling afgerond	29
<i>Overeenkomst</i>	23
<i>Wensen niets mee te delen</i>	1
<i>Geven elk eigen standpunt</i>	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	4
dader haakt af	12
<i>Geven elk eigen standpunt</i>	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	11
slachtoffer haakt af	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	1
beide haken af	4
<i>Geen terugkoppeling</i>	3
zitting te kortbij	11
<i>Geen terugkoppeling</i>	10
andere	3
<i>Geen terugkoppeling</i>	3
Gerechtelijk onderzoek	14
bemiddeling afgerond	10
<i>Overeenkomst</i>	6
<i>Geven elk eigen standpunt</i>	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	3
dader haakt af	2

<i>Geen terugkoppeling</i>	1
beide haken af	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	1
andere	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	1

BEMIDDELING FASE STRAFUITVOERING : DE CIJFERS 2007

Tabel 1: Aantal aanvragen in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Antwerpen	Brussel	Dendermonde	Gent	Hasselt	Leuven	Mechelen	Tongeren	Turnhout	Totaal
Aanvragen	8	3	4	4	5	24	6	1	3	58
Strafrechtelijk	8	3	4	4	5	23	6	1	3	57
Opgenomen	7	2	4	4	5	20	5	1	2	50
<i>Strafuitvoering</i>	7	2	4	4	5	20	5	1	2	50
Niet opgenomen	1	1	-	-	-	3	1	-	1	7
<i>Volvoet niet aan criteria</i>	1	1	-	-	-	3	1	-	1	7
Buitenstrafrechtelijk	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1

Tabel 2 : Aard van de feiten in de bemiddelingsdossiers voor de aanvragen van de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Antwerpen	Brussel	Dendermonde	Gent	Hasselt	Leuven	Mechelen	Tongeren	Turnhout	Totaal
Aantal relaties slachtoffer-dader in de opgenomen aanvragen (P)	22	2	4	8	9	69	7	2	3	126
Aantal bemiddelingsdossiers (B)	4	-	2	1	7	10	1	2	1	28
Aantal opgestarte bemiddelingsdossiers (O)	3	-	2	1	7	8	1	2	-	24
eigendom	<i>diefstal met geweld</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	<i>gewone</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	1

	<i>diefstal</i>										
	<i>diefstal dmv braak</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	<i>brandstichting</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	<i>beschadigingen</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
persoon	<i>moord</i>	-	-	-	-	3	1	-	-	1	5
	<i>belaging</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	<i>roofmoord</i>	2	-	-	-	-	1	-	-	-	3
	<i>bedreiging</i>	-	-	1	-	1	-	-	1	-	3
	<i>doodslag</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
	<i>opzettelijke slagen & verwondingen</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
	<i>poging moord</i>	1	-	-	-	-	2	-	-	-	3
	<i>poging doodslag</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
zeden	<i>verkrachting</i>	-	-	1	-	1	2	-	-	-	4
	<i>verkrachting minderjarige</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1

P = de potentiële bemiddelingsdossiers binnen de strafbundels

B = de bemiddelingsdossiers (dwz beide partijen hebben interesse in het aanbod)

O = de effectieve bemiddelingsdossiers (dwz de bemiddeling loopt tussen een slachtoffer en een dader)

Tabel 3 : Aantal bemiddelingsdossiers, afgesloten in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Antwerpen	Dendermonde	Hasselt	Leuven	Tongeren	Turnhout	Totaal
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	4	2	5	11	3	1	26
Geopend in het jaar 2005	-	-	-	3	-	-	3
Geopend in het jaar 2006	1	-	1	1	1	-	4
Geopend in het jaar 2007	3	2	4	7	2	1	19
Waarvan: Aantal niet effectief opgestart	-	-	-	2	-	1	3
Geopend in het jaar 2007	-	-	-	2	-	1	3
Waarvan: Aantal indirecte bemiddelingsdossiers	4	2	5	7	2	-	20
<i>Strafuitvoering</i>	4	2	5	7	2	-	20
Waarvan: Aantal directe bemiddelingsdossiers (minstens één gezamenlijk gesprek)	-	-	-	2	1	-	3
<i>Strafuitvoering</i>	-	-	-	2	1	-	3
Totaal aantal gezamenlijke gesprekken in de directe bemiddelingsdossiers	-	-	-	2	1	-	3
<i>Strafuitvoering</i>	-	-	-	2	1	-	3

Tabel 4: Aantal bemiddelingsdossiers, nog hangende op 31/12/07

	Antwerpen	Gent	Hasselt	Leuven	Mechelen	Totaal
Aantal bemiddelingsdossiers hangende op 31/12/07	1	1	3	2	1	8
Geopend in het jaar 2007	1	1	3	2	1	8

Tabel 5: Wijze van afsluiten van de effectieve bemiddelingsdossiers en wijze van terugkoppeling door de partijen in de bemiddelingsdossiers, afgesloten in de periode 01/01/07 - 31/12/07

	Antwerpen	Dendermonde	Hasselt	Leuven	Tongeren	Totaal
Aantal afgesloten bemiddelingsdossiers	4	2	5	9	3	23
Strafuitvoering	4	2	5	9	3	23
bemiddeling afgerond	4	2	-	7	2	15
<i>Overeenkomst</i>	1	-	-	1	2	4
<i>Wensen niets mee te delen</i>	-	-	-	2	-	2
<i>Geen terugkoppeling</i>	3	2	-	3	-	8
slachtoffer haakt af	-	-	1	1	-	2
<i>Geen terugkoppeling</i>	-	-	1	1	-	2
beide haken af	-	-	-	-	1	1
<i>Geen terugkoppeling</i>	-	-	-	-	1	1
andere	-	-	4	1	-	5
<i>Geen terugkoppeling</i>	-	-	4	1	-	5

PEACEMAKING CIRCLE TRAINING

KUIFJE IN OSLO, 24 TOT 28 SEPTEMBER 2007

Naast veel spam bevat een mailbox af en toe ook boeiende informatie. Zo kwamen we te weten dat onze collega's uit Noorwegen twee broers van de Canadese Tlingitstam uitnodigden om ons, Europeanen, in te wijden in de gebruiken van de 'Peacemaking Circle'. De letterlijke vertaling 'vredesbrengende kring' klinkt wat wollig, maar ons team besloot toch om iemand van ons uit te sturen. Het concept lijkt wel wat op de Family Group Conference en dus zou het inspirerend kunnen werken voor de nieuwe start van Hergo (Herstelgericht Groepsoverleg).

Aan mij werd de vraag gesteld om BAL te vertegenwoordigen in Oslo. Zoiets moet men mij geen twee keer vragen.

Om mij op deze trip voor te bereiden, las ik het prachtige boek 'Touching Bear Spirit' van Ben Mikaelson. Het is het fictief verhaal van een jongen die omwille van een ernstig gewelddelict deelneemt aan een Peacemaking Circle. De Circle stelt voor dat de jongeman gedurende een jaar op zijn eentje gaat overleven op een eiland als alternatief voor de jeugdgevangenis. Dat is de start van een ontroerend avontuur dat ik hier niet ga vertellen. Lees het boek, het loont de moeite!

Voor mijn vertrek mailde ik naar onze Noorse collega's met de vraag of ik het programma van de vijfdaagse training kon krijgen. Het voor mij lichtjes onthutsende antwoord kwam snel: er is er geen.

ZONDAG 23 SEPTEMBER

In de vooravond laat ik vrouw en kinderen achter om de avondvlucht naar de Scandinavische hoofdstad te halen. Even voor middernacht brengt de snelle treinverbinding me naar de stad. Ik boekte een verblijf bij de nonnen van St-Katarina. Omdat deze vrouwen hun deur sluiten om 22 uur, moet ik voor de eerste nacht in het donker mijn weg zoeken naar het Sentrum Pensjonat, een goedkoop hotelletje in de rosse buurt van Oslo. Een van de hoertjes wijst me tenslotte de juiste weg. Ze vraagt of ze mee mag, maar dat wijs ik af, niet alleen omdat ze een halve kop groter is.

MAANDAG 24 SEPTEMBER

's Morgens loop ik langs de oude haven naar Teatergata 5, waar de training plaatsvindt. Na het onthaal met koffie en koekjes, worden de 30 deelnemers in een grote kring gezet.

Harold en Philip, twee broers van de Tlingitstam uit Yukon, Noord-West-Canada, heten ons welkom en stellen zichzelf uitgebreid voor. Ze nodigen ons uit om hetzelfde te doen. Daartoe geven ze een ceremoniële veer van een arend door. Wie de veer in handen heeft, spreekt en de anderen luisteren. Een dik uur later stellen we vast dat het vrijwel lunchtijd is. Ze laten ons eerst nog even kennismaken met een reinigingsritueel, waarbij ieder zich 'bewierookt' met een brandend kruidenmengsel.

Na de lunch vragen de broers ons om richtlijnen te kiezen volgens dewelke wij willen dat de training zal verlopen. Woorden als vriendelijkheid, respect, generositeit, luisteren, plezier maken, dankbaarheid,... komen naar boven. Harold zelf voegt er nog een aan toe: overeenkomen dat we niet overeenkomen. Het is immers belangrijk dat mensen met verschillende meningen samen kunnen leven.

Deze ronde neemt anderhalf uur in beslag. Je ziet sommige mensen al denken “wanneer gaan we nu beginnen?”, maar de oorspronkelijke bewoners van Canada, zeg niet indianen, hechten veel belang aan die ronde. Tussendoor zetten ze ons op het verkeerde been met een practical joke of lachen ze met zichzelf of met onze perceptie van de ‘wilde’ of ‘nobele’ indiaan.

Na de onderbreking geeft Harold ons een korte introductie in hun cultuur. Voor hen is vier een heilig getal. Denk maar aan de vier seizoenen, de vier windrichtingen, de vier delen van het hart en de hersenen, de vier leeftijden van de mens, de vier hoofdkleuren (wit is voor hen ook een hoofdkleur). Aarde, water, vuur en lucht mag ik zeker ook niet vergeten. Vooral bij dat water blijft Harold lang stilstaan. De mens bestaat voor 85% uit water, dus zijn we voor 85% identiek. Als hij een vreemde tegenkomt, zal hij zich tot diens 85% water richten en dan is er veel mogelijk. Een mooie gedachte.

Volgens Harold is door middel van wetenschappelijk onderzoek bewezen dat water beïnvloed wordt door de manier waarop je ertegen spreekt, dus ook het water in de mens. Les: spreek aardig tegen anderen, zeker tegen je kinderen, want met jouw woorden zullen zij later spreken.

Met deze wijze woorden worden we huiswaarts gestuurd.

Na een maaltijd met de twee Tlingitbroers, Siri van de Noorse bemiddelingsdienst en de Canadese Lisa, zoek ik mijn klooster op. Het neerpennen van mijn ervaringen van de dag brengt nog vele mooie gedachten van de broers naar boven. Zo beloven ze ons niks nieuws te leren tijdens de training, ze halen alleen herinneringen naar boven van wat we al weten, maar misschien vergeten zijn. Hun nederigheid siert hen.

DINSDAG 25 SEPTEMBER

Na een stevig avondmaal, een goede nachtrust, een verkwikkende douche en een uitgebreid nonnenontbijt, rep ik me terug naar het trainingscentrum. Vandaag staat het woord ‘power’ centraal.

Maar eerst iets anders: als ik mijn verslagje van gisteren herlees, stel ik vast dat ik heel veel van wat we hoorden of meemaakten, niet opschrijf of opgeschreven krijg. Het is onmogelijk om de sfeer op te roepen die de twee brothers creëren terwijl ze ons inleiden in hun gedachtewereld en hun cultuur. Ze doen dit door vele verhalen te vertellen, maar vooral ook door te doen wat ze thuis doen, door ons een inkijk te geven in hun wereld. Zo is het voor hen evident dat mensen, dieren en planten met elkaar communiceren. Een voorbeeld: de dieren weten dat de mens op jacht gaat voor voedsel. Een dier komt zich aanbieden als voedsel en de jagers bedanken het daarvoor.

Hun grootvader was nogal extreem hierin. Toen hij hen als kleine jongens meenam op jacht, ging hij gewoon ergens zitten wachten tot het dier eraan kwam. Hij kon uren wachten, hij was er immers zeker van dat een van de dieren ‘wist’ dat zij het nodig hadden. Als kleine jongens hielden ze het snel voor bekeken, zo jagen was niet echt avontuurlijk.

Ook een vreemde ervaring voor ons rationele bleekneuzen is de vanzelfsprekendheid waarmee de twee broers ons uitnodigen tot een gebed. Bidden kan erg simpel zijn: zeggen waarvoor je dankbaar bent, of je buur in de kring iets moois schenken zoals liefde, muziek, plezier, sterkte,... Poepsimpel maar mooi om te ervaren.

Maar vandaag hebben we het dus over ‘power’. Als je het probeert te vertalen naar het Nederlands, merk je al direct dat het vele connotaties heeft: kracht, macht, ... Ze vragen ons allen te zeggen wat dat woord oproept.

We hebben een discussie van meer dan een uur, in een poging om dit begrip te omschrijven. De veer ging rond en 30 meningen geven een zeer rijk palet aan betekenissen!

Tussendoor brengt Phil een hilarisch verhaal over een leerling die een absurde opdracht krijgt van zijn leermeester. Hij blijft dagenlang tussen perfect gemengde beestenstront zitten tot een wolf hem uit zijn benarde situatie haalt. Op papier klinkt het niet, je moet het me bij gelegenheid maar eens laten vertellen.

Moraal van het verhaal: blijf zelf nadenken bij alles wat je opgedragen wordt, maar ook: wij zitten allemaal opgezadeld met hopen 'shit' die we van ouders, opvoeders, ... meekregen. Je moet daar niet blijven mee rondlopen, je kan die van je afgooien.

En dat deden de twee broers. Als kleine kinderen werden ze van hun alleenstaande moeder weggeplukt en in een katholieke instelling gestopt waar ze opgevoed werden tot 'Canadees'. Maar mishandeling, indoctrinatie en seksueel misbruik is wat ze er vooral van onthouden hebben. Het heeft hen vele jaren gevangenis gekost om een nieuwe weg in te slaan, maar het is mogelijk. Ze geven wel toe dat niet alle sporen uitgewist zijn.

Daarna krijgen we als groep een nieuwe opdracht: 'Vul een boodschappentas met 10 vormen van 'power' welke je je gemeenschap toewenst om op een goede manier te kunnen samenleven'. Er volgt een vrije en erg geanimeerde discussie die erg moeilijk verloopt. Elk geopperd begrip wordt gewikt en gewogen, opgesplitst, linguïstisch uitgepuurd, de grond in geboord of algemeen aanvaard. We zijn er uren mee bezig, tot grote ergernis van sommigen, tot plezier van anderen.

Daarna wordt de groep in vieren gedeeld met als opdracht: 'Creëer een mens en geef die de 'powers' die nodig zijn om het leven aan te kunnen'. Na een halfuur komen we terug in de grote groep en de eerste vragen die ze ons stellen zijn: 'Hoe bepaalden jullie wie notities nam en wie verslag zou uitbrengen?' en 'Hoe beslisten jullie welke 'powers' gegeven werden en welke niet?' De meeste groepen stellen vast dat ze er niet stil bij stonden, ondanks alle lessen die we hierin reeds kregen...

Dan is het weer vier uur en tijd om te stoppen. De presentatie van de vier mensen is voor morgen. 's Avonds ga ik opnieuw eten met Harold en Phil, met enkele Noren en de twee Albanese deelnemers. Nog drie uur les, nu vooral over de genocide van de oorspronkelijke bevolking van Canada en het onrecht dat hen tot vandaag wordt aangedaan. Heel boeiend, maar wanneer kan mijn hoofd tot rust komen?

WOENSDAG 26 SEPTEMBER

Bij het ontbijt maak ik kennis met een andere gast van het nonnenpension, een gepensioneerd journalist die twee jaar in Brussel verbleef om de onderhandelingen over de toetreding van Noorwegen tot de Europese Unie te volgen. Noorwegen bleef eruit en de man verdedigt deze keuze met vuur.

Tijdens het ochtendlijke rondje 'Hoe voelen we ons?', blijkt dat de woorden 'je kinderen zullen spreken met de woorden die je hen gegeven hebt' niet in dovemansoren gevallen zijn. Velen deden aan introspectie en maken zich goede voornemens voor de toekomst.

Daarna volgt de presentatie van de vier 'mensen'. Ze zijn echt overladen met alle positieve kwaliteiten die 30 mensen samen kunnen bedenken.

Philips reactie: 'Waarom creëren jullie allemaal een ideale mens, waarom heeft ie geen leeftijd, geen geslacht? En last but not least 'Where's the shit?' Waarom hebben jullie allemaal schrik van de moeilijkheden die we allemaal door moeten, waar zijn de kleine kantjes die we allemaal hebben?'

Volgende opdracht: 'Pik ieder een eigenschap uit die je aan je mens toewenst en beschrijf hoe die zou kunnen verworven zijn.' Dit brengt 30 meestal zeer persoonlijke verhalen naar boven over hoe mensen door ervaring een vaardigheid ontwikkelden. En die ervaringen bleken vaak negatief te zijn.

De les: we moeten dankbaar zijn dat we dat allemaal mogen meemaken, die shit maakt ons tot wie we zijn. Daardoor zitten wij nu hier! En dat geldt niet in het minst voor onze twee wijze Tlingits.

De trainingsdag zit er weer op, we eindigen met mekaar iets mooi te geven, toe te wensen. Ikzelf heb intussen een uitnodiging op zak van Wenche die me aanbiedt om me met haar wagen te brengen naar elke plek die ik wil. Ik kies voor de zee en het strand. Gepensioneerd professor Finn vergezelt ons op de uitstap en met zijn drieën maken we een schitterende wandeling bij ondergaande zon en opkomende maan...

DONDERDAG 27 SEPTEMBER

's Morgens zie ik de journalist weer aan de ontbijttafel. Gisteren vertelde ik hem over de training die ik volg en nu zwaait hij met zijn krant waarin een uitgebreid artikel staat over de twee inspirerende 'indianen' en hun missie in Noorwegen. Ik vraag wat hem in een nonnenklooster brengt. "Ik vertel het aan niemand", zegt hij, "maar ik schuil hier voor de Noorse Veiligheidspolitie die me wil vermoorden". Even slikken is dat. Hij had een boek geschreven over de ware machten achter Bush en doet lezingen in alle Scandinavische landen. Uit goede bron vernam hij dat men hem als staatsgevaarlijk beschouwt en dat hij bovenaan op de dodenlijst staat. Tot voor vijf minuten leek de man me zeer normaal maar plots zie ik alleen maar paranoia. Of spreekt de man toch de waarheid? Ik neem me voor het aan Finn, de wijze professor, te vragen.

Het wordt steeds moeilijker om te beschrijven wat we doen tijdens de training. Gisteren eindigden we met een opsomming van alle ellendige woorden en zinnen die ouders hun kinderen naar het hoofd slingeren. Daarna maakten we een lijst van alle stimulerende uitspraken van ouders voor hun kinderen. We stelden vast dat de eerste soort veel vlugger over onze lippen komt.

We beginnen de dag met een uitgebreide vederronde: In welke situatie kun je een kringgesprek gebruiken? We stellen vast dat de mogelijkheden eindeloos zijn, zelfs spanningen in een team kun je er mee aanpakken.

Daarna moeten we kriskras door mekaar gaan zitten. We verpersoonlijken zaken die we elke dag tegenkomen, van voedsel over kinderen tot agressie en achterklap. We moeten rondlopen en die begrippen uitbeelden en 'als begrip' met mekaar in interactie gaan. Nadien worden we uitgenodigd om onze ervaringen hierbij uitgebreid te vertellen, te vertalen en uit te spitten.

Conclusie: alledaags leven is ingewikkeld. Dit was niet mijn favoriete workshop.

Phil en Harold vertellen daarna over hun ervaring met Circle Justice, meer bepaald Community Based Circle Justice. De resultaten in hun gemeenschap zijn verbazingwekkend: de recidive verschrompelde van 85% tot 15% en al vier jaar werd geen enkele minderjarige nog opgesloten in een jeugdgevangenis.

Harold ontving voor zijn pionierswerk in Circle Justice een award uit de handen van Prinses Anne van Groot-Brittannië.

Praktisch zijn de volgende zaken me vooral bijgebleven:

- Steek veel energie in de voorbereiding van de Circle, op de bijeenkomst zelf kun je de controle lossen, de kring doet zijn werk vanzelf.
- Geef het conflict terug aan de partijen en de gemeenschap. Dit loslaten brengt risico's mee maar versterkt ook de krachten die aanwezig zijn bij de deelnemers. Werk met twee moderatoren, die over mekaar zitten, zodat je kan bijsturen.
- Het is belangrijk de mensen te bedanken voor hun aanwezigheid en hen erop te wijzen dat zij het zijn die de zaak tot een oplossing kunnen brengen. Een goede introductie en een voorstellingsronde mogen hierbij niet ontbreken.

- Wachten op de veer is op je tong bijten tot jij je ding mag doen en dan vaststellen dat wat jij wou inbrengen al gezegd is of dat het probleem intussen opgelost is!

Na de middag neemt Harold me tijdens een pauze even apart en overhandigt me een arendsveer om als talking piece te gebruiken: "This is for you, this is for life, brother". Dankbaar aanvaard ik zijn geschenk.

De laatste avond brengen we met z'n allen door in een Italiaans restaurant. Erg gezellig, maar iedereen wil zoveel kwijt over de fantastische dagen dat het aanvankelijke geroezemoes uitgroeit tot een lawaaierige heksenketel. Of zat de wijn op kosten van de organisatie daar voor iets tussen?

VRIJDAG 28 SEPTEMBER

Vanmorgen tevergeefs uitgekeken naar mijn vaste ontbijtpartner. Volgens Finn en Siri bestaat de man echt. Ze kennen de schrijver en zijn boek over een controversiële complottheorie uit de media. Volgens hen slaat de man een beetje door en betreft hij het complot nu op zijn eigen persoon. Of heeft de Noorse versie van de CIA inmiddels toegeslagen?????????

Zoals elke morgen gaan de twee brothers heel de kring rond om iedereen met een warme handdruk te begroeten. En na vier dagen voorbereiding belooft Phil ons dat we vandaag een aantal trainingsoefeningen gaan doen op Circle Justice. Na een uitgebreid rondje 'hoe voelen we ons' en een gebedje is het alweer koffiepauze en tijd voor een groepsfoto.

Dan komen eindelijk de rollenspelen waar de meeste deelnemers al dagen op wachten. We werken rond een agressiesituatie in een jeugdhuis van Oslo omdat Geir er maandag mee aan de slag moet. Op vraag van de plaatselijke rechter bekijken we ook een ruzie over te hoog gegroeide bomen die burens het uitzicht op de zee belemmeren. Harold toont hoe hij het als moderator zou aanpakken en moet vaststellen dat het niet op één, twee, drie op te lossen valt.

De moderator laat iedereen plaatsnemen in de cirkel. Hij duidt geen plaats aan maar vraagt of iedereen comfortabel zit, zoniet kunnen mensen van plaats wisselen. De moderator doet de ronde en geeft iedereen een hand. Zij kijken hierbij de andere niet recht in de ogen, dat is niet respectvol. De moderator geeft een inleiding over de keuze voor een cirkelvorm, benoemt de reden waarom de betrokkenen bijeenkomen, vermeldt dat zoeken naar een oplossing ook niet gemakkelijk is en dat dat op vele manieren kan.

'Oplossingen worden vaak opgelegd van bovenaf maar het kan ook, zoals hier, door de mensen zelf. Het is hierbij belangrijk dat iedereen meewerkt en dat iedereen achter de oplossing kan staan. In onze wereld is het niet steeds zo dat ieders stem wordt gehoord, of toch niet dat ze evenwaardig is. In deze cirkel wel, maar het is nodig dat we enkele afspraken maken om het op een respectvolle manier te laten verlopen. Zijn jullie akkoord? Ik stel voor om de persoon die aan het woord is te laten uitspreken en dus niet te onderbreken. Later krijgen de anderen ook diezelfde kans. Kan iedereen hiermee akkoord gaan? Als werkmiddel hiervoor geef ik een talking piece door: wie het vasthoudt spreekt, de anderen luisteren, ook ikzelf. Kwaad zijn mag, maar ik vraag u niet te overdrijven, want dan grijp ik in. OK? Als je echt kwaad bent, richt je dan tot het midden van de cirkel en niet tot de persoon op wie je kwaad bent, dat is minder bedreigend.'

In een eerste ronde vraagt de moderator dat iedereen zichzelf kort voorstelt en toelicht van waaruit hij of zij hier aanwezig is. Hij geeft vervolgens de talking piece door.

In een tweede ronde vragen zij vaak aan de deelnemers wat ze denken over een begrip dat gerelateerd is aan het conflict, bijvoorbeeld respect of vertrouwen. Het is hier nog niet de bedoeling om op de concrete feiten in te gaan. De talking piece gaat rond.

Vóór de derde ronde zullen zij gemakkelijk iets zeggen als 'Ik heb ook dingen gedaan waar ik niet fier op ben, maar ik schaam me daar niet meer voor, iedereen maakt fouten'. De moderator richt dan de aandacht op de feiten of het conflict waarvoor men bijeen is en waarvoor ze een oplossing willen zoeken. Hij vraagt de aanwezigen te vertellen op welke manier ze betrokken zijn bij de feiten, hoe ze het beleefd hebben en wat de gevolgen voor hen zijn. Op onze vraag of er een vaste volgorde is voor de sprekers, geven ze een negatief antwoord. Ze laten de talking piece gewoon met de wijzers van de klok rondgaan.

In een vierde ronde komt dan de discussie op gang over hoe men dit gaat oplossen. De talking piece kan op een bepaald moment losgelaten worden. Men kan dan overgaan tot een vrij debat. De moderator vat af en toe samen en werkt naar een oplossing toe.

Wat we vooral onthouden van de oefeningen, is dat in Circle Justice ieders stem gehoord wordt en dat een oplossing, uitgewerkt door de betrokkenen zelf, gedragen is en veel meer kans op 'vrede' biedt dan een Salomonsoordeel van een rechter vanuit zijn hoge stoel.

Via mijn mailbox ontving ik enkele dagen later een 'manual' over het ontstaan en de werking van 'Circle Peacemaking' in de Kake-gemeenschap. De Kake is een kleine gemeenschap van 'oorspronkelijke bewoners' in Alaska. Zij baseerden zich voor de handleiding op het werk van Philip en Harold en hun eigen tradities. Wie de manual wil, kan ze via mail krijgen, één adres: koen.nys@leuven.be

PERSONEELSBEZETTING BAL 2007

GAS-BEMIDDELING EN PSB

Hilde VANOSMAEL (FT, Ministerie van Grootstedenbeleid, betaald door Stad Leuven, saldo wordt nadien verrekend met de gemeenten van het arrondissement Leuven)

Sigrid VAN GRUNDERBEECK (FT, Ministerie van Binnenlandse Zaken, binnen PZ Leuven)

HB-

Natalie VAN PAESSCHEN (FT, vzw Oikoten)

Kris MULLENS (80%, vzw Oikoten)

Els HOREMANS (FT, vzw Oikoten)

Bram VAN DROOGENBROECK (50%, vzw Oikoten)

Liesbeth EGGEN (FT, vzw Oikoten) in dienst vanaf mei 2007

Koen NYS (75%, vzw Oikoten) in dienst vanaf juni 2007

Miriam BECK (90%, Oikoten) in dienst vanaf september 2007

Hilde DEVOGHEL (50 %, Oikoten, tijdelijk contract september-december)

Nele DEVARREWAERE (100 %, Oikoten, project middelen via Proximus Foundation) in dienst vanaf september

HB+

Pieter VERBEECK (50%, vzw Suggnomè)

Petra SAMPERS (50%, vzw Suggnomè)

Bram VAN DROOGENBROECK (50%, vzw Suggnomè)

BSU

Kristel BUNTINX (FT, vzw Suggnomè)